

RAPORT O SYTUACJI BANKÓW W 2014

URZĄD KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO
Warszawa, 2015

UKŁAD PREZENTACJI

1. Najważniejsze spostrzeżenia i wnioski	 3
2. Otoczenie zewnętrzne	 5
3. Pozycja kapitałowa i płynnościowa, wyniki finansowe, główne obszary działalności i związane z nimi ryzyko	 11
4. Zatrudnienie i sieć sprzedaży, struktura i koncentracja sektora, rola sektora bankowego w gospodarce	 47
5. Sytuacja największych banków oraz ich inwestorów strategicznych, główne zagrożenia i słabości europejskiego sektora bankowego w ocenie EBA	 50
6. Wnioski końcowe	 55

Najważniejsze spostrzeżenia i wnioski

OTOCZENIE ZEWNĘTRZNE

- Umiarkowane tempo wzrostu gospodarki
- Stabilna sytuacja finansowa przedsiębiorstw, poprawa wskaźników koniunktury
- Poprawa na rynku pracy i nastrojów konsumentów
- Sytuacja na rynku finansowym stabilna (rekordowo niskie stopy procentowe i rentowności papierów skarbowych, nieznaczne osłabienie złotego wobec EUR i CHF, znaczne wobec USD)
- Poprawa sytuacji finansów publicznych
- Kontynuacja ożywienia na rynku nieruchomości

STRUKTURA SEKTORA

- Kontynuacja optymalizacji zatrudnienia i sieci sprzedaży
- Wzrost koncentracji
- Wzrost udziału inwestorów krajowych w aktywach sektora

KAPITAŁY

- Utrzymanie mocnej bazy kapitałowej
- Sektor bankowy dobrze przystosowany do nowych wymogów kapitałowych określanych przez pakiet CRD IV/CRR
- Zalecane utrzymanie mocnej bazy kapitałowej, a w niektórych bankach jej dalsze wzmocnienie

PŁYNNOŚĆ

- Dobra sytuacja w zakresie bieżącej płynności
- Zrównoważenie stanu depozytów i kredytów sektora niefinansowego
- Zalecana kontynuacja działań zmierzających do wzrostu stabilności źródeł finansowania

WYNIKI FINANSOWE

- Rekordowy wynik finansowy netto sektora bankowego
  - wzrost wyniku działalności bankowej dzięki znacznemu zwiększeniu wyniku odsetkowego oraz wyniku z tytułu opłat i prowizji, przy jednoczesnym obniżeniu wyniku pozostałej działalności bankowej
  - obniżenie wyniku z tytułu pozostałych kosztów i dochodów
  - zmniejszenie kosztów działania
  - ograniczony wzrost ujemnego salda odpisów i rezerw
  - poprawa miar efektywności działania
- Banki oczekują obniżenia wyników w 2015

KREDYTY

- Przyspieszenie tempa wzrostu kredytów dla sektora niefinansowego (znaczny wzrost stanu kredytów dla przedsiębiorstw, przyspieszenie w obszarze kredytów dla gospodarstw domowych), wzrost kredytów dla sektora finansowego, stagnacja w obszarze kredytów dla sektora budżetowego
- Tempo wzrostu akcji kredytowej pozostaje wyraźnie wyższe niż w większości krajów UE
- Udział walutowych kredytów mieszkaniowych obniżył się poniżej 50%, ale obserwowane są niewłaściwe praktyki w zakresie określania zdolności kredytowej w obszarze kredytów mieszkaniowych

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

- Wbrew obawom związanym z rekordowo niskimi stopami procentowymi odnotowano przyspieszenie tempa wzrostu depozytów gospodarstw domowych i przedsiębiorstw, choć środowisko niskich stóp procentowych nadal pozostaje wyzwaniem dla banków w kontekście możliwości zwiększenia bazy depozytowej
- Relatywnie stabilny poziom depozytów i kredytów sektora finansowego
- Pozostałe zobowiązania bez większych zmian

FINANSOWANIE ZAGRANICZNE

- Poziom finansowania zagranicznego pozostaje względnie stabilny, ale jego rola stopniowo zmniejsza się, co przekłada się na wzrost stabilności sektora. Zmiany w stanie finansowania wynikają z modyfikacji strategii działania (spadek zapotrzebowania w części banków), zmian kursów walut i zmian skali operacji skarbowych
- Obniżenie udziału środków pochodzących od podmiotów macierzystych poniżej 50%

JAKOŚĆ KREDYTÓW

- Zmniejszenie stanu zagrożonych kredytów konsumpcyjnych, w pozostałych obszarach nieznaczny wzrost stanu, ale udział w portfelu stabilny lub uległ zmniejszeniu
- Stabilną jakość portfela kredytów należy łączyć m.in. z silną redukcją stóp procentowych, dobrą sytuacją finansową sektora przedsiębiorstw, poprawą sytuacji na rynku pracy, transakcjami sprzedaży kredytów konsumpcyjnych i mieszkaniowych (pierwsza duża transakcja sprzedaży portfela „złych” kredytów mieszkaniowych) oraz pewnym zacieśnieniem polityki kredytowej i wzmocnieniem zarządzania ryzykiem w poprzednich okresach

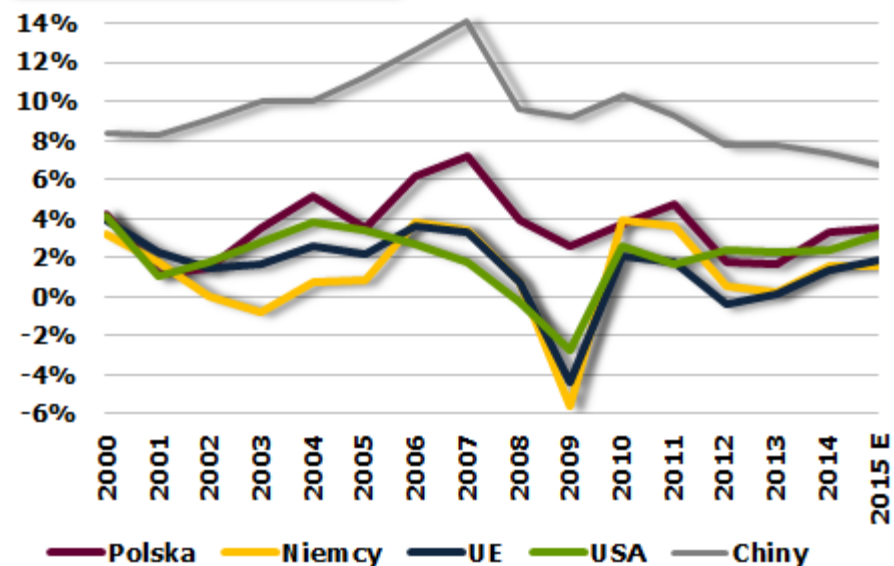
INNE

- Silny przyrost stanu sumy bilansowej
- Zwiększenie stanu najpłynniejszych aktywów (głównie obligacji skarbowych)
- Wzrost aktywów i pasywów walutowych, ale poziom niedopasowania walutowego stabilny
- Pewien wzrost finansowania długoterminowego
- Wzrost udzielonych zobowiązań i skali transakcji pochodnych

OTOCZENIE ZEWNĘTRZNE

Umiarkowane tempo wzrostu, wzrost wymiany handlowej

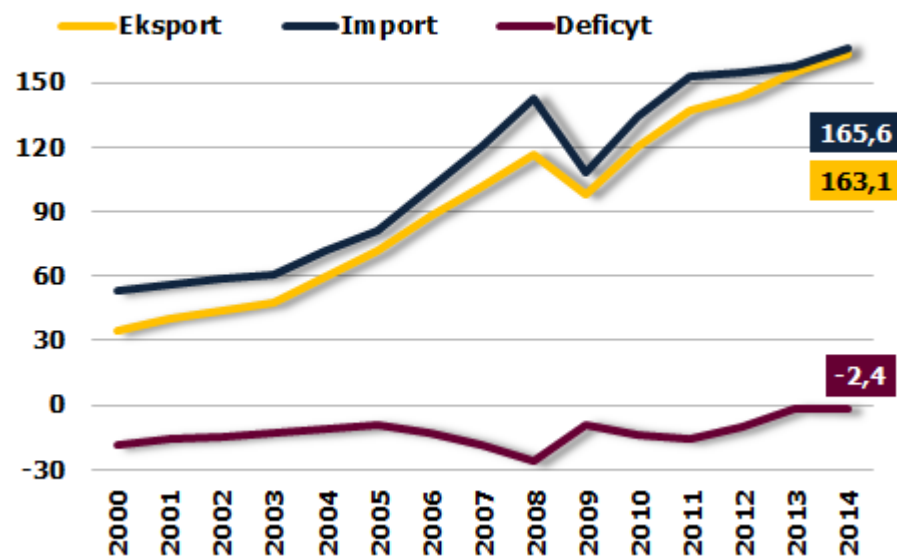
Roczne tempo wzrostu PKB

PROGNOZY WZROSTU

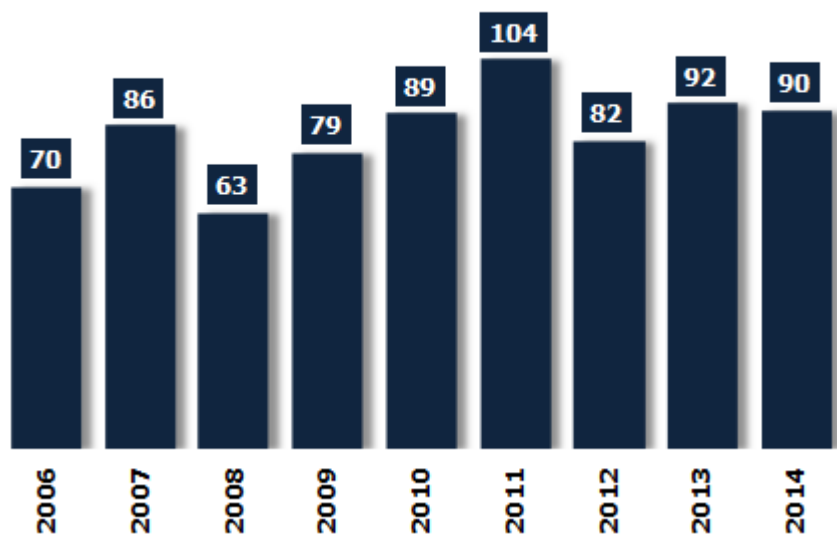
	2015	2016	2017
NBP (03/2015)			
Polska	3,4	3,3	3,5
OECD (03/2015)			
Polska	3,0	3,5	
strefa euro	1,1	1,7	
Niemcy	1,1	1,8	
USA	3,1	3,0	
Chiny	7,1	6,9	
Komisja Europejska (02/2015)			
Polska	3,2	3,4	
strefa euro	1,3	1,9	
Niemcy	1,5	2,0	
USA	3,5	3,2	
Chiny	7,1	6,9	

Handel zagraniczny (mld EUR)

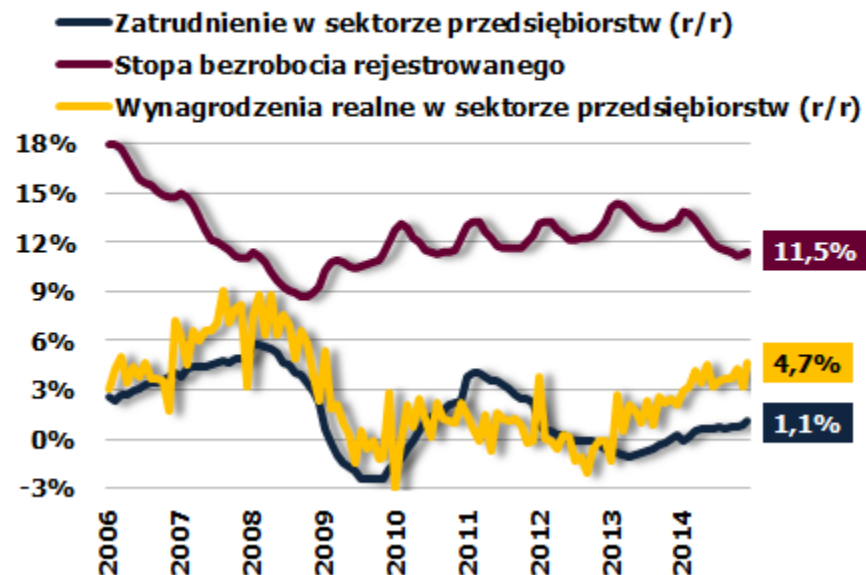

Stabilna sytuacja przedsiębiorstw, wyraźna poprawa na rynku pracy, wzrost wskaźników koniunktury i optymizmu konsumentów

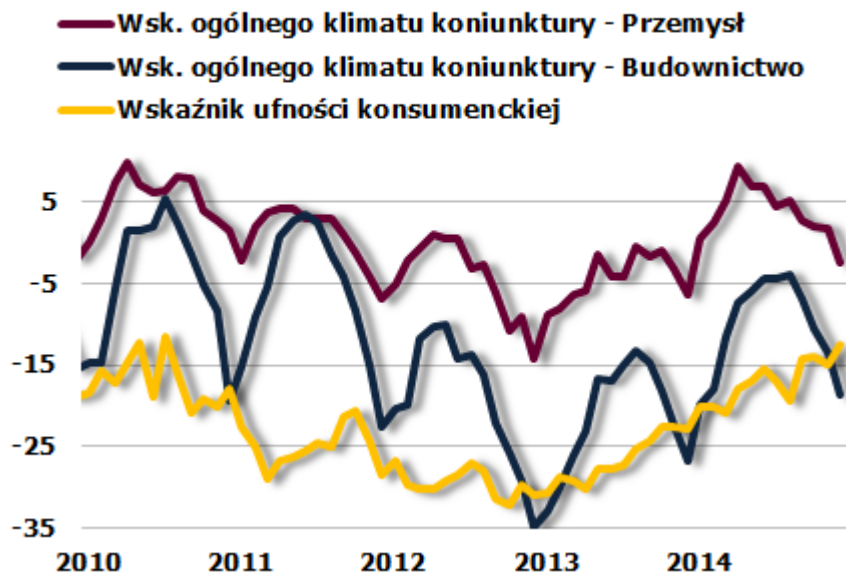
Wynik finansowy netto sektora przedsiębiorstw (mld zł)

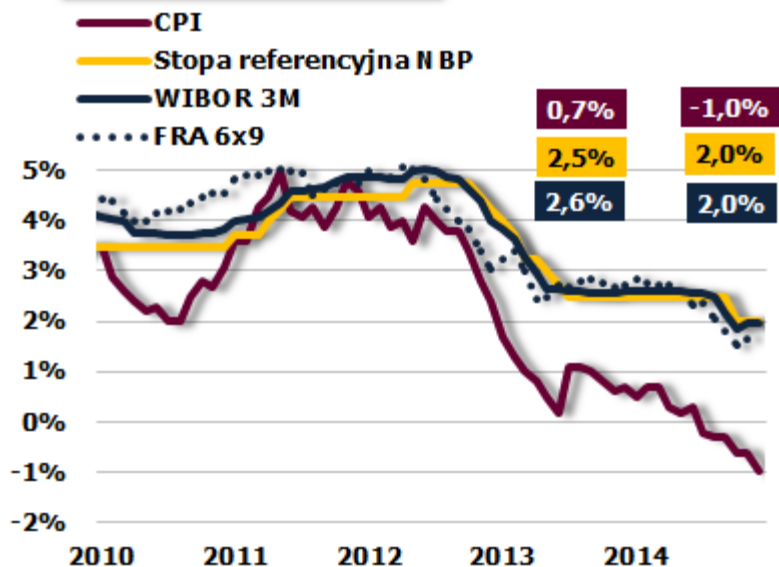
Rynek pracy

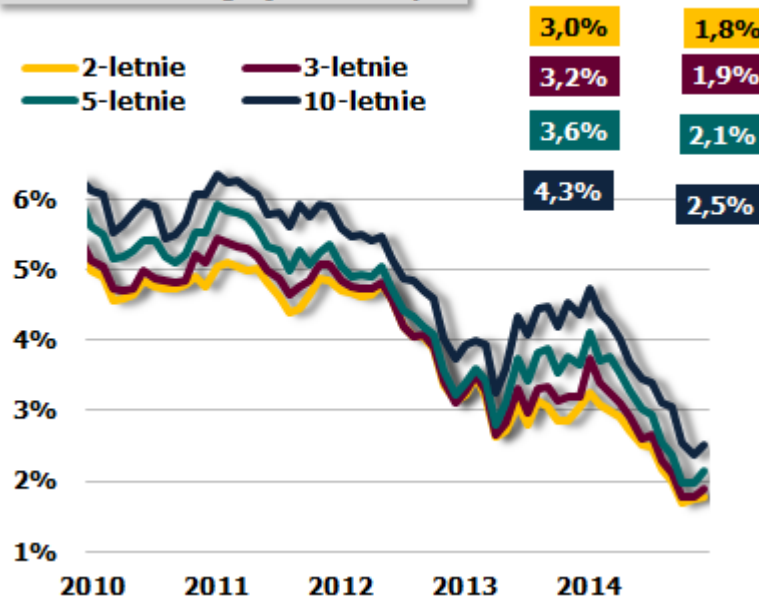
Koniunktura i nastroje konsumentów

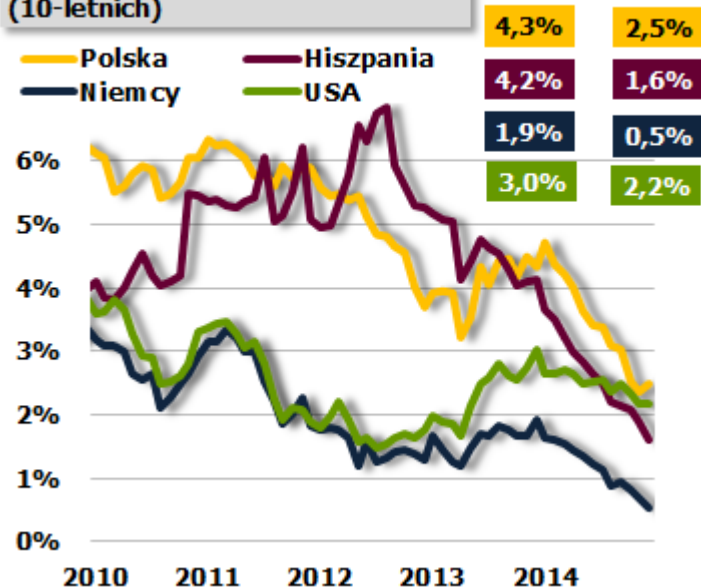
Inflacja, Stopy procentowe

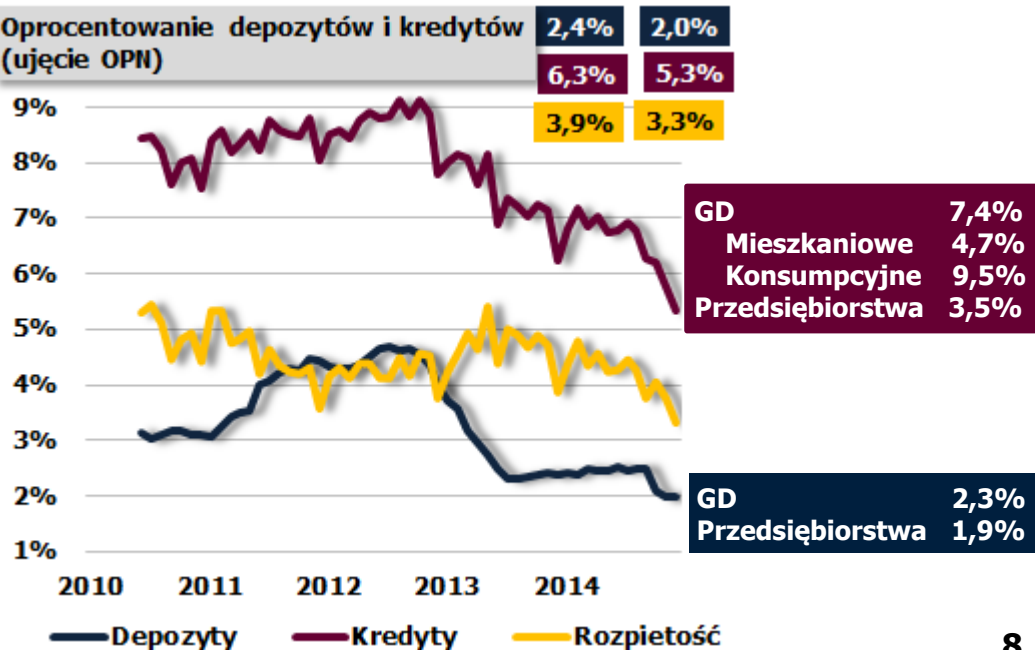
Rentowność obligacji skarbowych

Rentowność obligacji skarbowych (10-letnich)

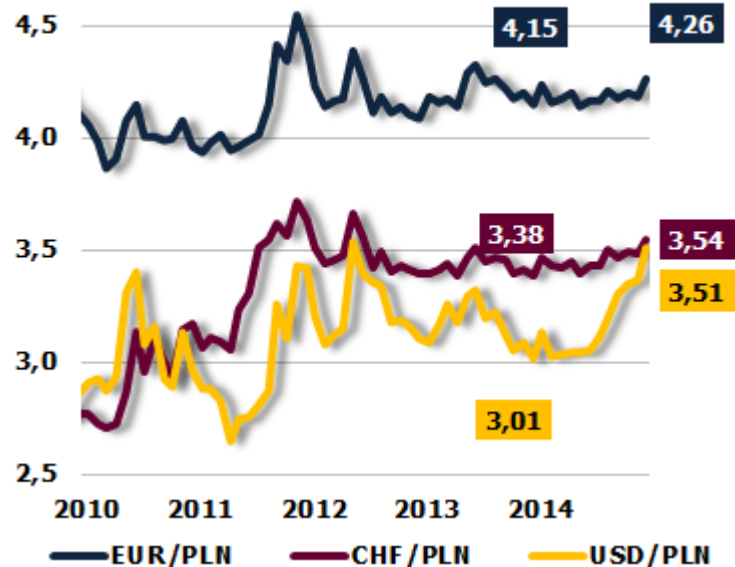
Oprocentowanie depozytów i kredytów (ujęcie OPN)

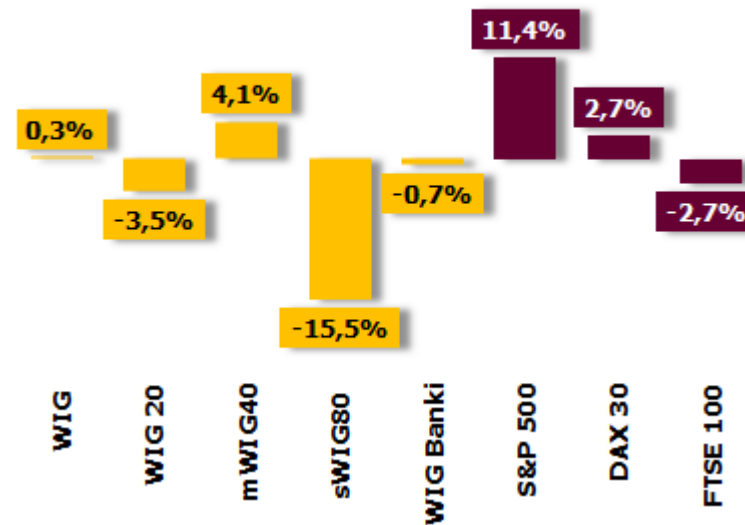

Oslabienie złotego (znaczne względem USD), słabsza koniunktura na GPW Poprawa sytuacji finansów publicznych (oczekiwane zniesienie procedury nadmiernego deficytu)

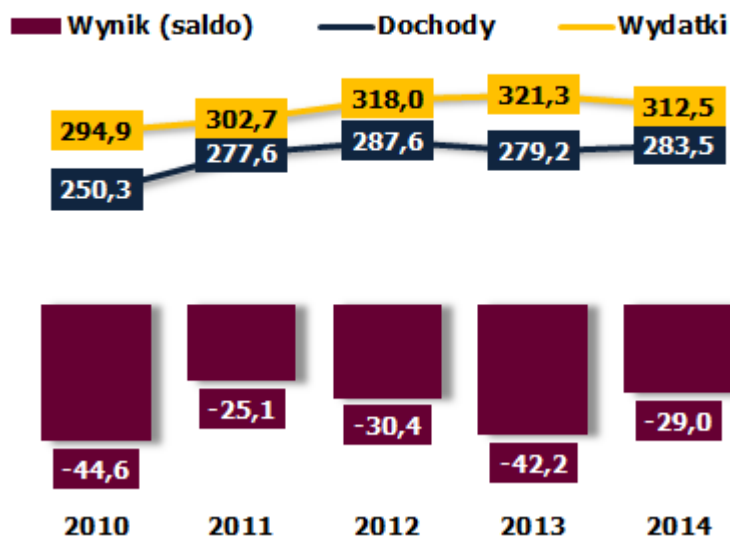
Kursy walut

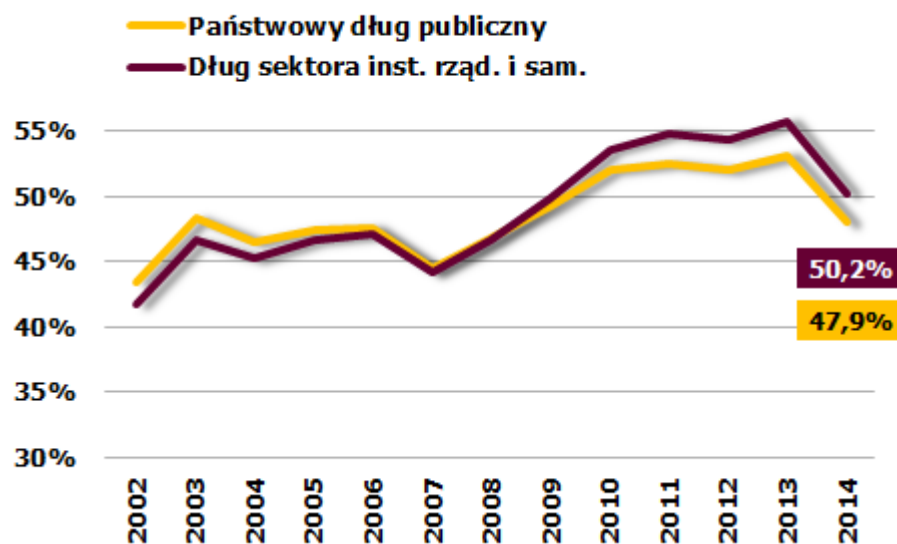
Zmiana indeksów na rynkach akcji w 2014

Budżet państwa (mld zł)

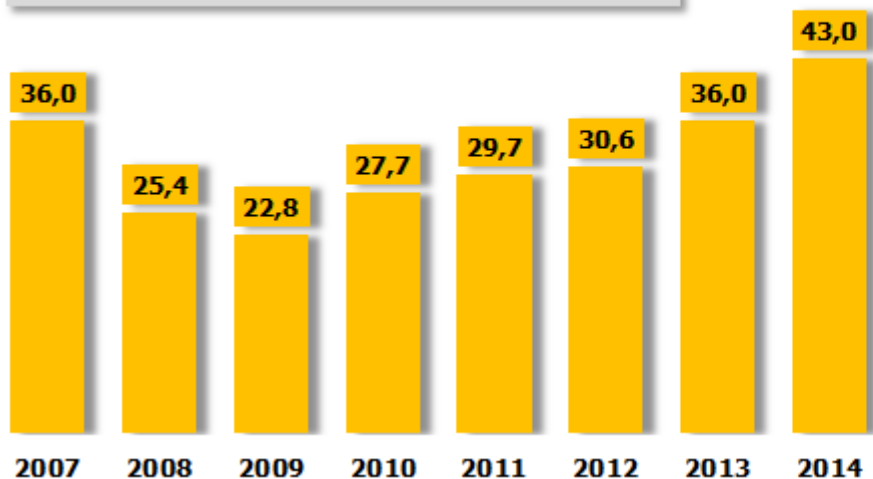
Dług publiczny / PKB

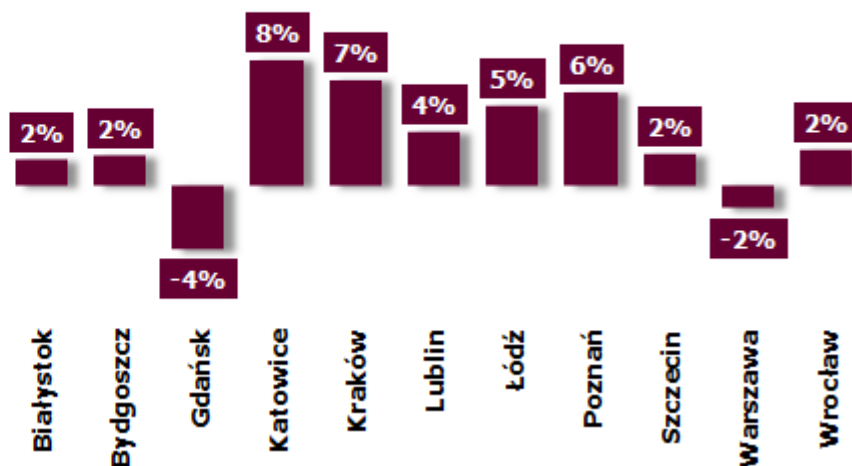
Rekordowa sprzedaż mieszkań na rynku pierwotnym, ceny względnie stabilne, koszty budowy stabilne, wzrost inwestycji mieszkaniowych

Ryzyko wzrostu cen wynikającego z silnego wzrostu zdolności kredytowej oraz przenoszenia oszczędności na rynek nieruchomości

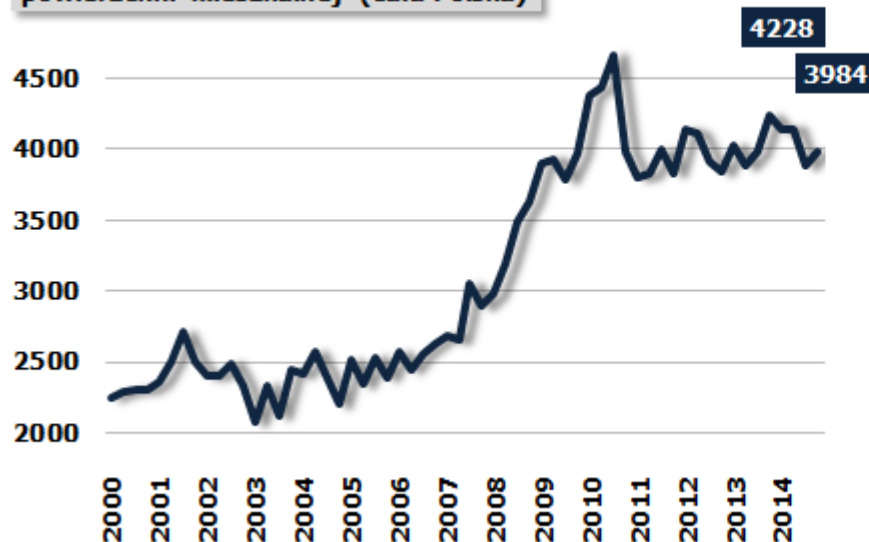
Sprzedaż mieszkań na rynku pierwotnym w Warszawie, Krakowie, Wrocławiu, Trójmieście, Poznaniu i Łodzi

Zmiana cen transakcyjnych (%) na rynku pierwotnym IV kw. 2014 vs. IV kw. 2013

Przeciętne koszty budowy 1 m kw powierzchni mieszkalnej (cała Polska)

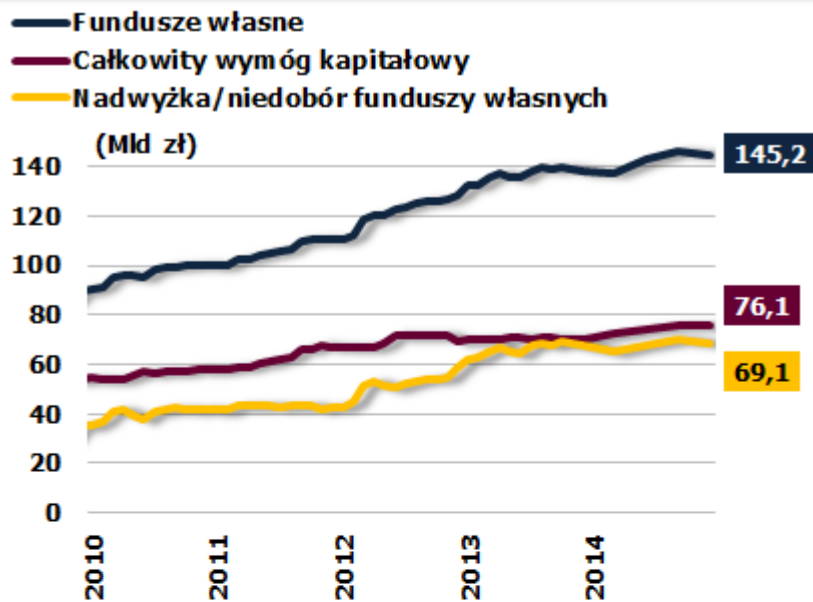
Wybrane charakterystyki rynku (tys.)

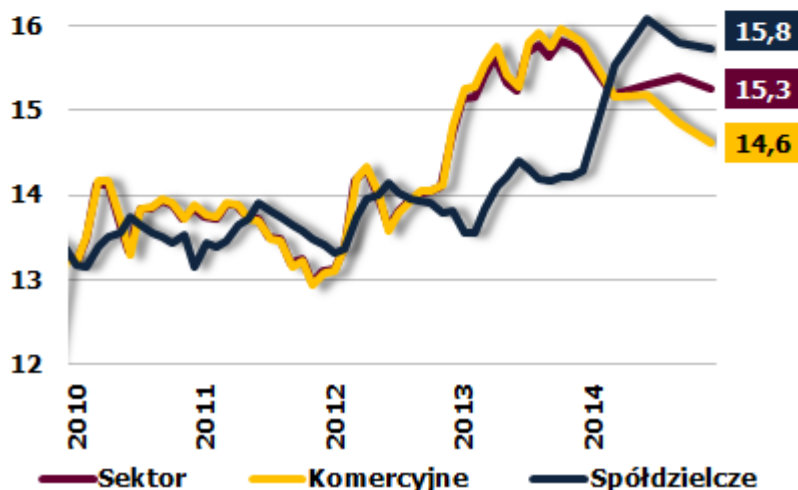
- **POZYCJA KAPITAŁOWA I PŁYNNOŚCIOWA**
- **WYNIKI FINANSOWE**
- **GŁÓWNE OBSZARY DZIAŁALNOŚCI I ZWIĄZANE Z NIMI RYZYKO**

Utrzymanie mocnej bazy kapitałowej

Sektor bankowy dostosowany do wymogów kapitałowych określonych przez CRD IV/CRR

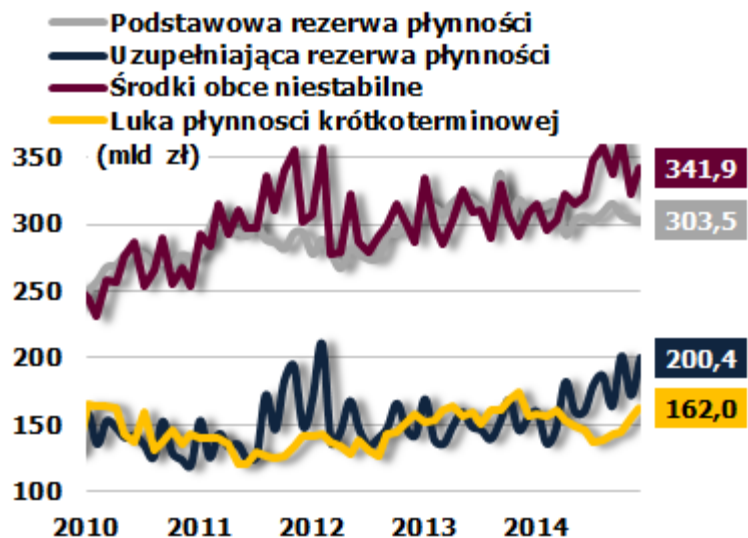
Łączny współczynnik kapitałowy (wypłacalności)

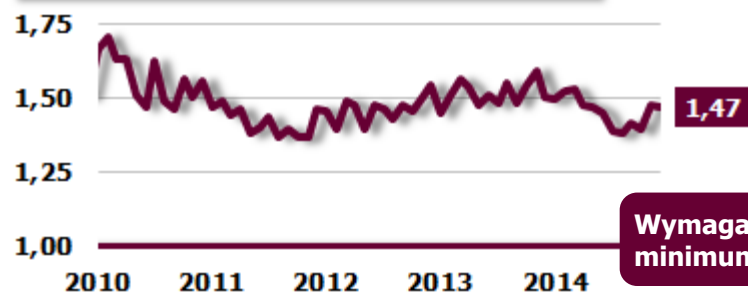
	2012	2013	2014
FUNDUSZE WŁASNE (mld zł)			
FUNDUSZE WŁASNE (mld zł)	129,0	138,6	145,2
Całkowity wymóg kapitałowy	70,0	70,8	76,1
Nadwyżka funduszy nad wymogiem	59,0	67,8	69,1
ŁĄCZNY WSPÓŁCZYNNIK KAPITAŁOWY (WYPŁACALNOŚCI)			
Sektor	14,7	15,7	15,3
Banki komercyjne	14,8	15,8	14,6
Banki spółdzielcze	13,8	14,3	15,8
Rozkład banków względem współczynnika wypłacalności			
< 8%	-	-	-
8-10%	16	12	6
10-12%	97	72	22
12% i więcej	504	528	575
Udział banków w aktywach sektora			
< 8%	-	-	-
8-10%	0,6%	1,7%	1,3%
10-12%	7,4%	4,1%	0,6%
12% i więcej	89,9%	91,9%	95,9%
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I			
Sektor			14,0
Banki komercyjne			13,4
Banki spółdzielcze			14,5

- Pomimo dobrej sytuacji bieżącej, zalecane jest utrzymanie mocnej bazy kapitałowej, a w przypadku niektórych banków jej dalsze wzmocnienie, co wynika z poziomu ryzyka już zakumulowanego w bilansach banków oraz ryzyka wynikającego z czynników w otoczeniu zewnętrznym
- Zalecenia KNF ws. podziału zysku za 2014
- Szczególną uwagę na poziom kapitałów powinny zwrócić banki mające istotne ekspozycje na rynku walutowych kredytów mieszkaniowych dla gospodarstw domowych

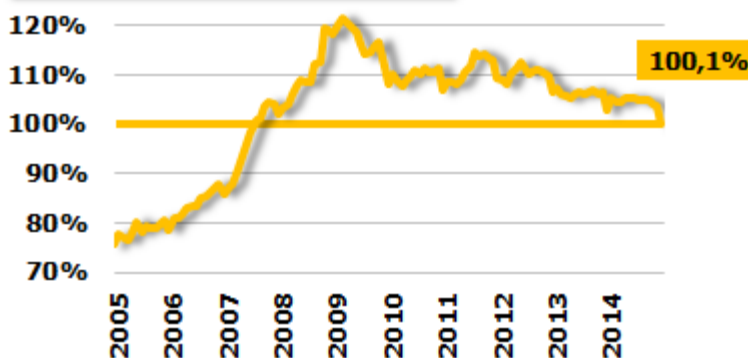
Dobra sytuacja w zakresie bieżącej płynności, zrównoważenie stanu kredytów i depozytów

Współczynnik płynności krótkoterminowej

Relacja kredytów do depozytów

	2012	2013	2014
Podstawowa rezerwa płynności	301,3	309,9	303,5
Uzupełniająca rezerwa płynności	142,5	155,3	200,4
Środki obce niestabilne	286,9	309,3	341,9
Luka płynności krótkoterminowej	156,9	155,9	162,0
Współczynnik płynności krótkoterminowej	1,6	1,5	1,5
Środki obce stabilne	913,8	961,5	1047,5
Kredyty dla sektora niefinansowego	771,3	798,4	855,4
Depozyty sektora niefinansowego	724,0	775,4	854,1
Różnica pomiędzy depozytami a kredytami	-47,3	-23,0	-1,3
Relacja kredyty/depozyty	106,5%	103,0%	100,1%

- Zadawalające przestrzeganie Uchwały KNF nr 386/2008
- Podstawowe miary płynności względnie stabilne i na odpowiednich poziomach
- Wysoki przyrost depozytów sektora niefinansowego w połączeniu z umiarkowanym wzrostem kredytów dla tego sektora, doprowadził do sytuacji w której po raz pierwszy od końca 2007 sektor osiągnął stan równowagi pomiędzy poziomem akcji kredytowej a poziomem depozytów zgromadzonych w bankach

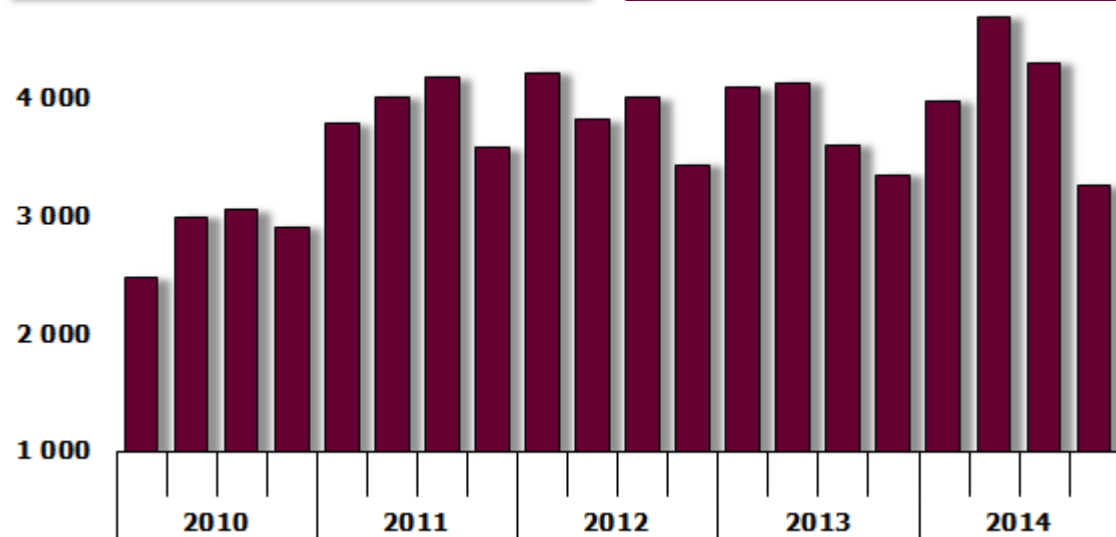
Pomimo zadowalającej sytuacji w zakresie bieżącej płynności, nadal zalecane są działania zmierzające do wzrostu stabilności źródeł finansowania oraz realizacja strategii, które będą dobrze wkomponowane w uwarunkowania zewnętrzne. W szczególności pożądana jest dalsza dywersyfikacja źródeł finansowania oraz wydłużanie terminów zapadalności zobowiązań

Rekordowy wynik finansowy netto sektora bankowego:

- w kierunku wzrostu wyniku – wzrost wyniku odsetkowego, z tytułu opłat i prowizji, redukcja kosztów działania
- w kierunku obniżenia wyniku – pozostałe pozycje

Kwartalny wynik finansowy netto (mln zł)

2014 vs 2013 : +1049 mln zł; +6,9%

WYNIK NETTO 2013

15 175

Wynik odsetkowy	+2 479
Opłaty i prowizje	+98
Wynik pozostałej działalności bankowej	-344
Pozostałe przychody/koszty	-499
Koszty działania	+358
Amortyzacja	-73
Saldo odpisów i rezerw	-214
Wynik działalności nieoperacyjnej	-291
Obowiązkowe obciążenia	-464
Wynik działalności zaniechanej	-1

WYNIK NETTO 2014

16 224

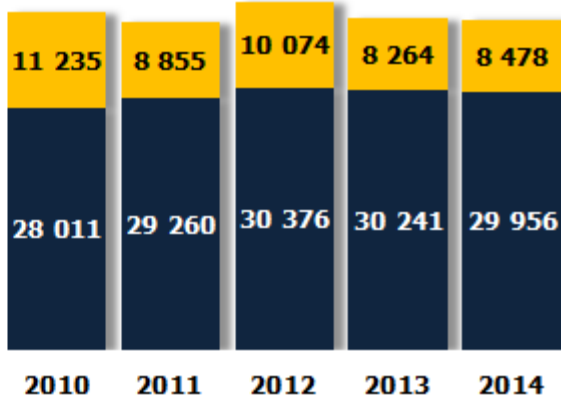
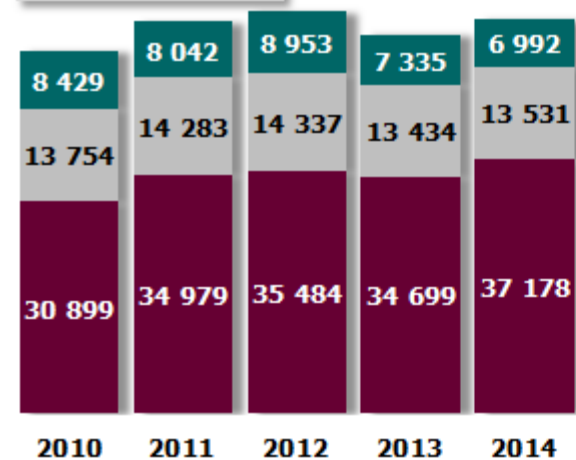
- Wzrost wyniku odsetkowego (+7,1%) i wyniku z tytułu opłat i prowizji (+0,7%), spadek wyniku pozostałej działalności bankowej (-4,7%)
- Spadek dodatniego salda pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych (-32,3%)
- Zmniejszenie kosztów działania (-1,3%)
- Umiarkowany wzrost salda odpisów i rezerw (+2,6%)

- Wzrost wyników w 350 podmiotach skupiających 56,2% aktywów sektora
- 2 banki komercyjne, 7 spółdzielczych oraz 7 oddziałów instytucji kredytowych wykazało stratę (207 mln zł)

Banki oczekują obniżenia wyników w 2015

Przychody (mln zł)

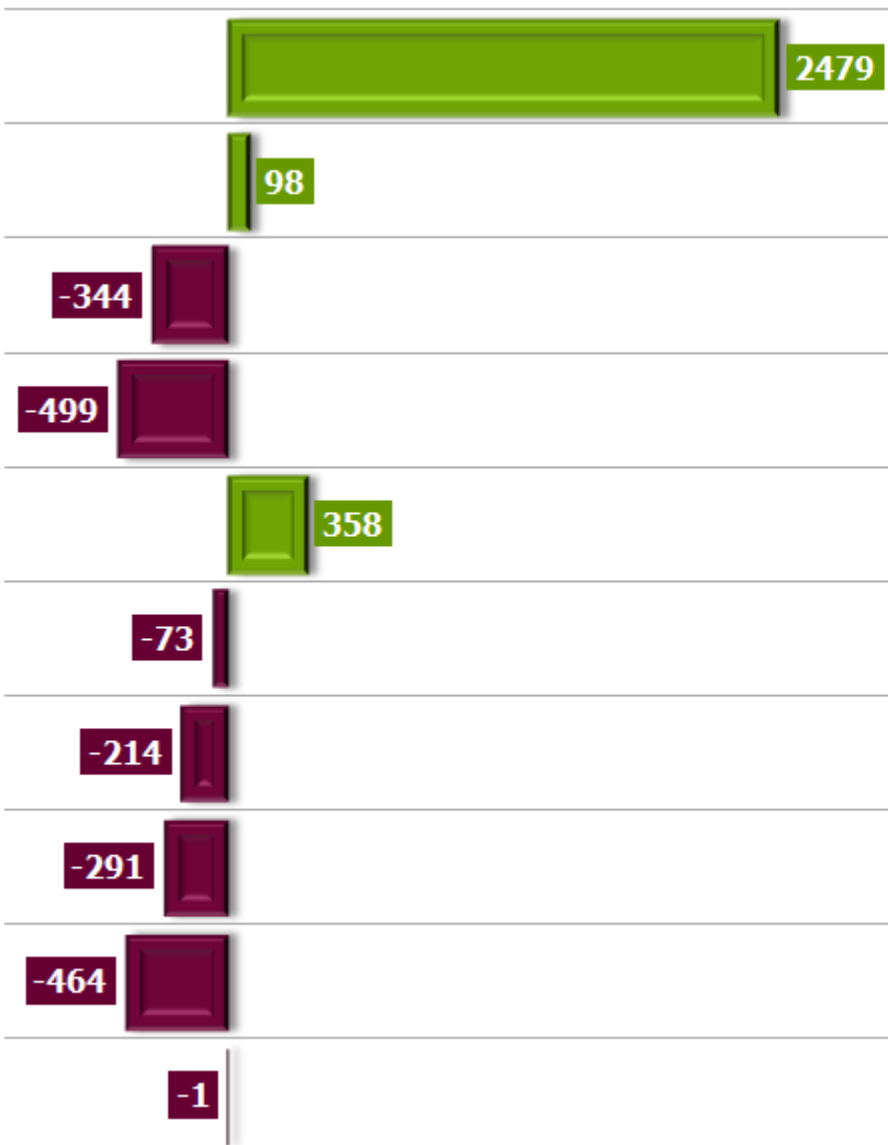
Koszty (mln zł)

- Pozostały wynik działalności bankowej
- Wynik z tytułu opłat i prowizji
- Wynik odsetkowy

- Saldo odpisów i rezerw
- Koszty działania i amortyzacja

WYNIK FINANSOWY NETTO 2013 - 15 175 MLN ZŁ

Wynik odsetkowy

Opłaty i prowizje

Wynik pozostałej działalności bankowej

Pozostałe przychody/koszty

Koszty działania

Amortyzacja

Saldo odpisów i rezerw

Wynik działalności nieoperacyjnej

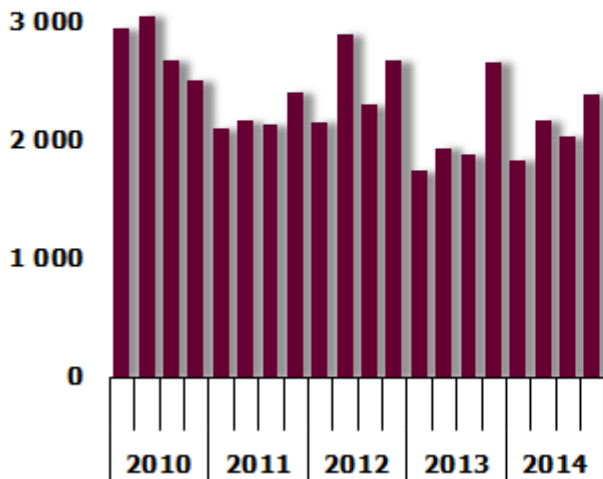
Obowiązkowe obciążenia

Wynik działalności zaniechanej

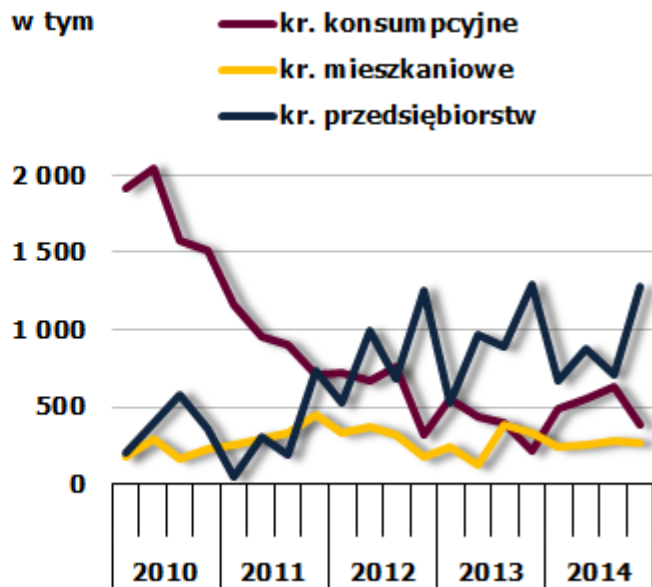
+ 1049

WYNIK FINANSOWY NETTO 2014 - 16 224 MLN ZŁ

Kwartalne saldo odpisów i rezerw (mln zł)

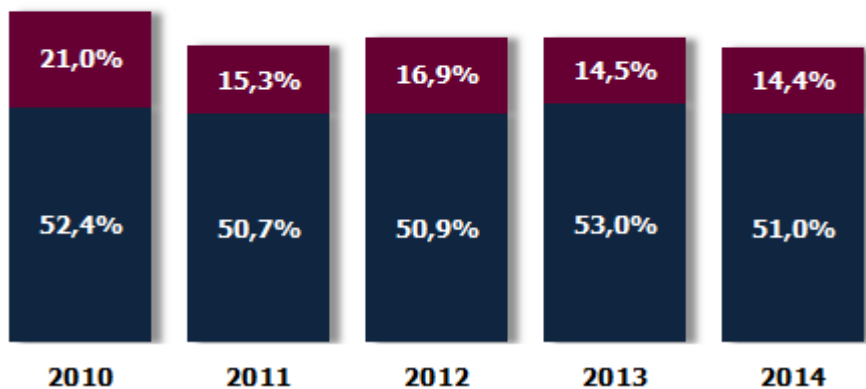
w tym

- W kierunku zwiększenia ujemnego salda odpisów i rezerw oddziaływał wzrost odpisów na kredyty konsumpcyjne (o 465 mln zł), pozostałe należności od gospodarstw domowych (o 140 mln zł) oraz zwiększenie skali tworzonych rezerw (o 216 mln zł)
- W kierunku obniżenia salda odpisów i rezerw oddziaływał wzrost wyniku IBNR (o 422 mln zł) oraz zmniejszenie odpisów na należności od sektora przedsiębiorstw (o 157 mln zł) i kredyty mieszkaniowe (o 35 mln zł)

Udział kosztów i odpisów w wyniku działalności bankowej oraz pozostałych przychodach i kosztach

- Koszty działania i amortyzacja
- Saldo odpisów i rezerw

Obniżenie udziału kosztów działania i amortyzacji oraz salda odpisów i rezerw w wyniku działalności bankowej

NIM (marża odsetkowa)

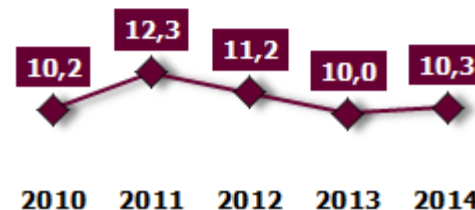

Poprawa głównych miar efektywności działania

C/I (koszty/dochody)

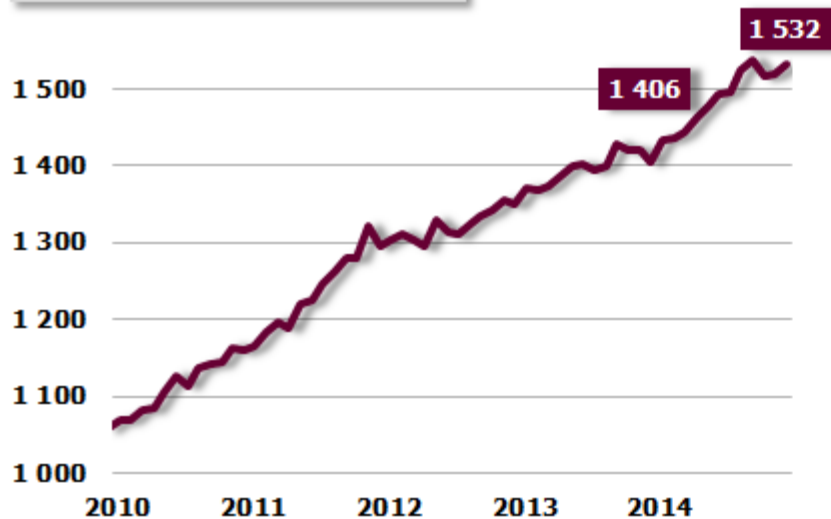

ROE (zwrot na kapitale)

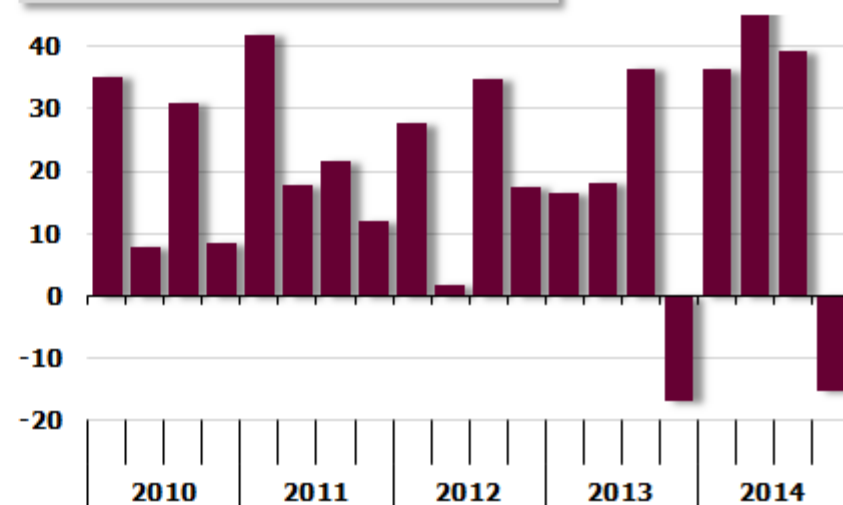

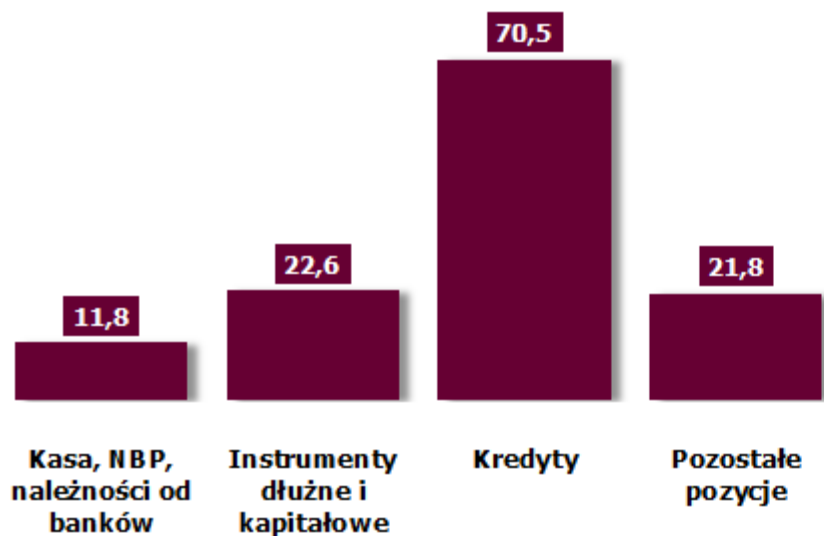
Suma bilansowa sektora (mld zł)

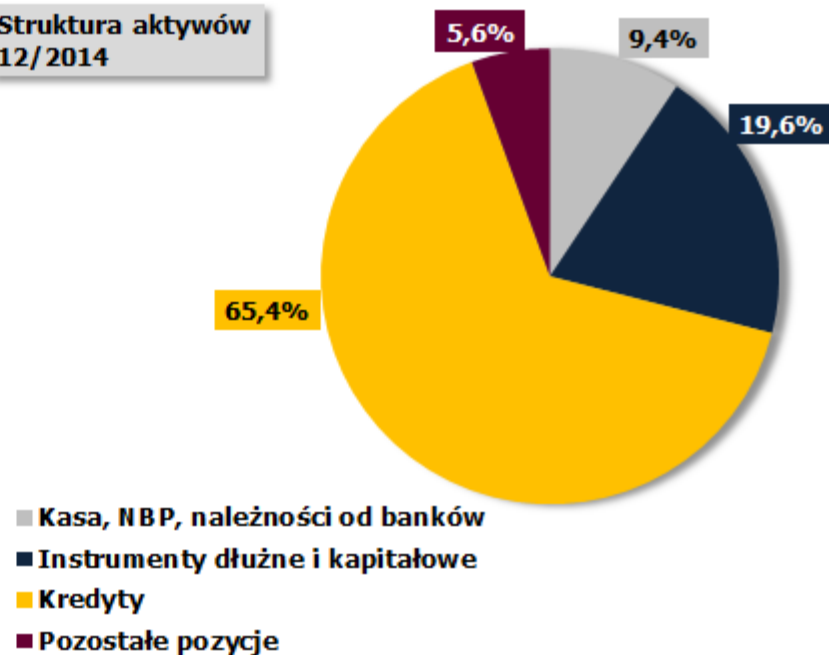
Kwartałna skorygowana zmiana stanu sumy bilansowej (mld zł)

Zmiana stanu (nominalna) głównych pozycji aktywów w 2014 (mld zł)

Struktura aktywów 12/2014

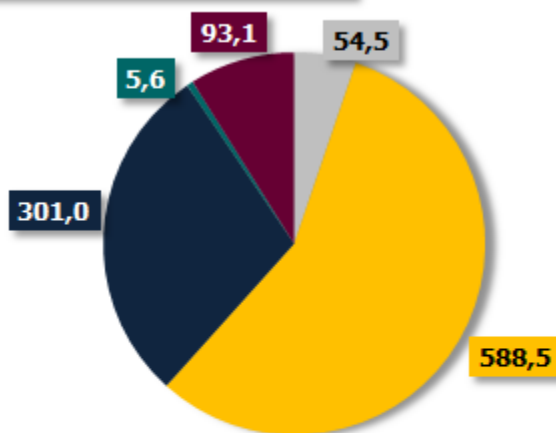

Przyspieszenie tempa wzrostu kredytów

	2012	2013	2014	Nominalna		Skorygowana	
				mld zł	%	mld zł	%
KREDYTY OGÓŁEM	935,2	971,9	1042,7	70,8	7,3%	57,6	5,9%
Sektor finansowy	32,8	41,3	54,5	13,2	31,9%	12,9	30,9%
Sektor niefinansowy	810,4	837,8	895,2	57,4	6,8%	44,9	5,3%
Gospodarstwa domowe	533,2	554,6	588,5	34,0	6,1%	25,4	4,5%
- mieszkaniowe	321,8	335,7	355,8	20,1	6,0%	12,3	3,6%
- konsumpcyjne	123,4	126,3	131,4	5,1	4,0%	4,6	3,6%
- pozostałe	88,1	92,6	101,4	8,8	9,5%	8,5	9,2%
Przedsiębiorstwa	272,2	278,0	301,0	23,0	8,3%	19,1	6,8%
Sektor budżetowy	92,0	92,8	93,1	0,3	0,3%	-0,2	-0,2%
<i>wg waluty</i>							
- złote	659,1	696,8	754,0	57,2	8,2%	57,2	8,2%
- waluty	276,1	275,1	288,8	13,6	5,0%	0,4	0,1%

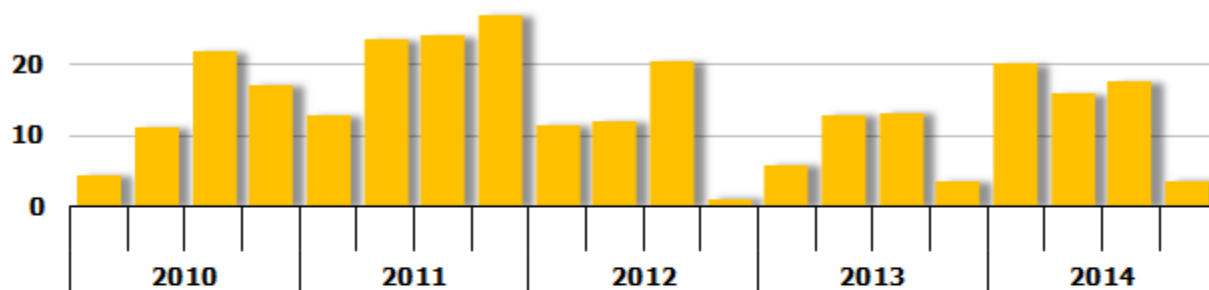
- Po obserwowanym w 2013 zmniejszeniu tempa wzrostu akcji kredytowej, w 2014 doszło do jego ponownego przyspieszenia, czemu sprzyjało ożywienie gospodarki oraz rekordowo niskie stopy procentowe (przyrost portfela kredytowego był o około 60% wyższy niż w 2013)
- Głównymi obszarami wzrostu były kredyty dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw, a w mniejszej skali dla sektora finansowego

Struktura kredytów - 12/2014 (mld zł)

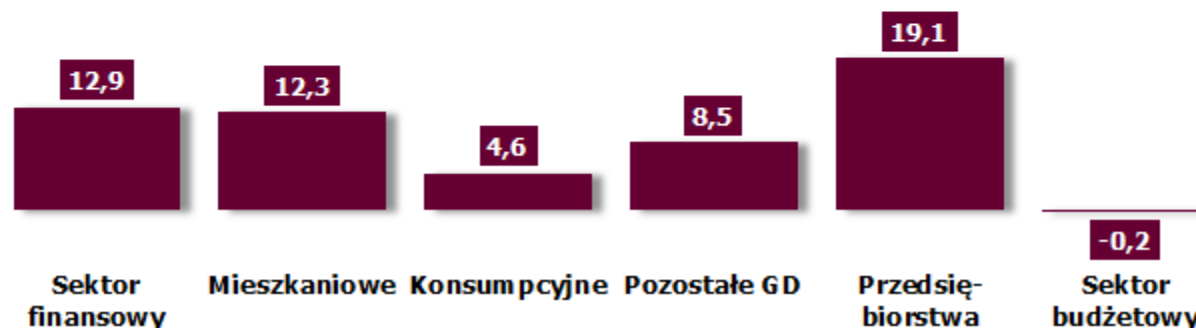

- Sektor finansowy
- Gospodarstwa domowe
- Przedsiębiorstwa
- Instytucje niekomercyjne
- Sektor budżetowy

Kwartałna (skorygowana) zmiana stanu kredytów ogółem (mld zł) **+57,6 mld zł; +5,9%**

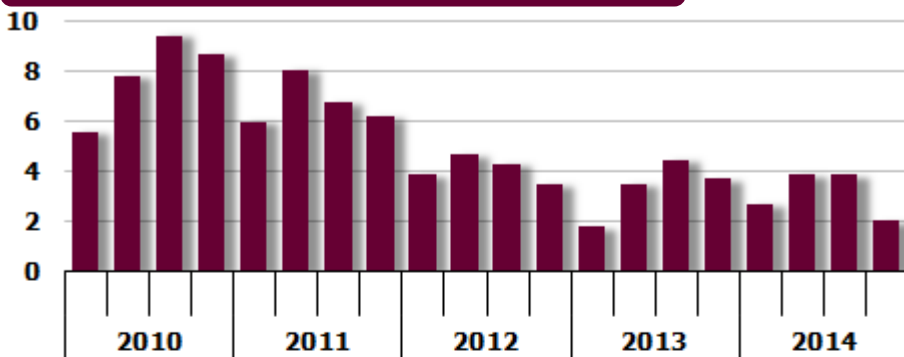

Zmiana (skorygowana) stanu kredytów w 2014 (mld zł)

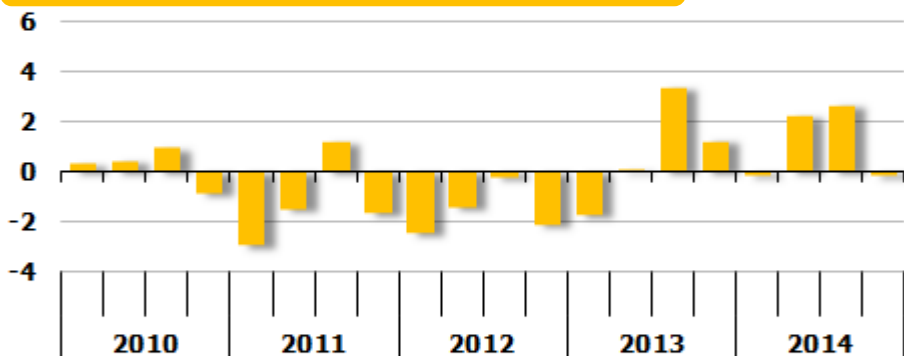

Kwartalna zmiana (skorygowana) stanu kredytów (mld zł)

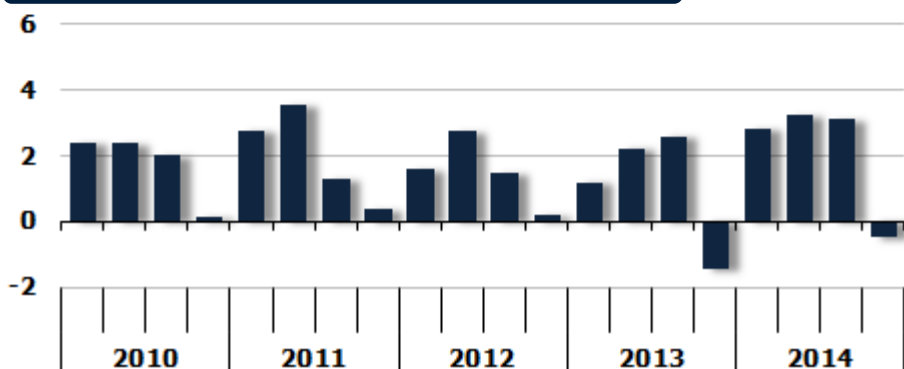
MIESZKANIOWE +12,3 mld zł; +3,6%

KOSNUMPCYJNE +4,6 mld zł; +3,6%

POZOSTAŁE GD +8,5 mld zł; +9,2%

Przyspieszenie tempa wzrostu kredytów dla gospodarstw domowych (słabszy IV kwartał), wynikające z rekordowo niskich stóp procentowych, poprawy koniunktury i zmian regulacyjnych

Kredyty MIESZKANIOWE

- Stabilny wzrost akcji kredytowej, choć nieznacznie niższy niż w 2013 (byłby porównywalny, gdyby nie transakcje sprzedaży części portfela kredytów mieszkaniowych). Popytowi sprzyjają rekordowo niskie stopy procentowe (bardzo silny wzrost zdolności kredytowej), zmiany regulacyjne, stabilizacja cen nieruchomości oraz poprawa sytuacji makroekonomicznej
- Po raz pierwszy od końca 2001 udział kredytów walutowych obniżył się poniżej 50% (z 50,3% na koniec 2013 do 46,5% na koniec 2014). Jednocześnie zmniejsza się stan kredytów walutowych wyrażony w walutach oryginalnych
- Zjawiska niekorzystne: niedoszacowanie ryzyka stopy procentowej (może prowadzić do objęcia kredytowaniem osób o zbyt słabej sytuacji dochodowej lub udzielenia zbyt wysokich kredytów w stosunku do sytuacji dochodowej kredytobiorców); akceptowanie przy wyliczaniu zdolności kredytowej zaniżonych kosztów utrzymania na poziomie nieadekwatnym do wydatków faktycznie ponoszonych przez gospodarstwa domowe; utrzymujący się wysoki udział w sprzedaży kredytów o LTV przekraczającym 80% oraz nadmiernie wydłużone okresy kredytowania

Kredyty KONSUMPCYJNE

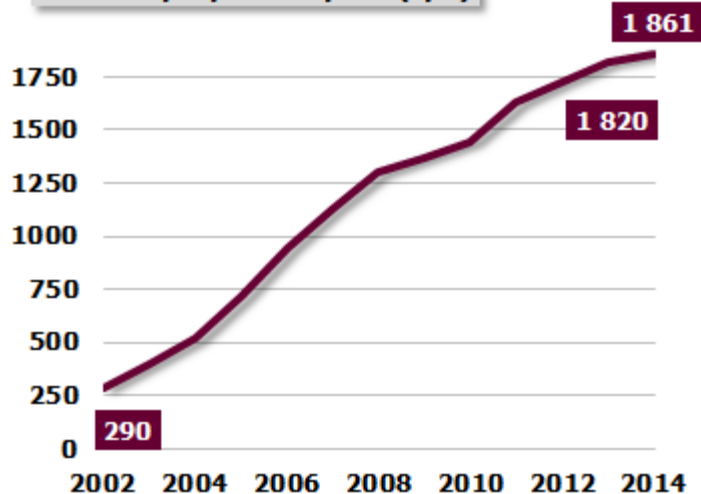
- Dane BIK, jak też badania ankietowe UKNF, wskazują na rekordowy poziom sprzedaży kredytów konsumpcyjnych przez banki i SKOKi
- Wzrost stanu portfela kredytów konsumpcyjnych byłby wyższy gdyby nie transakcje sprzedaży portfela złych kredytów
- Kredyty udzielone według uproszczonych zasad dominują w ilości nowo udzielanych kredytów

POZOSTAŁE kredyty dla gospodarstw domowych

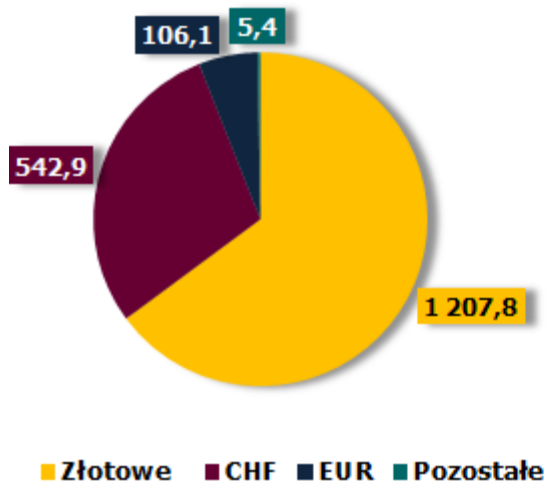
- Przyspieszenie tempa wzrostu

Wybrane kwestie dotyczące kredytów mieszkaniowych

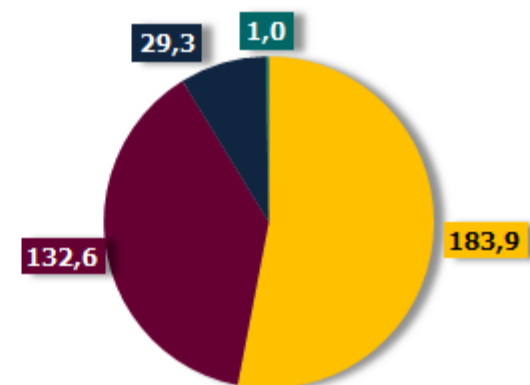
Liczba czynnych kredytów (tys.)

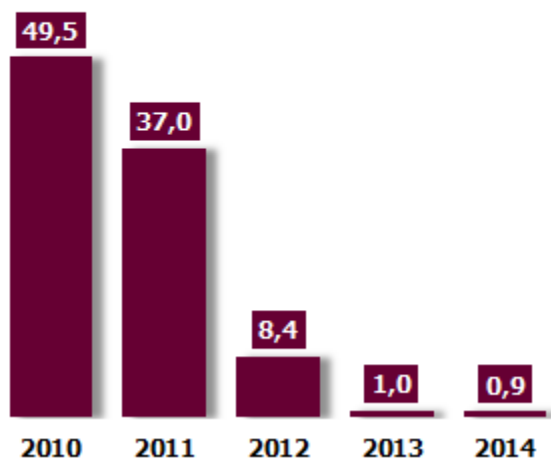
Struktura walutowa kredytów LICZBA (tys. sztuk)

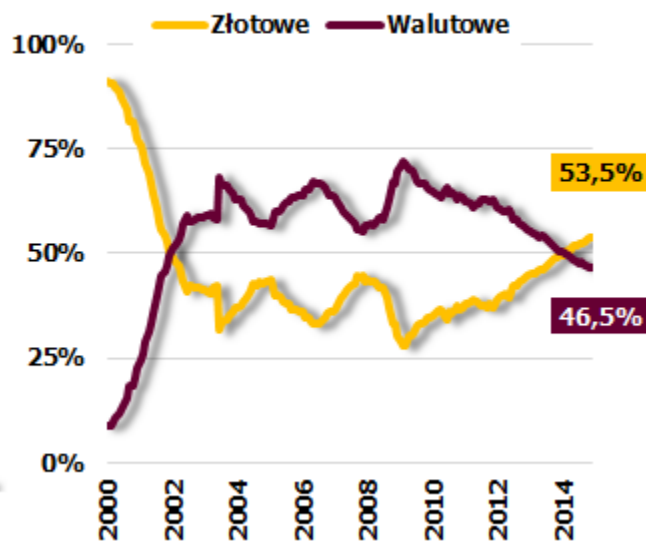
WARTOŚĆ (mld zł)

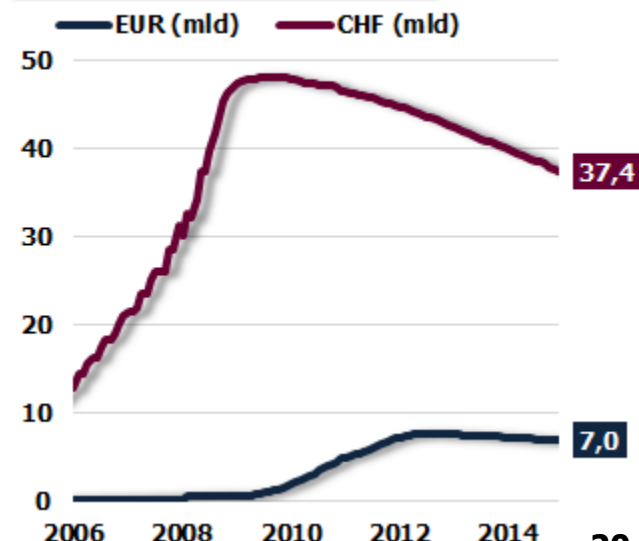
Liczba udzielonych kredytów walutowych (tys. sztuk)

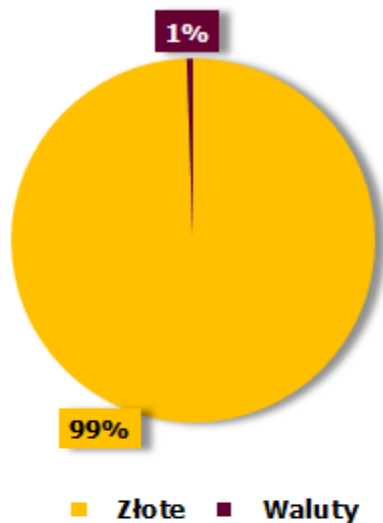
Struktura walutowa

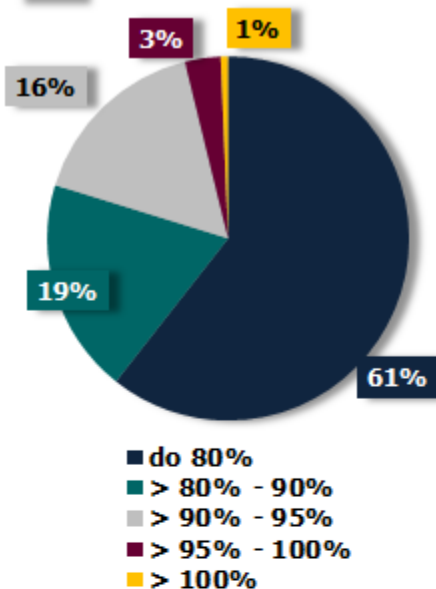
Kredyty w walucie oryginalnej

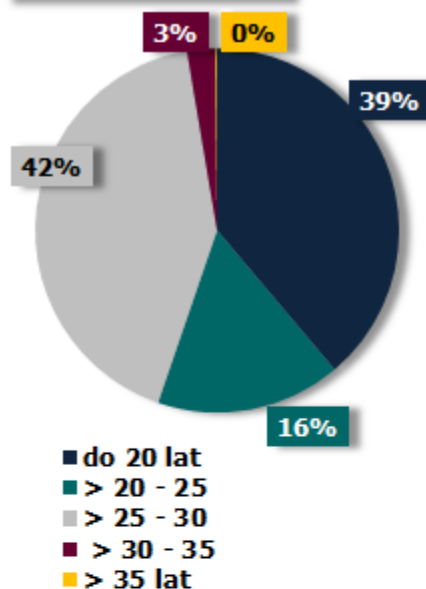
Waluta kredytu

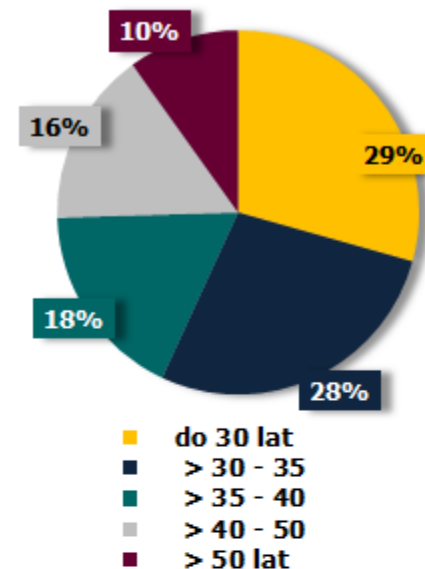
LTV

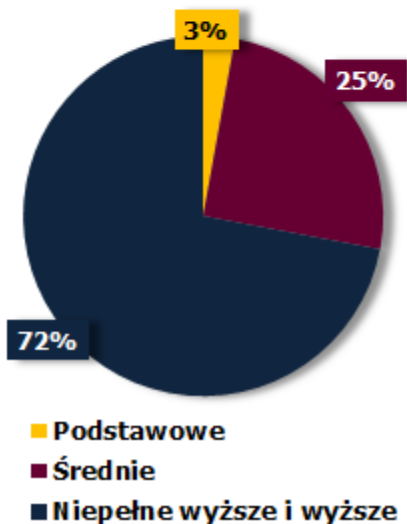
Okres kredytowania

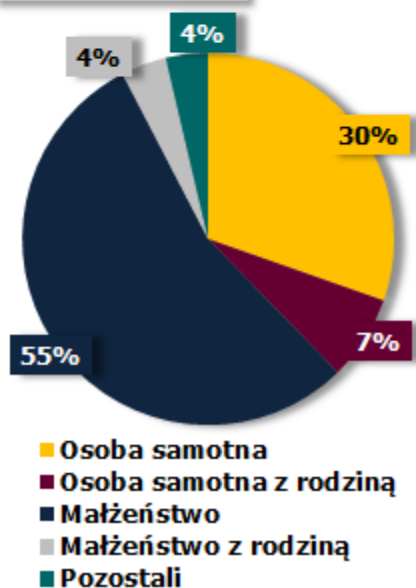
Wiek

Wykształcenie

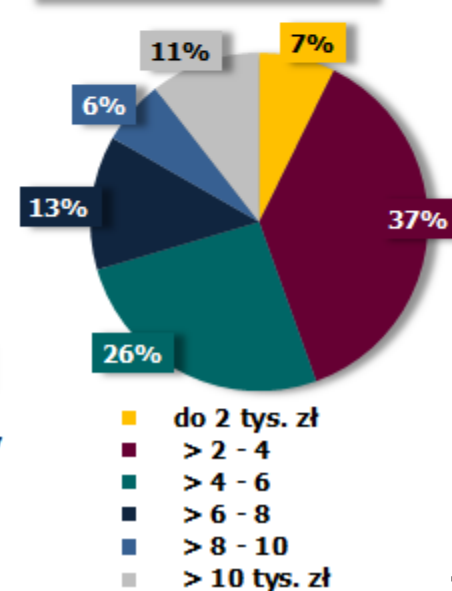
Sytuacja rodzinna

Forma zatrudnienia

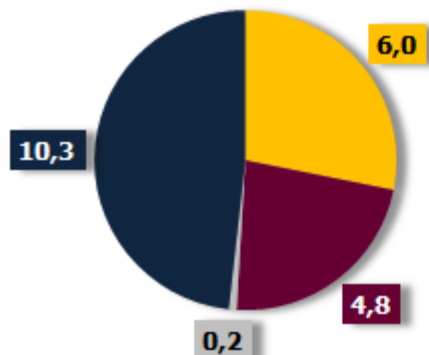

Miesięczny dochód netto

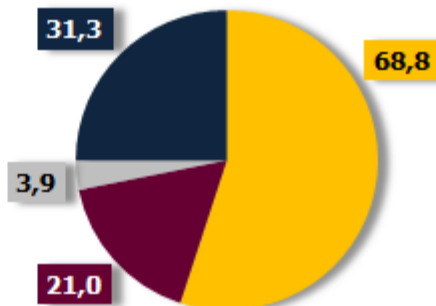

Wybrane charakterystyki kredytów konsumpcyjnych (struktura kredytów wg klasyfikacji banków)

LICZBA kredytów (mln sztuk)

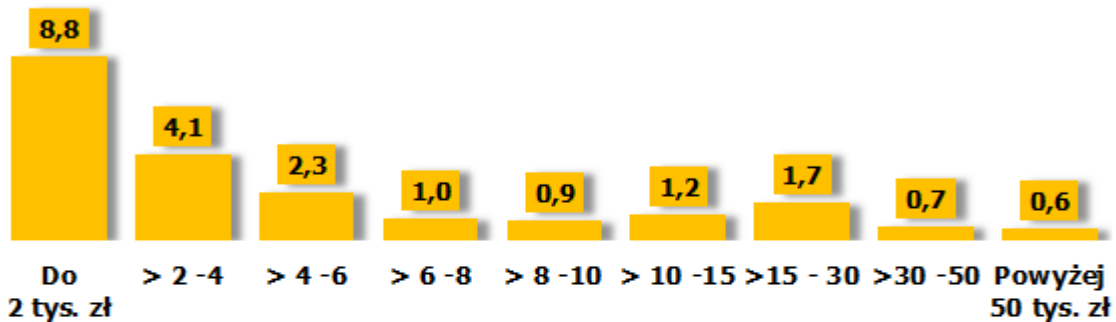
WARTOŚĆ kredytów (mld zł)

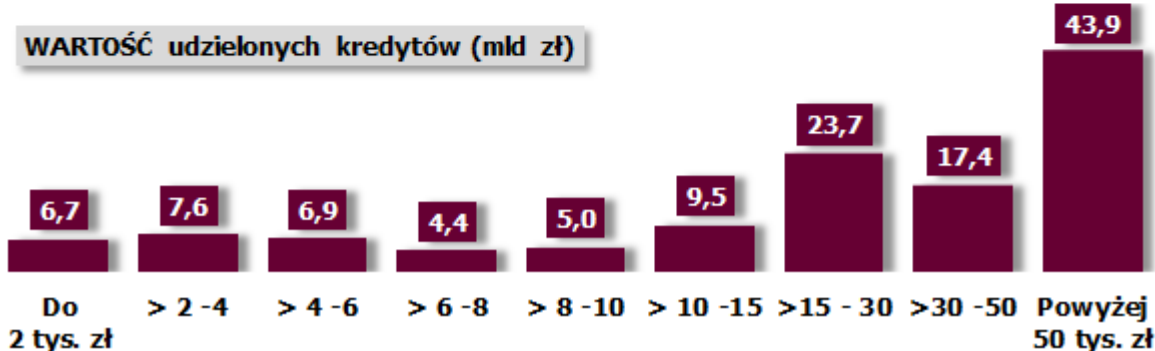
■ Gotówkowe
■ Samochodowe

■ Ratalne na zakup towarów i usług
■ Pozostałe (w tym karty i ROR)

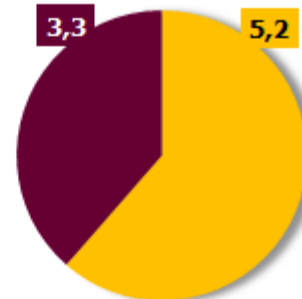
STRUKTURA według pierwotnej wartości kredytu
LICZBA udzielonych kredytów (mln sztuk)

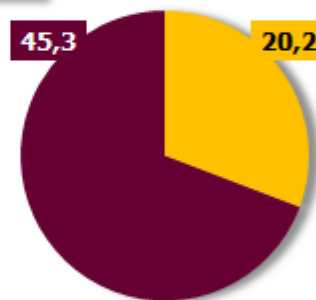
WARTOŚĆ udzielonych kredytów (mld zł)

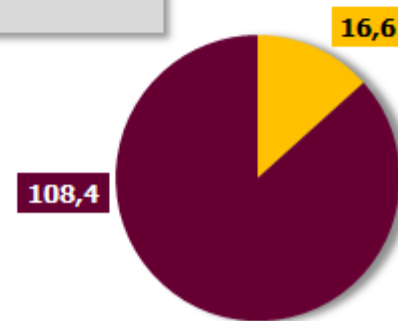
AKCJA KREDYTOWA w 2014
LICZBA kredytów (mln sztuk)

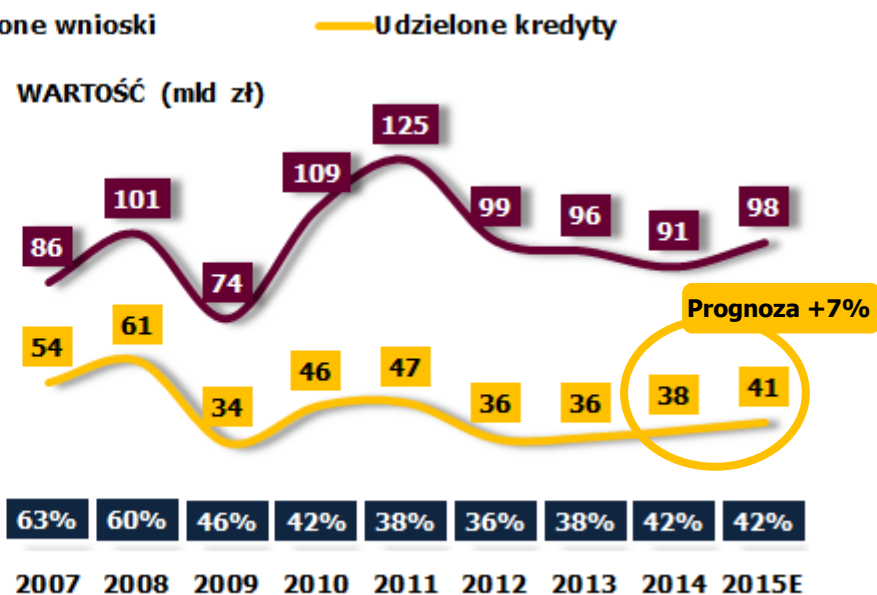
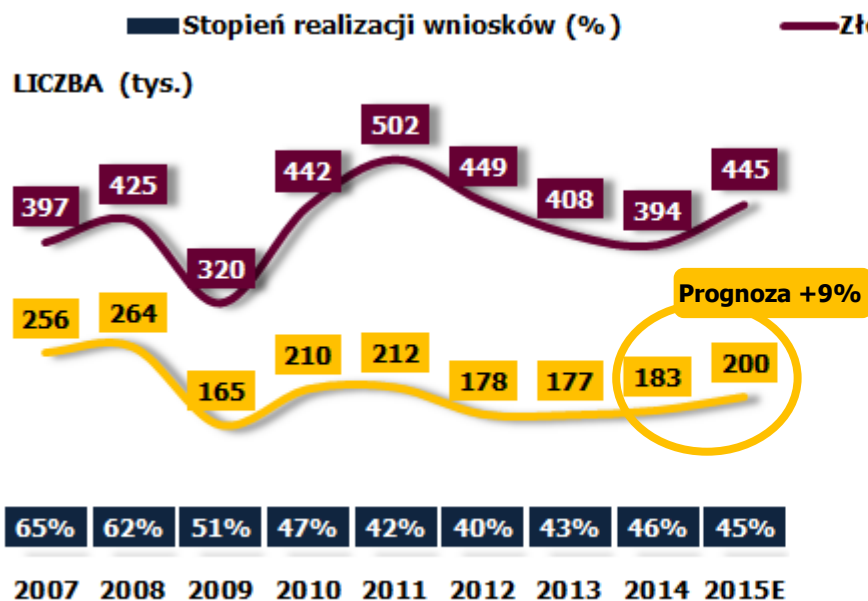
WARTOŚĆ kredytów (mld zł)

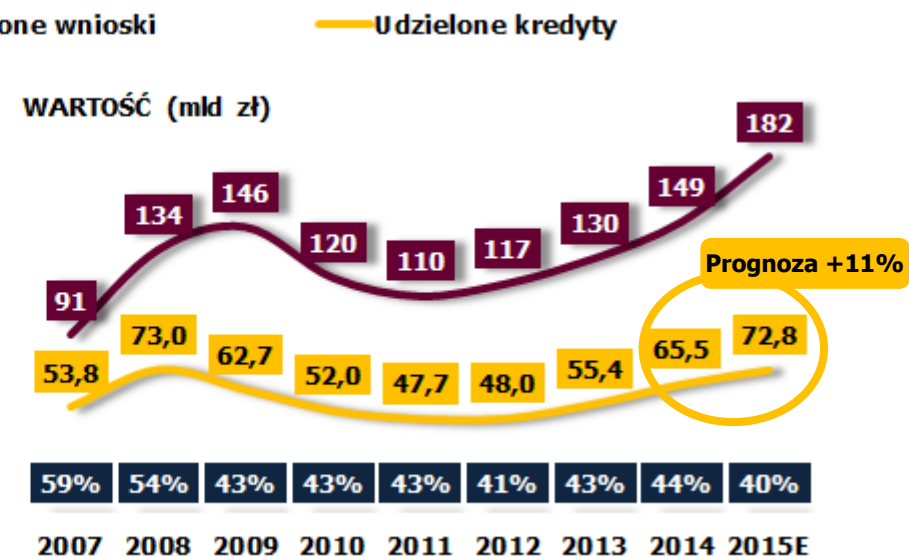
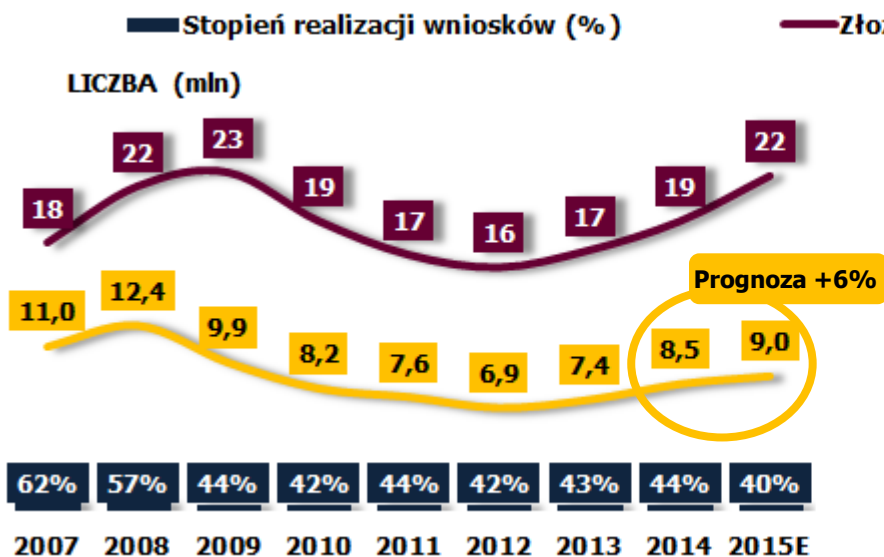
STAN na koniec 2014
WARTOŚĆ kredytów (mld zł)

POPYT I PODAŻ – Kredyty MIESZKANIOWE

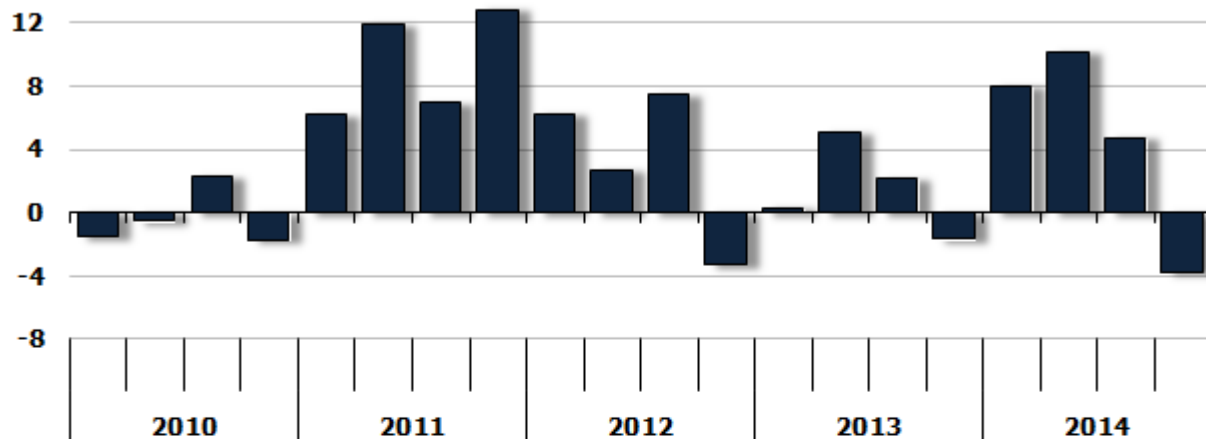

POPYT I PODAŻ – Kredyty KONSUMPCYJNE

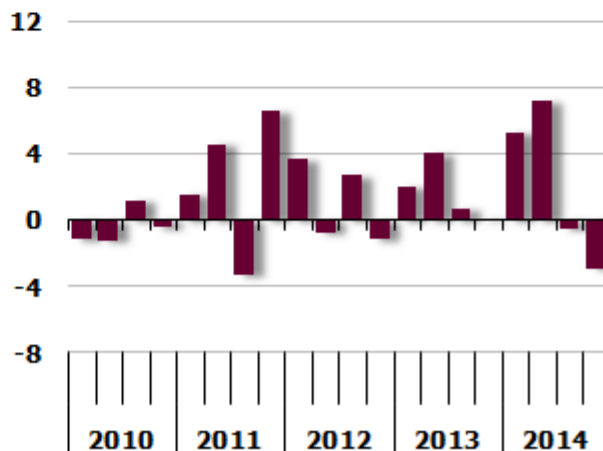
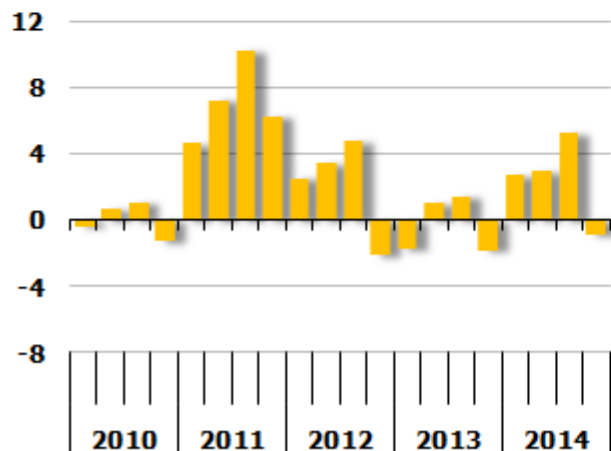
Kwartałna zmiana (skorygowana) stanu kredytów (mld zł)

PRZEDSIĘBIORSTWA OGÓŁEM +19,1 mld zł; +6,8%

MSP +10,0 mld zł; +6,1%

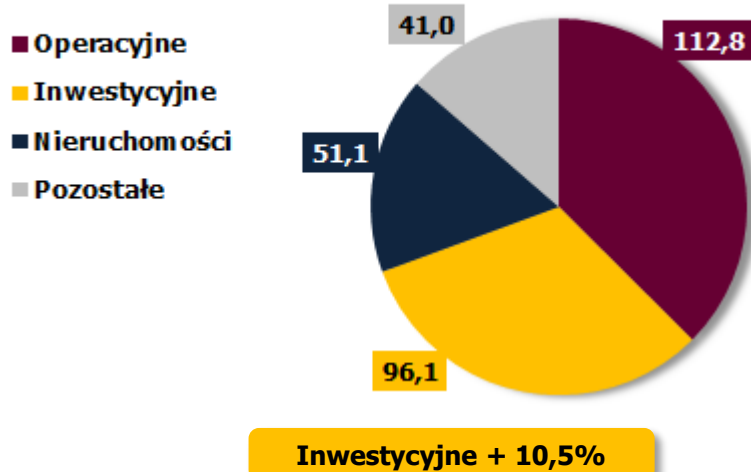
DUŻE +9,1 mld zł; +7,8%

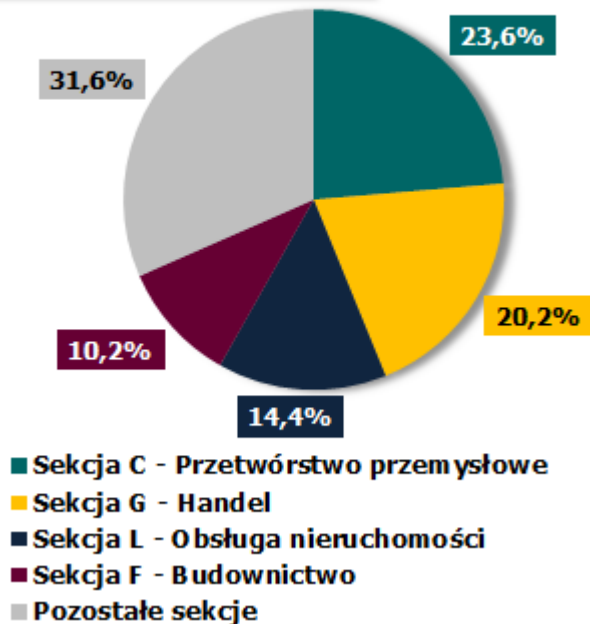
- Odnotowany w 2014 przyrost stanu kredytów dla przedsiębiorstw był ponad trzykrotnie wyższy niż w 2013, co należy łączyć z poprawą koniunktury gospodarczej, rekordowo niskimi stopami procentowymi, rządowym programem Portfelowej Linii Gwarancyjnej De Minimis (z programu skorzystało około 80 tys. przedsiębiorców, BGK udzielił gwarancji na kwotę ponad 15 mld zł, co przełożyło się na około 30 mld zł kredytów) oraz poprawą nastrojów przedsiębiorstw
- W kolejnych okresach zachodzi szansa na kontynuację ożywienia akcji kredytowej. Głównym źródłem potencjalnego zagrożenia dla realizacji tego scenariusza jest niepewność co do trwałości i siły ożywienia w strefie euro, jak też ewentualna ponowna eskalacja konfliktu na Ukrainie, co może mieć niekorzystny wpływ na gospodarkę oraz skłonność przedsiębiorstw do zwiększania aktywności i inwestycji
- W kontekście akcji kredytowej dla sektora przedsiębiorstw należy mieć na uwadze stały rozwój alternatywnych form finansowania, jak też samofinansowanie, któremu sprzyja relatywnie dobra sytuacja przedsiębiorstw

Struktura kredytów przedsiębiorstw 12/2014 (mld zł)

Struktura branżowa kredytów dla przedsiębiorstw na koniec 2014

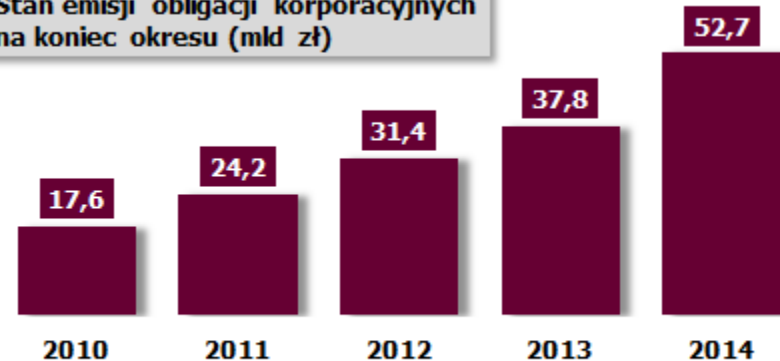
Systematyczny rozwój alternatywnych w stosunku do bankowych form finansowania przedsiębiorstw

Stan emisji obligacji korporacyjnych + 39,4%

Rynek leasingu + 21,3%

Rynek faktoringu + 17,3%

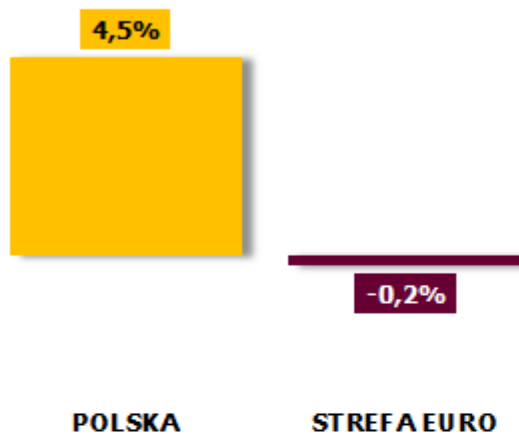
Stan emisji obligacji korporacyjnych na koniec okresu (mld zł)

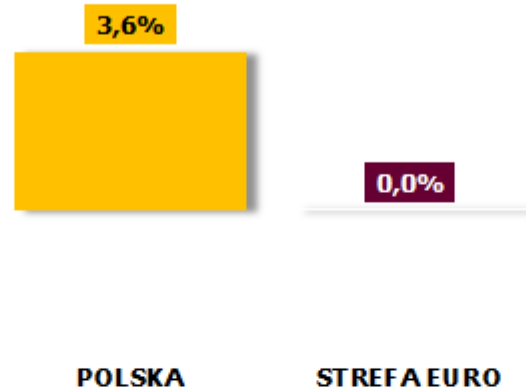
Dynamika kredytów dla sektora niefinansowego w Polsce pozostaje wyższa niż w większości krajów UE, zwłaszcza w strefie euro

ROCZNE TEMPO WZROSTU KREDYTÓW (12/2014)

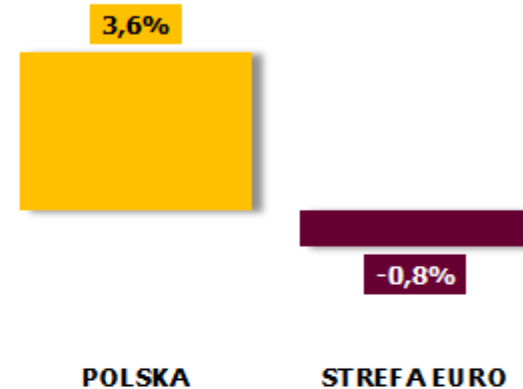
GOSPODARSTWA DOMOWE

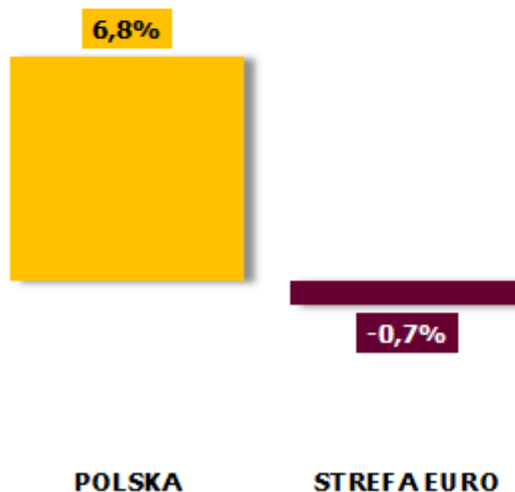
w tym MIESZKANIOWE

w tym KONSUMPCYJNE

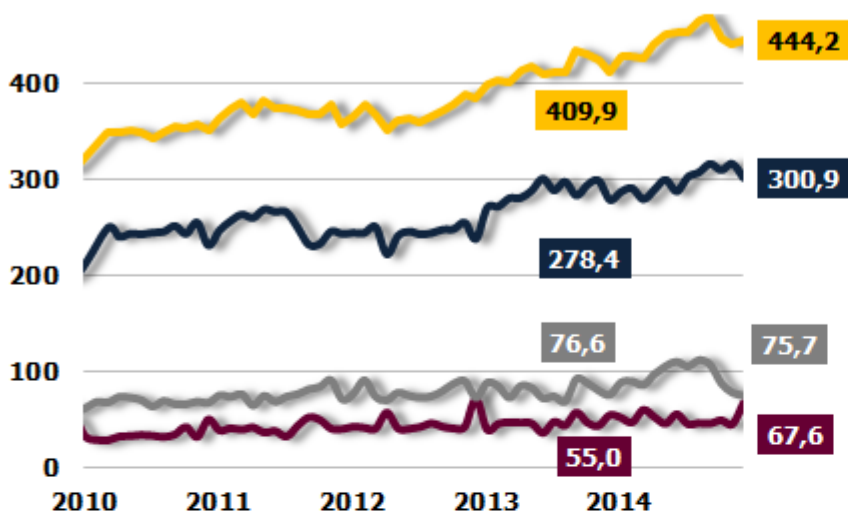
PRZEDSIĘBIORSTWA

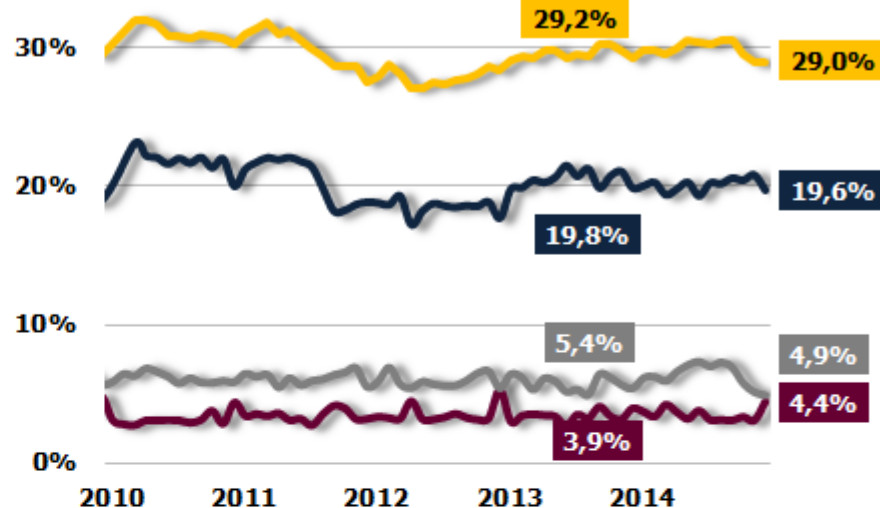
Zwiększenie stanu najbardziej płynnych aktywów

— Kasa, NBP — Należności od banków — Instrumenty dłużne i kapitałowe — RAZEM

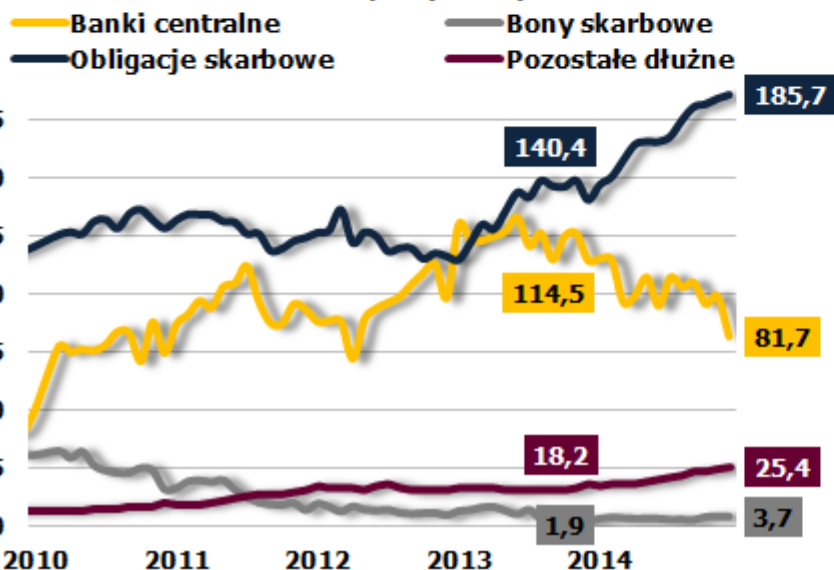
Wartość (mld zł)

Udział w aktywach (%)

Struktura instrumentów dłużnych (mld zł)

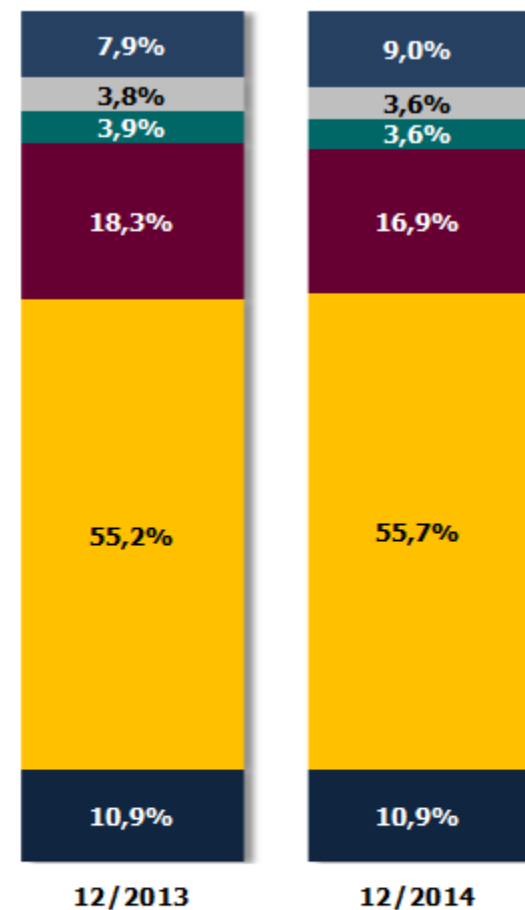

- Znaczne zwiększenie inwestycji banków w najpłynniejsze aktywa, ale ich udział w sumie bilansowej pozostał względnie stabilny
- Uwagę zwraca duży wzrost portfela obligacji skarbowych, przy jednoczesnej redukcji portfela bonów pieniężnych NBP (tendencja obserwowana od 2013)

Znaczny wzrost zobowiązań i kapitałów

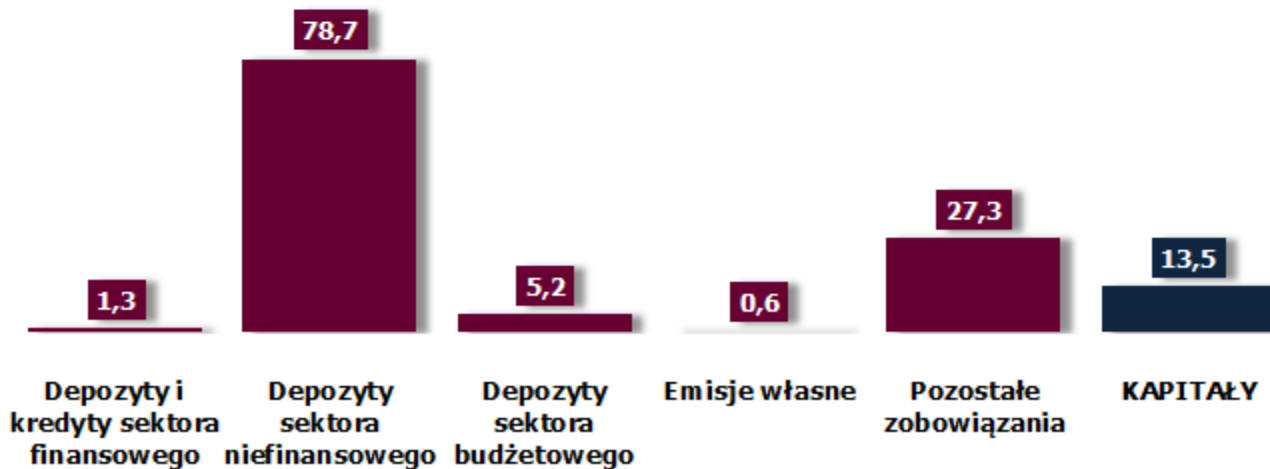
	2012	2013	2014	Nominalna		Skorygowana	
				mld zł	%	mld zł	%
ZOBOWIĄZANIA	1 203,7	1 252,7	1 365,9	113,2	9,0%	97,4	7,7%
Depozyty i kredyty sek. finansowego	252,1	257,5	258,8	1,3	0,5%	-6,2	-2,3%
Depozyty sektora niefinansowego	724,0	775,4	854,1	78,7	10,2%	72,6	9,3%
Gospodarstwa domowe	516,0	548,2	606,4	58,2	10,6%	54,1	9,8%
Przedsiębiorstwa	191,3	209,7	229,4	19,7	9,4%	17,8	8,4%
Depozyty sektora budżetowego	59,8	55,4	60,6	5,2	9,5%	4,4	7,9%
Emisje własne	52,7	53,8	54,4	0,6	1,2%		
Zobowiązania podporządkowane	8,0	7,0	7,5	0,4	6,0%		
Pozostałe	107,0	103,6	130,4	26,8	25,9%		
<i>wg waluty</i>							
- złotowe	933,6	986,2	1 076,2	90,0	9,1%	90,0	9,1%
- walutowe	270,1	266,5	289,7	23,2	8,7%	7,4	2,6%
<i>wg kraju</i>							
- rezydent	985,0	1 035,0	1 127,7	92,7	9,0%	86,0	8,3%
- nierezydent	218,7	217,7	238,1	20,5	9,4%	11,3	5,0%
<i>w tym z grupy macierzystej</i>	122,0	120,1	103,5	-16,6	-13,8%		
KAPITAŁY	146,5	153,0	166,5	13,5	8,8%		

Struktura źródeł finansowania

- Pozostałe zobowiązania
- Emisje własne
- Depozyty sektora budżetowego
- Depozyty i kredyty sektora finansowego
- Depozyty sektora niefinansowego
- Kapitały

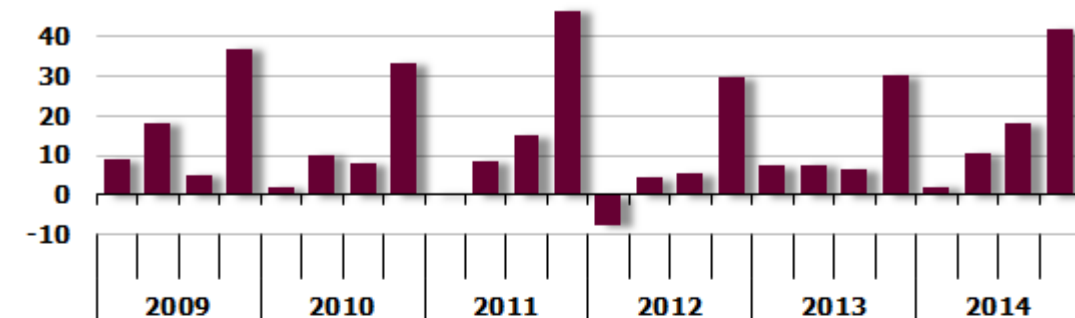
Zmiana stanu źródeł finansowania w 2014 (mld zł)

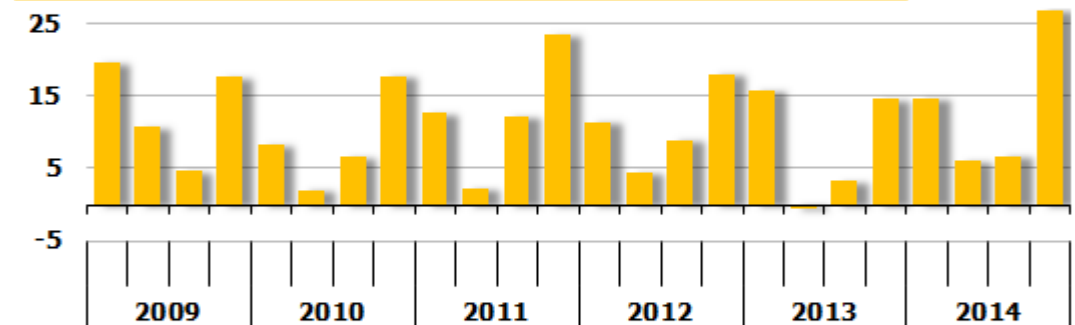
Przyspieszenie tempa wzrostu depozytów sektora niefinansowego

Kwartalna zmiana (skorygowana) stanu depozytów (mld zł)

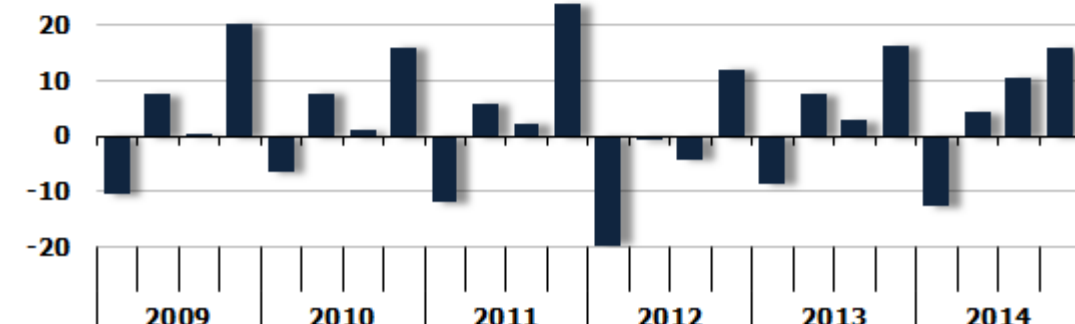
SEKTOR NIEFINANSOWY OGÓŁEM +72,6 mld zł; +9,3%

GOSPODARSTWA DOMOWE +54,1 mld zł; +9,8%

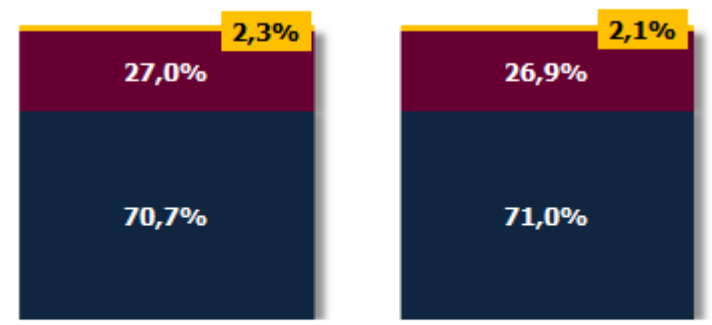

PRZEDSIĘBIORSTWA +17,8 mld zł; +8,4%

- Wbrew obawom związanym z rekordowo niskimi stopami procentowymi w 2014 odnotowano najsilniejszy w ostatnich latach przyrost depozytów sektora niefinansowego (o około 40% wyższy niż w 2013), co należy wiązać z poprawą koniunktury gospodarczej, objawiającą się m.in. wzrostem zatrudnienia i wynagrodzeń
- W kontekście możliwości dalszego wzrostu depozytów, wyzwaniem dla banków nadal pozostaje środowisko rekordowo niskich stóp procentowych, które powoduje zmniejszenie przyrostu depozytów z tytułu odsetek od już złożonych lokat, a zarazem wpływa na zmniejszenie skłonności do oszczędzania w bankach oraz prowadzi do poszukiwania alternatywnych form oszczędności i inwestycji (m.in. na rynku nieruchomości i rynku kapitałowym)

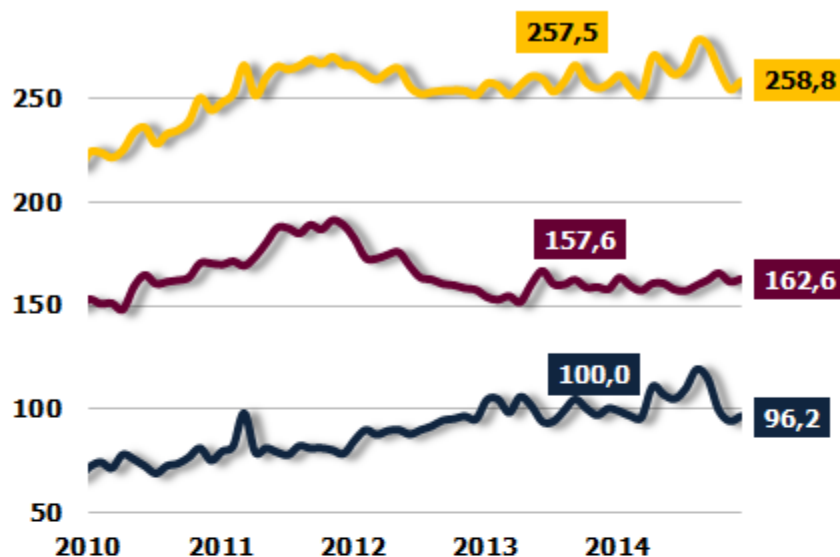
Struktura depozytów

- Instytucje niekomercyjne
- Przedsiębiorstwa
- Gospodarstwa domowe

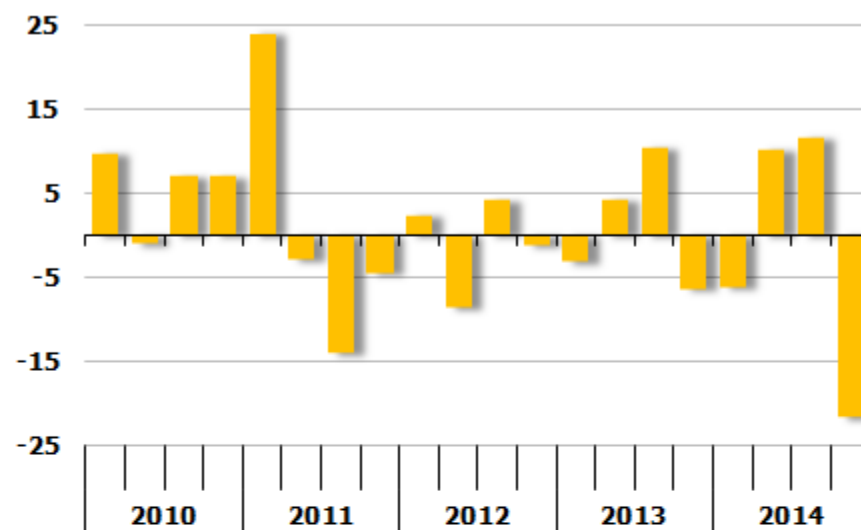
Stan depozytów i kredytów sektora finansowego względnie stabilny, ale ich rola stopniowo maleje

Struktura (mld zł)

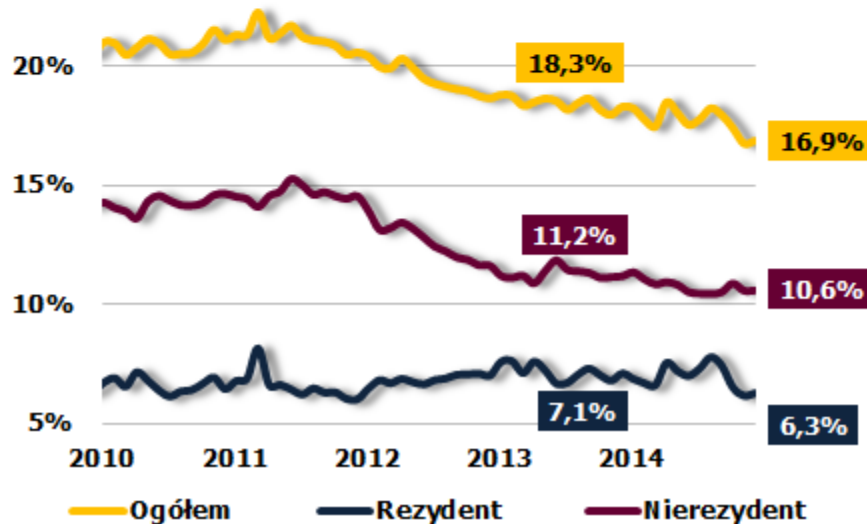

Skorygowana zmiana kwartalna (mld zł)

-6,2 mld zł; -2,3%

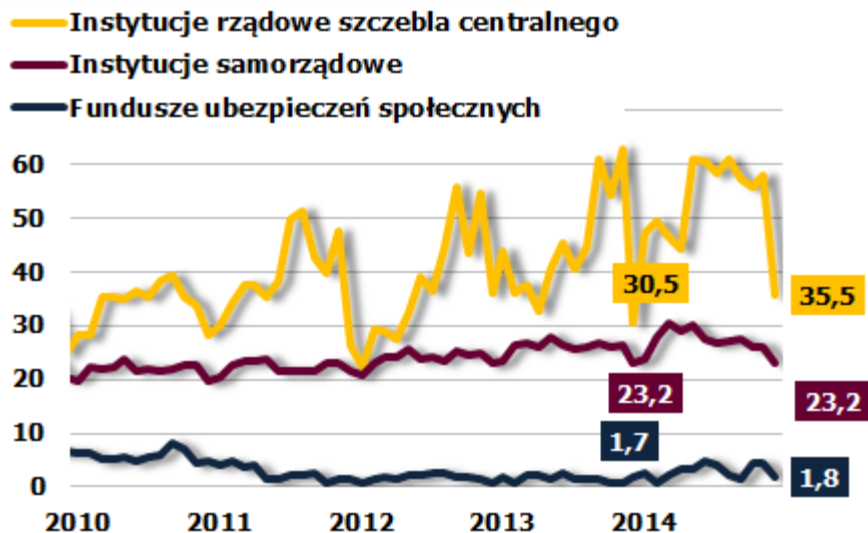
Udział w sumie bilansowej

- Pomimo okresowych wahań, stan depozytów oraz kredytów sektora finansowego, pozostaje w ostatnich latach względnie stabilny, a zmiany stanu tych środków wynikają głównie ze zmienności kursu złotego względem walut głównych (połowa środków przypada na waluty obce), skali operacji prowadzonych na rynku finansowym, zmian strategii działania do jakiej dochodzi w niektórych bankach oraz bieżącego zarządzania płynnością banków
- W IV kwartale 2014 odnotowano silny spadek stanu tych środków, ale większość tego spadku wynikała z finalizacji przejęcia Nordea Bank Polska przez PKO BP
- Stabilizacja poziomu tych środków, prowadzi do stopniowego zmniejszenia ich udziału w strukturze zobowiązań i sumie bilansowej

Stan depozytów sektora budżetowego nadal wykazuje okresowe wahania, pozostałe zobowiązania bez większych zmian

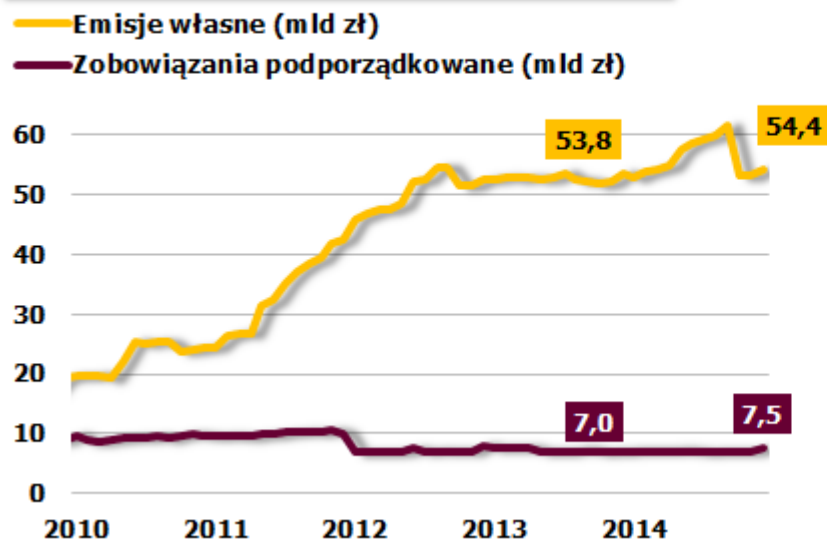
Depozyty sektora budżetowego (mld zł)

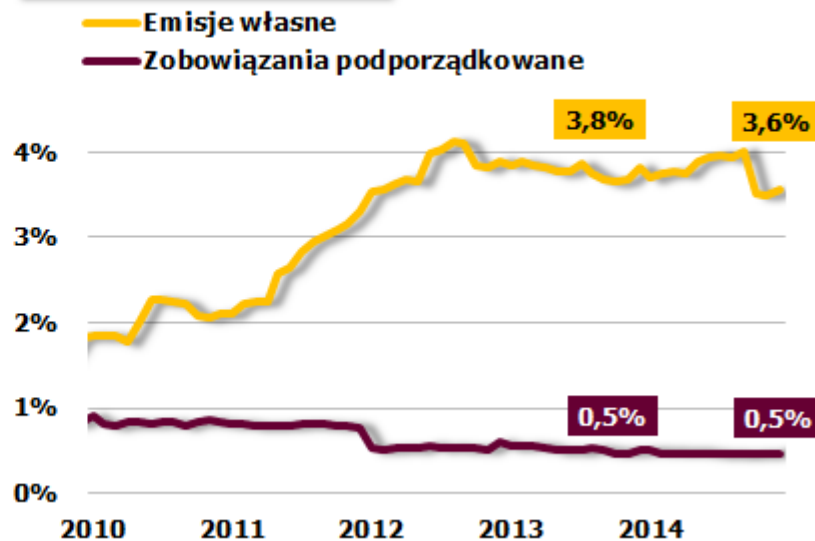
- Wzrost stanu depozytów sektora budżetowego (+5,2 mld zł, 9,5%), ale stan tych lokat nadal wykazuje okresowe wahania i silną koncentrację
- Niektóre banki dokonały nowych emisji własnych, ale w skali sektora ich stan nie uległ zmianie (+0,6 mld zł)
- Stan pożyczek podporządkowanych bez istotnych zmian (+0,5 mld zł)

Rola depozytów sektora budżetowego, emisji własnych i pożyczek podporządkowanych w finansowaniu działalności banków pozostaje ograniczona, co wynika z ich ograniczonej wartości oraz silnej koncentracji

Emisje własne i zobowiązania podporządkowane

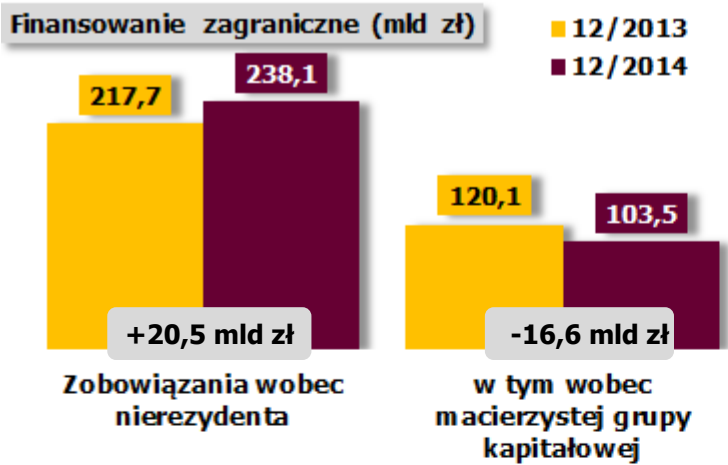

Udział w sumie bilansowej

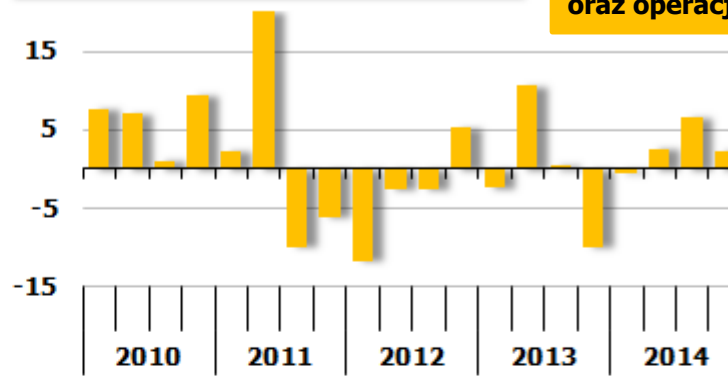

Poziom finansowania zagranicznego pozostaje względnie stabilny

W Polsce nie występuje „delewarowanie” banków zagranicznych - zmiany stanu środków zagranicznych wynikają ze zmian strategii działania, wahań złotego oraz operacji skarbowych

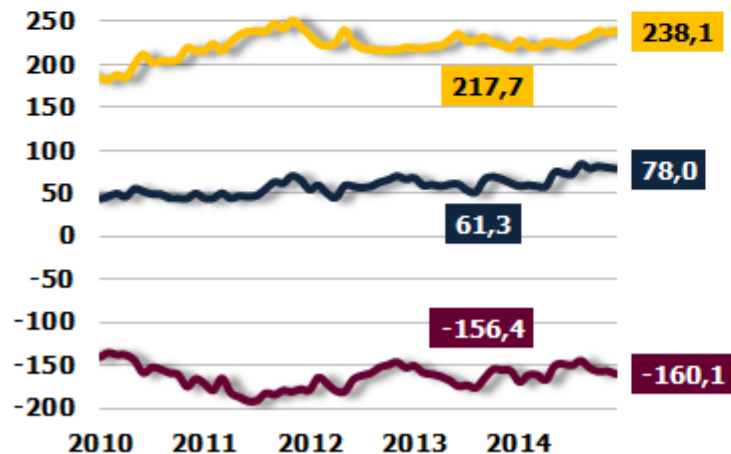

Kwartałna zmiana (skorygowana) finansowania zagranicznego (mld zł)

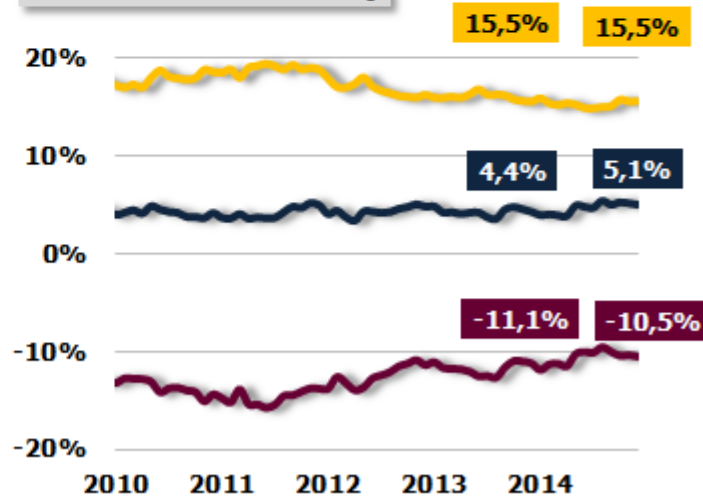

+11,3 mld zł; +5,0%

Należności, zobowiązania, luka (mld zł)

Udział w sumie bilansowej

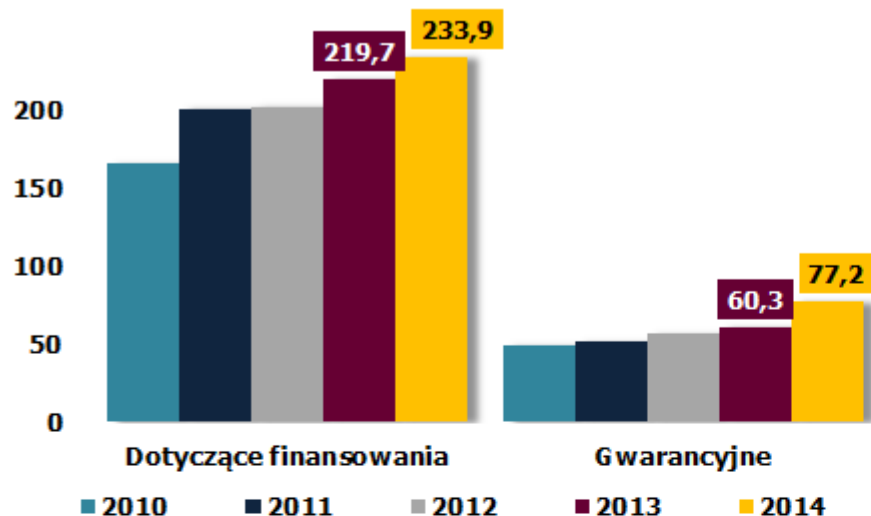
— Należności od nierezydenta   — Zobowiązania wobec nierezydenta   — Luka finansowania

- Poziom finansowania zagranicznego pozostaje względnie stabilny, ale należy odnotować zmniejszenie stanu środków macierzystych grup kapitałowych na skutek przejścia Nordea Bank Polska przez PKO BP
- Przyrostowi po stronie zagranicznych zobowiązań banków, towarzyszyło zbliżone co do wielkości zwiększenie należności banków od nierezydentów. W rezultacie odnotowano nieznaczne zwiększenie ujemnej luki finansowania zagranicznego (do -160,1 mld zł), ale jej udział w sumie bilansowej nieznacznie się obniżył (do -10,5%)

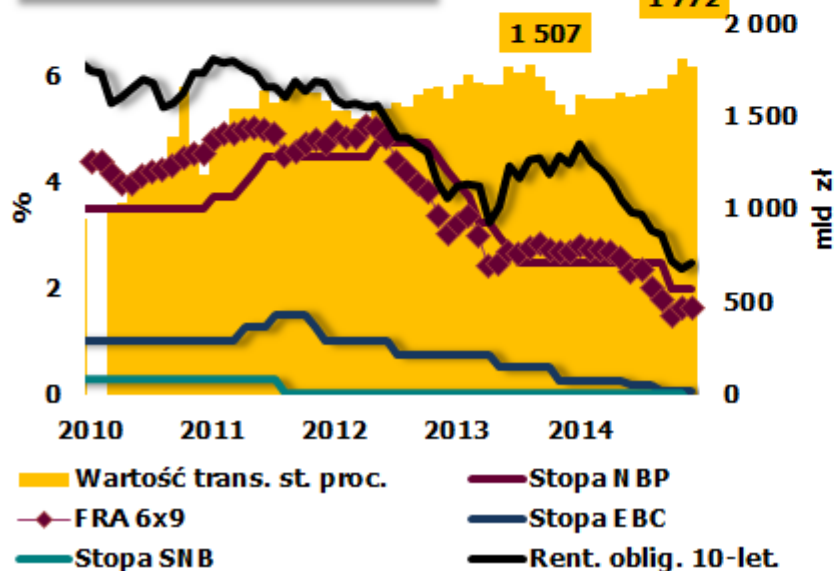
Wzrost udzielonych zobowiązań i stanu operacji instrumentami pochodnymi

Zobowiązania udzielone (mld zł)

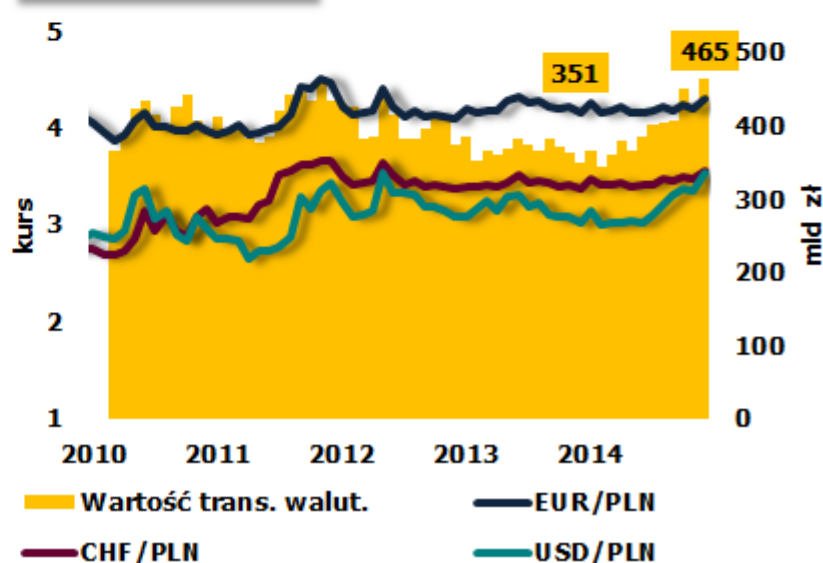

- Wzrost akcji kredytowej znalazł odzwierciedlenie we wzroście udzielonych przez banki zobowiązań dotyczących finansowania (+6,5%) oraz udzielonych gwarancji (+27,9%)
- Wzrost wartości transakcji pochodnych dotyczących stopy procentowej (+17,6%) oraz operacji walutowymi instrumentami pochodnymi (+32,5%), co należy łączyć m.in. ze zwiększeniem portfela obligacji skarbowych, pojawieniem się oczekiwań na dalszą redukcję stóp procentowych NBP oraz osłabieniem złotego

Transakcje stopy procentowej

Transakcje walutowe

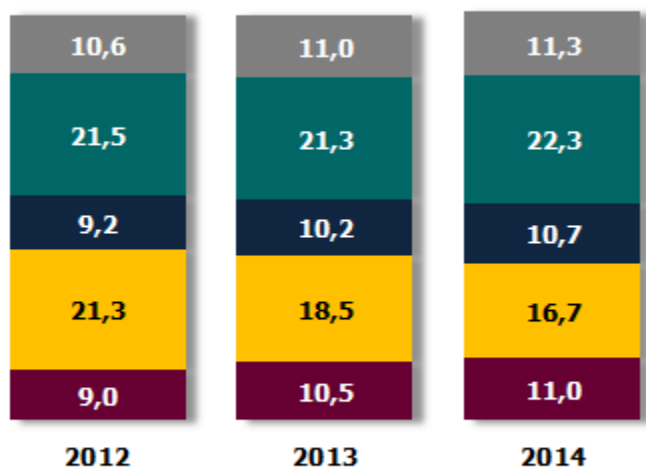

Stabilizacja jakości portfela kredytowego

	Kredyty zagrożone (mld zł)			Zmiana		Udział w portfelu		
	2012	2013	2014	mld zł	%	2012	2013	2014
KREDYTY OGÓŁEM	72,2	72,0	72,7	0,7	1,0%	7,7%	7,4%	7,0%
Sektor finansowy	0,1	0,2	0,3	0,1	26,9%	0,3%	0,5%	0,5%
Sektor niefinansowy	71,7	71,5	72,1	0,6	0,8%	8,9%	8,5%	8,1%
Sektor budżetowy	0,4	0,3	0,3	0,1	20,3%	0,4%	0,3%	0,4%
Gospodarstwa domowe	39,6	39,2	38,4	-0,8	-2,0%	7,4%	7,1%	6,5%
Konsumpcyjne	21,3	18,5	16,7	-1,7	-9,4%	17,2%	14,6%	12,7%
Mieszkaniowe	9,0	10,5	11,0	0,5	4,4%	2,8%	3,1%	3,1%
Pozostałe	9,2	10,2	10,7	0,5	4,9%	10,5%	11,0%	10,5%
Przedsiębiorstwa	32,1	32,3	33,6	1,3	4,1%	11,8%	11,6%	11,2%
MSP	21,5	21,3	22,3	1,0	4,9%	13,1%	13,0%	12,7%
Duże przedsiębiorstwa	10,6	11,0	11,3	0,3	2,6%	9,8%	9,6%	9,0%
Opóźnione > 30 dni								
Konsumpcyjne	23,7	21,3	19,0	-2,3	-10,9%	18,9%	16,1%	13,8%
Mieszkaniowe	10,7	11,5	11,2	-0,3	-2,6%	3,3%	3,4%	3,1%

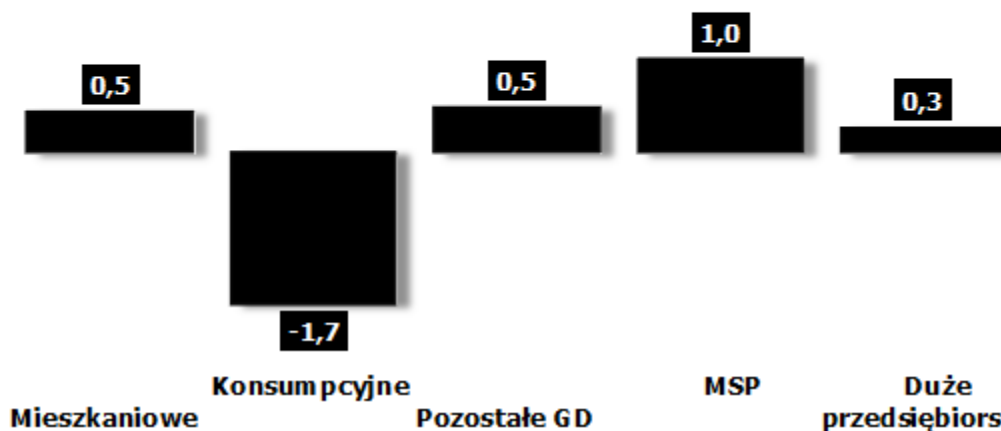
- Jakość kredytów pozostaje stabilna (stan kredytów zagrożonych wzrósł o 0,7 mld zł, ale ich udział obniżył się do 7,0%), co należy łączyć z poprawą koniunktury gospodarczej, rekordowo niskimi stopami procentowymi, dokonanym w poprzednich okresach zacieśnieniem polityki kredytowej oraz sprzedażą „złych” kredytów
- Zwiększenie stanu kredytów zagrożonych odnotowano w obszarze kredytów dla drobnych przedsiębiorców, kredytów mieszkaniowych oraz kredytów dla przedsiębiorstw, natomiast stan zagrożonych kredytów konsumpcyjnych uległ zmniejszeniu

Kredyty zagrożone sektora niefinansowego (mld zł)

■ Duże przedsiębiorstwa ■ MSP
 ■ Pozostałe GD ■ Konsumpcyjne
 ■ Mieszkaniowe

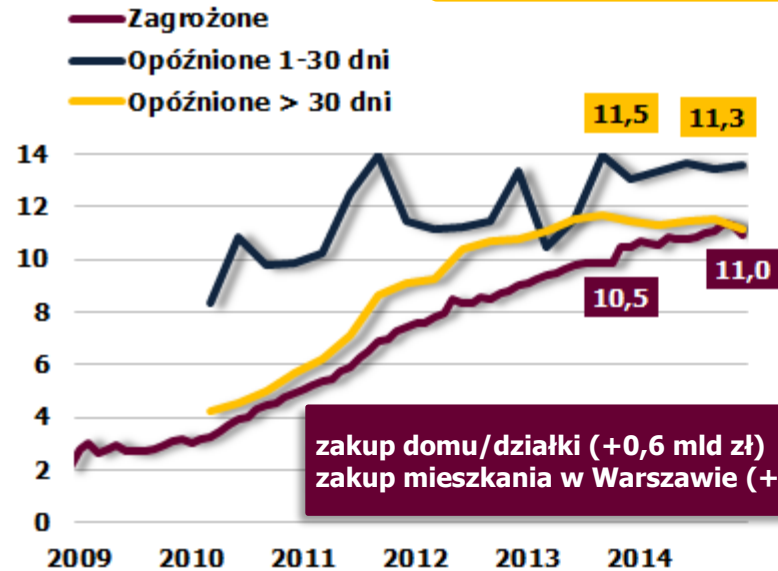
Zmiana stanu kredytów zagrożonych w 2014 (mld zł)

MIESZKANIOWE - STABILIZACJA dzięki sprzedaży portfeli „złych” kredytów

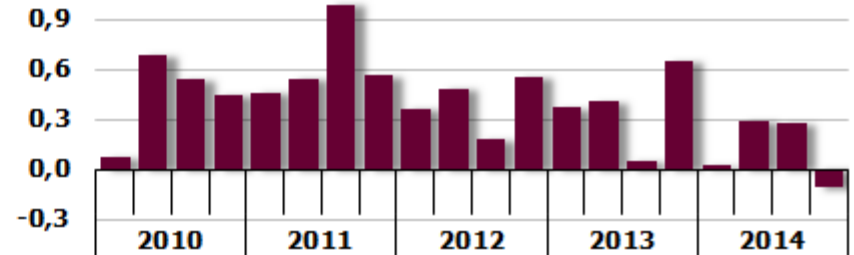
Kredyty zagrożone i opóźnione w spłacie (mld zł)

Zagrożone +0,5 mld zł
Opóźnione > 30 -0,3 mld zł

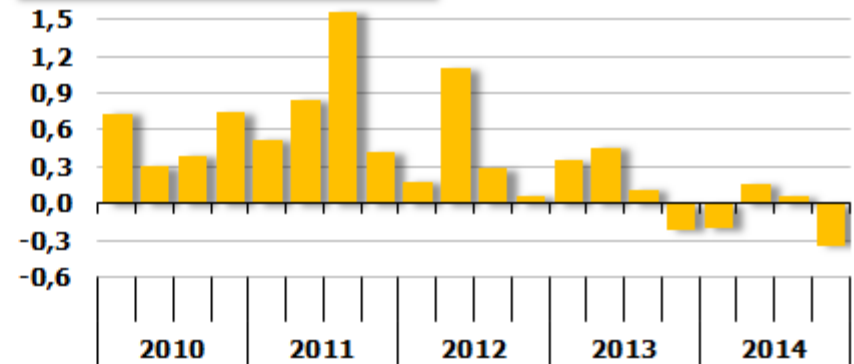

zakup domu/działki (+0,6 mld zł)
zakup mieszkania w Warszawie (+0,2 mld zł)

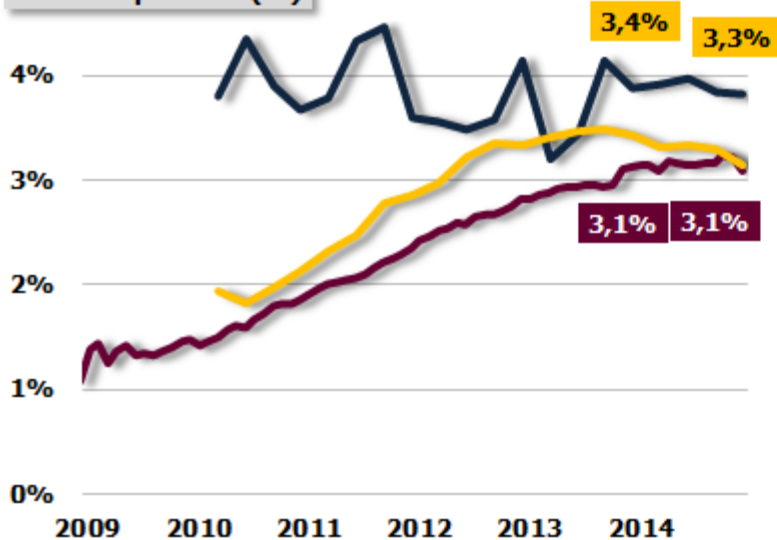
Kwartałna zmiana stanu kredytów zagrożonych (mld zł)

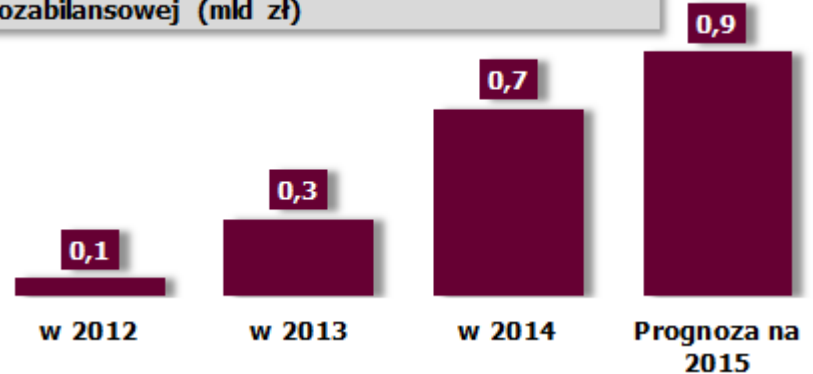
opóźnionych > 30 dni (mld zł)

Udział w portfolio (%)

Sprzedaż kredytów lub przeniesienie do ewidencji pozabilansowej (mld zł)

Wybrane problemy/ryzyko związane z kredytami mieszkaniowymi

Kluczowa rola w bilansie sektora

- 22,9% aktywów
- 41,0% kredytów sektora niefinansowego ale w niektórych bankach udział ten jest znacznie wyższy

Krótką historią większości kredytów

86,4% portfela stanowią kredyty z lat 2007-2013

Wysoki udział kredytów walutowych

(m.in. kwestia kredytów CHF, wysokich LTV)

Wysokie LTV znacznej części portfela

m.in. kwestia sytuacji kredytobiorców dotkniętych procesem windykacji

Kwestie społeczne, prawne i wpływ na rynek

nieruchomości potencjalnej realizacji zabezpieczeń (przez banki lub firmy nabywające ich wierzytelności)

Nadmiernie liberalne zasady udzielania części kredytów

- niedoszacowanie ryzyka stopy procentowej
- zaniżanie kosztów utrzymania
- nadmiernie wydłużone okresy kredytowania (m.in. przekraczanie przeciętnej długości trwania życia)

„Skokowy” wzrost rat spłaty kredytów RnS

Niezadawalające bazy danych o rynku nieruchomości i sytuacji finansowej kredytobiorców

Niedostatek w pełni zadowalających źródeł finansowania długoterminowego

Liczba kredytów zagrożonych zabezpieczonych na nieruchomości mieszkalnej

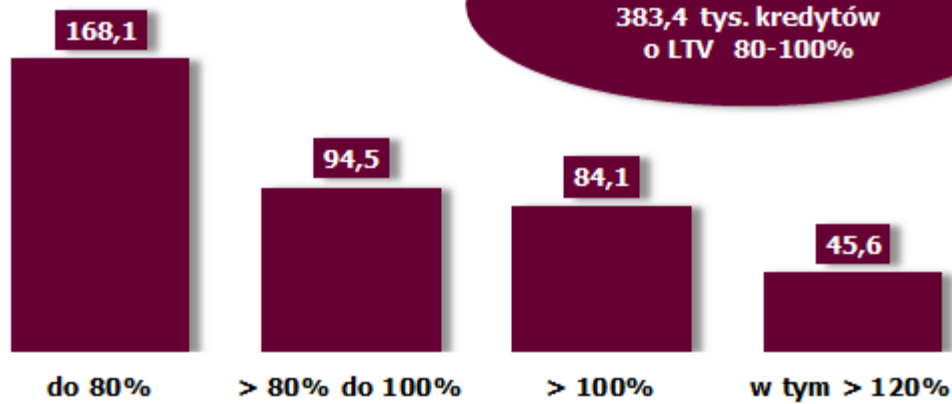

■ Mieszkaniowe ■ Inne

Uwzględniając rodziny kredytobiorców około 100-150 tysięcy osób dotkniętych jest problemem z obsługą kredytów

Na niektórych rynkach portfel "złych" kredytów może stanowić znaczące źródło potencjalnej podaży

Struktura LTV portfela kredytowego (mld zł)

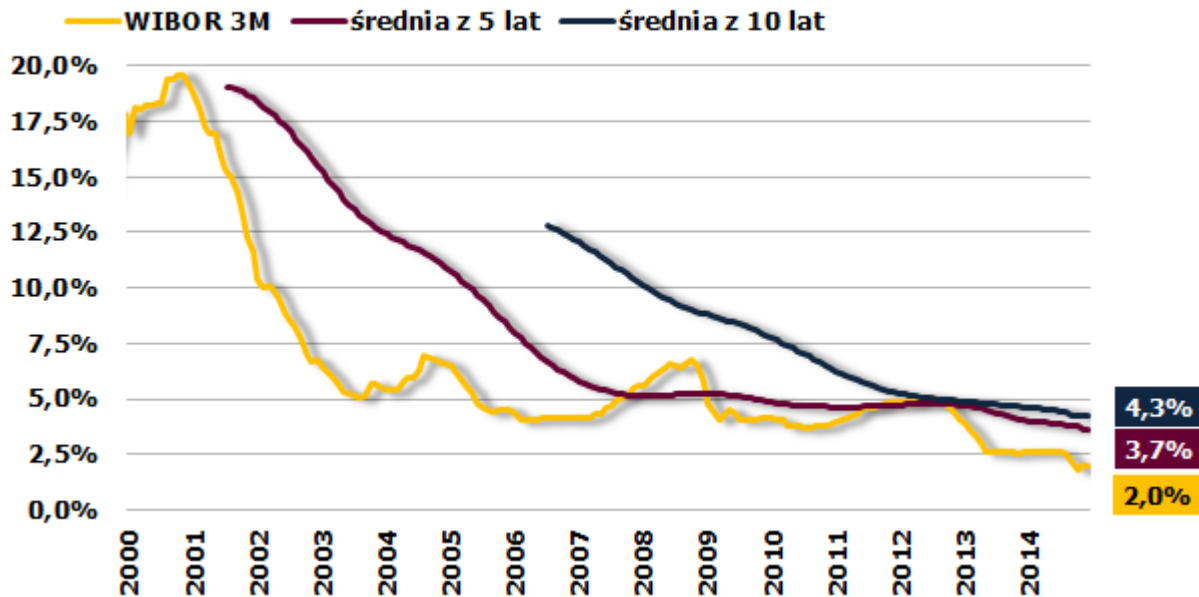

236,4 tys. kredytów o LTV > 100%
383,4 tys. kredytów o LTV 80-100%

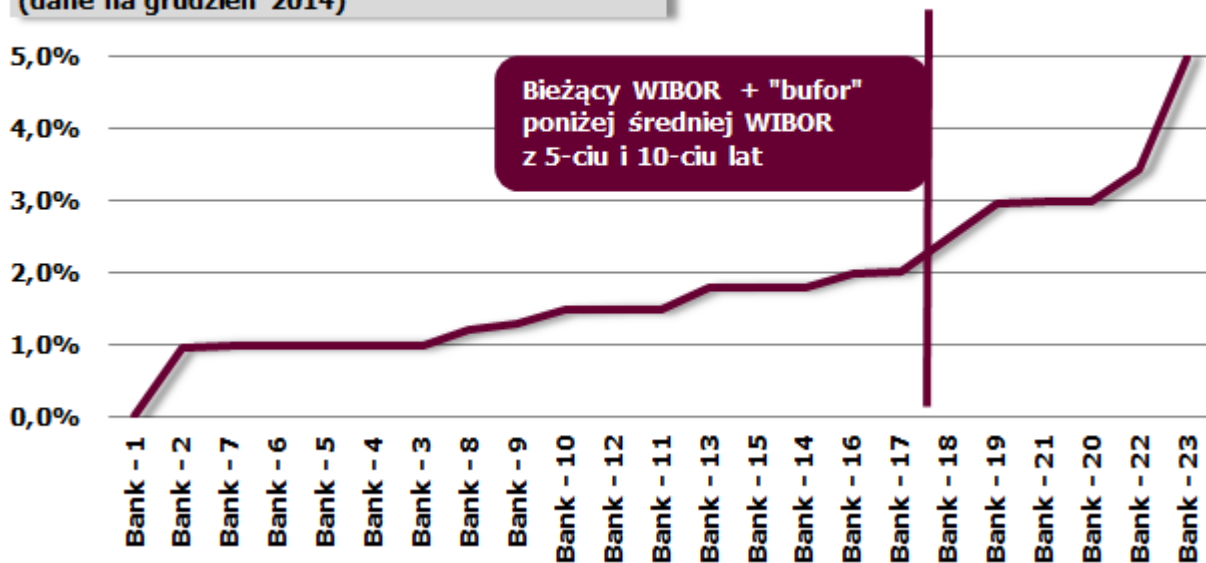
Kredyty o LTV > 100%

- złotowe - 71,1 tys. kredytów o wartości 17,3 mld zł
- walutowe - 165,3 tys. kredytów o wartości 66,8 mld zł

WIBOR 3 M w latach 2000-2014

Bufor stopy procentowej nakładany przez banki przy badaniu zdolności kredytowej (dane na grudzień 2014)

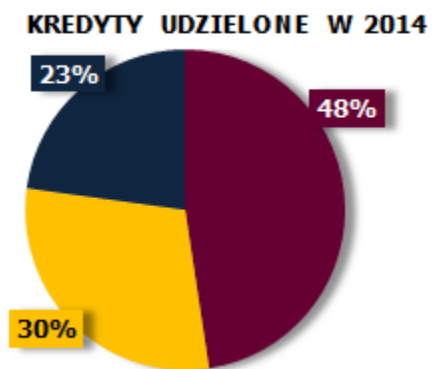
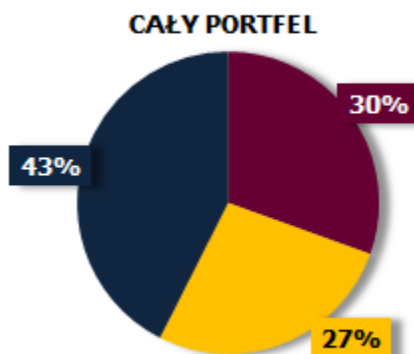

Mając na uwadze długookresowy charakter kredytów mieszkaniowych, jak też to, że w Polsce prawie wszystkie kredyty mieszkaniowe udzielane są w oparciu o zmienną stopę procentową, szczególnego znaczenia nabiera odpowiednie uwzględnienie ryzyka wzrostu stóp w procesie oceny zdolności kredytowej. W związku z tym za niewłaściwą należy uznać praktykę, w której banki przy określaniu zdolności kredytowej nakładają relatywnie niskie bufory (mające na celu odzwierciedlić ryzyko wzrostu stóp procentowych), które w grudniu 2014 generalnie kształtowały się na poziomie poniżej 2 punktów procentowych, co oznacza że wylicza się ją poniżej przeciętnych stawek WIBOR z ostatnich 5-ciu czy 10-ciu lat

W 2014 Bank Anglii (Financial Policy Committee) wydał bankom rekomendację, aby w procesie oceny zdolności kredytowej badały, czy kredytobiorca jest zdolny do obsługi kredytu przy oprocentowaniu o 3 punkty procentowe wyższym od tego, jakie jest w momencie jego udzielenia

Udział w ogólnej liczbie kredytów udzielonych przy przyjęciu kosztów utrzymania na poziomie:

■ minimum socjalnego lub niższym ■ wyższym niż minimum socjalne, ale niższym niż jego 1,5-krotność ■ pozostałe kredyty

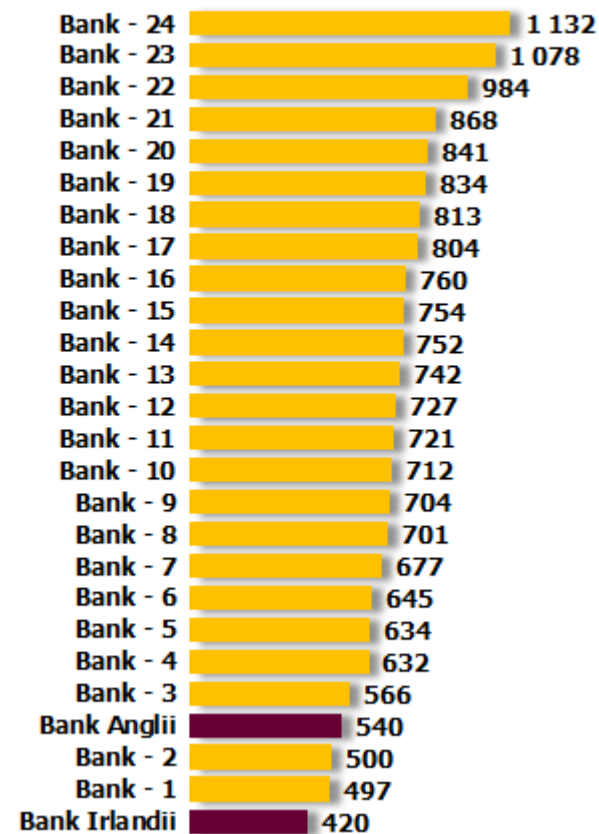
Niewłaściwą praktyką stosowaną przez banki oraz ich klientów jest zaniżanie kosztów utrzymania w drodze przyjmowania ich na niskim lub bardzo niskim poziomie, nieadekwatnym do kosztów faktycznie ponoszonych przez kredytobiorcę i jego rodzinę

Minimalne koszty utrzymania w Warszawie akceptowane przez banki przy zakupie nieruchomości w grudniu 2014

	Typ gospodarstwa domowego (pracownicze)				
	1 osobowe	2 osobowe	3 osobowe	4 osobowe	5 osobowe
Minimum socjalne IPiSS					
Polska - dane za grudzień 2014	1 057	1 744	2 674	3 348	4 105
Miasta > 500 tys. - dane za 2012	1 060	1 757	2 800	3 536	4 308
Bank - 1	680	952	1 507	1 933	2 489
Bank - 2	683	1 120	1 674	2 243	2 243
Bank - 3	683	1 120	1 674	2 243	2 243
Bank - 4	700	1 300	1 950	2 600	3 250
Bank - 5	722	1 249	1 776	2 303	2 830
Bank - 6	810	1 283	1 826	2 553	3 280
Bank - 7	840	1 423	2 263	2 936	3 524
Bank - 8	840	1 423	2 263	2 936	3 524
Bank - 9	850	1 200	1 450	1 850	2 400
Bank - 10	902	1 491	2 247	2 838	3 465
Bank - 11	975	1 616	1 930	2 244	2 558
Bank - 12	1 000	1 400	1 800	2 200	2 600
Bank - 13	1 000	1 660	2 630	3 360	4 090
Bank - 14	1 000	1 760	2 520	3 280	4 040
Bank - 15	1 030	1 820	2 610	3 400	4 190
Bank - 16	1 062	1 572	2 081	3 016	3 525
Bank - 17	1 093	1 560	2 036	2 439	2 776
Bank - 18	1 103	1 911	3 068	3 952	4 862
Bank - 19	1 150	1 450	1 750	2 050	2 350
Bank - 20	1 200	1 416	2 233	2 876	3 579
Bank - 21	1 268	1 648	2 029	2 409	2 790
Bank - 22	1 300	1 900	2 500	3 100	3 700
Bank - 23	1 366	2 099	2 831	3 381	3 839
Bank - 24	1 400	1 500	1 850	2 200	2 550

Maksymalna kwota kredytu jaką banki były skłonne udzielić w grudniu 2014 (tys. zł) - Warszawa

Wynagrodzenie brutto	Osoba samotna		Małżeństwo					
	5,0	6,0	bezdziecne	z 1 dzieckiem	z 2 dziec	z 3 dziec	z 4 dziec	
Bank - 1	249	297	497	595	497	595	497	595
Bank - 2	250	300	500	600	500	600	500	600
Bank - 3	189	226	566	677	566	677	479	677
Bank - 4	310	379	632	758	632	758	632	758
Bank - 5	317	381	634	761	634	761	547	723
Bank - 6	323	386	645	772	645	772	642	772
Bank - 7	309	407	677	811	616	811	451	645
Bank - 8	332	414	701	839	701	839	701	839
Bank - 9	329	421	704	845	704	845	638	845
Bank - 10	356	426	712	852	712	852	712	852
Bank - 11	359	430	721	863	721	863	696	863
Bank - 12	303	362	727	942	727	942	727	942
Bank - 13	371	444	742	888	742	888	742	888
Bank - 14	376	449	752	899	739	891	615	744
Bank - 15	232	278	754	905	754	905	690	905
Bank - 16	375	455	760	915	745	895	620	750
Bank - 17	375	480	804	961	699	910	593	804
Bank - 18	407	488	813	976	813	976	697	968
Bank - 19	361	473	834	1 058	738	961	642	865
Bank - 20	418	503	841	1 010	841	1 010	841	1 010
Bank - 21	439	531	868	1 028	868	1 028	804	1 028
Bank - 22	492	590	984	1 181	984	1 181	984	1 181
Bank - 23	539	647	1 078	1 294	1 078	1 294	1 078	1 294
Bank - 24	566	679	1 132	1 358	1 132	1 358	1 031	1 333
Zalecenia wydane w W. Brytanii (4,5 krotność rocznych dochodów) i Irlandii (3,5 krotność)								
Zalecenie Banku Anglii	270	324	540	648	540	648	540	648
Zalecenie Banku Irlandii	210	252	420	504	420	504	420	504

Maksymalna kwota kredytu (tys. zł) jaką bank jest skłonny udzielić małżeństwu bez dzieci o dochodach brutto 10 tys. zł miesięcznie

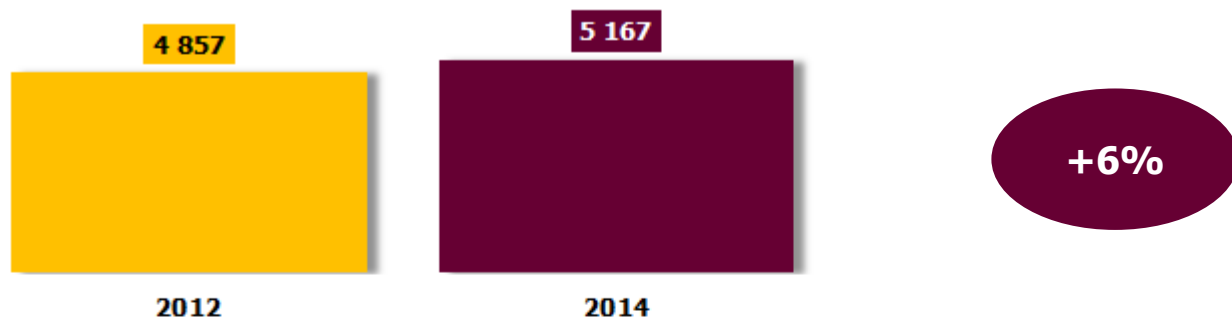
Część banków zdaje się nie różnicować zdolności kredytowej w zależności od liczby osób w gospodarstwie domowym

Konsekwencją nazbyt liberalnej polityki kredytowej połączonej z silną redukcją stóp procentowych jest nadmiernie wysoka zdolność kredytowa (bardzo wysokie kwoty kredytów dostępne są dla gospodarstw domowych o przeciętnych lub niewiele wyższych od przeciętnych dochodach), która może przyczynić się do:

- silnego wzrostu cen nieruchomości (nieuzasadnionej zmianą kosztów budowy i dochodów gospodarstw domowych)
- nadmiernego zadłużenia części gospodarstw domowych,
- akumulacji nadmiernego ryzyka w systemie bankowym i gospodarce,
- faktycznego ograniczenia dostępności do nieruchomości mierzonej relacją ich cen do dochodów gospodarstw domowych a nie bieżącą zdolnością kredytową w środowisku rekordowo niskich stóp procentowych i nazbyt liberalnych zasad jej wyliczania
- znacznego ograniczenia popytu w sytuacji ewentualnego zacieśnienia polityki monetarnej na skutek znacznego zmniejszenia zdolności kredytowej

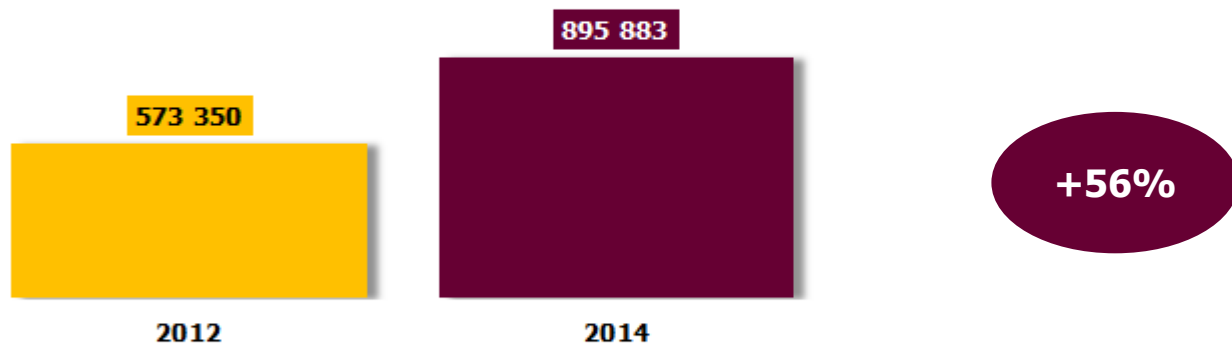
Zmiana wynagrodzeń oraz zdolności kredytowej w latach 2012-2014 oraz zależność zdolności kredytowej od definicji kosztów utrzymania

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w Warszawie

Maksymalna kwota kredytu na 30 lat dostępna dla małżeństwa bez dzieci mieszkającego i pracującego w Warszawie, otrzymującego przeciętne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw (każde z małżonków)

ZDOLNOŚĆ KREDYTOWA – przy przyjęciu przeciętnych miesięcznych wydatków wg danych GUS - 1 665 zł na 1 osobę

ZDOLNOŚĆ KREDYTOWA – przy przyjęciu przeciętnych miesięcznych wydatków wg minimum socjalnego - 879 zł na 1 osobę

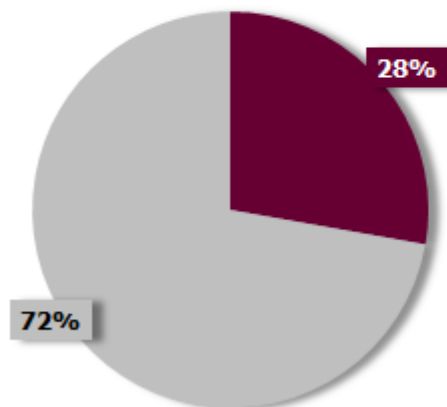

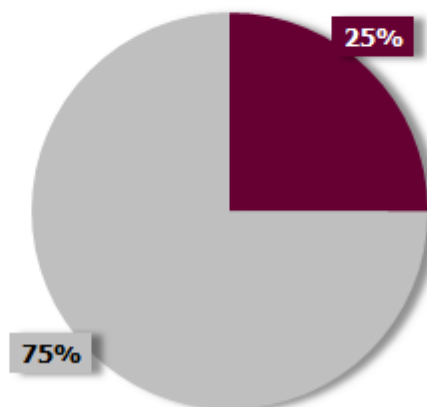
Udział w ogólnej liczbie kredytów w przypadku których ostateczny termin spłaty kredytu przypada:

- po osiągnięciu przez kredytobiorcę wieku emerytalnego
- przed osiągnięciem przez kredytobiorcę wieku emerytalnego

CAŁY PORTFEL

KREDYTY UDZIELONE W 2014

Za niekorzystną praktykę należy uznać nadmierne wydłużenie okresu kredytowania w drodze nakładania się ostatecznego terminu spłaty kredytu na wiek emerytalny kredytobiorcy, niejednokrotnie przekraczając przy tym przeciętną długość trwania życia

Według stanu na koniec 2014 w portfelach banków znajdowało się aż 517,4 tys. kredytów o łącznej wartości 120,9 mld zł, w przypadku których ostateczny termin spłaty przypadał na wiek emerytalny kredytobiorcy (stanowiły one 27,8% ogólnej liczby oraz 34,9% ogólnej wartości portfela kredytowego)

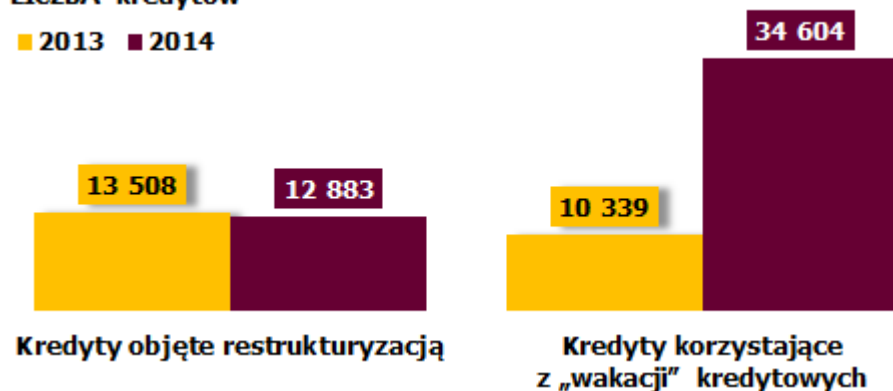
Wysoki udział portfela tych kredytów stawia pytanie o jego przyszłą jakość oraz o przyszłą sytuację finansową kredytobiorców i ich zdolność do obsługi zobowiązań po przejściu na emeryturę, jak też rzetelność oceny sytuacji dochodowej kredytobiorców po przejściu na emeryturę dokonaną przez banki

Kredyty objęte procesem restrukturyzacji oraz korzystające z „wakacji” kredytowych

	Liczba kredytów (sztuki)			Wartość kredytów (mln zł)		
	Ogółem	„normalne”	„zagrożone”	Ogółem	„normalne”	„zagrożone”
Kredyty objęte restrukturyzacją	12 883	6 481	6 402	3 977	1 978	1 999
- redukcja zobowiązań	227	45	182	34	7	27
- wydłużenie okresu spłaty	2 635	1 095	1 540	970	391	579
- zawieszenie rat spłaty	5 166	3 081	2 085	1 804	1 107	697
- inne formy	4 855	2 260	2 595	1 169	473	696
„Wakacje” kredytowe w 2014	34 604	34 036	568	7 820	7 633	188

LICZBA kredytów

■ 2013 ■ 2014

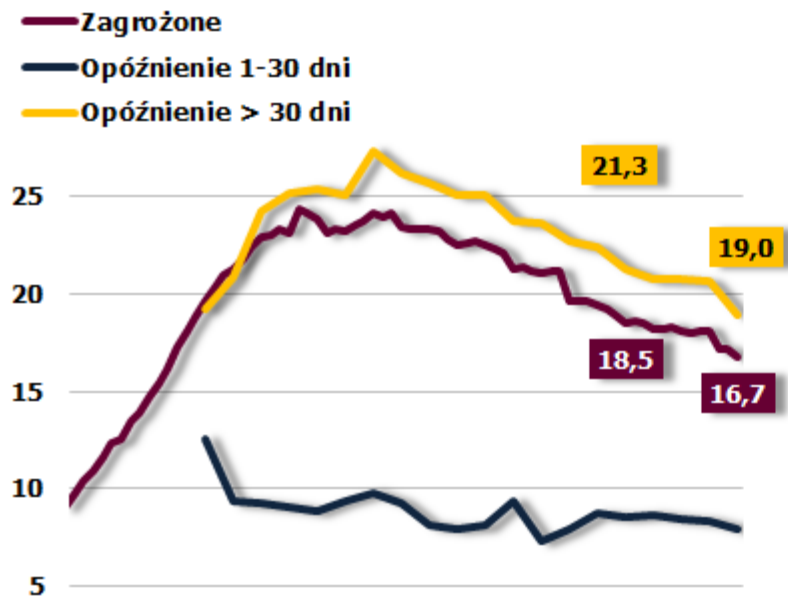
W kontekście ryzyka związanego z kredytami mieszkaniowymi, należy mieć na uwadze znaczącą liczbę i wartość kredytów które objęte są procesem restrukturyzacji, przy czym w 2014 odnotowano nieznaczne zmniejszenie liczby tych kredytów, choć ich wartość uległa zwiększeniu

W 2014 odnotowano silny wzrost liczby kredytów w przypadku których kredytobiorcy skorzystali z tzw. „wakacji” kredytowych. Obecnie trudno jest stwierdzić, czy jest to przypadkowa kumulacja tego zjawiska czy też wstępna oznaka problemów z obsługą zadłużenia występujących u części klientów

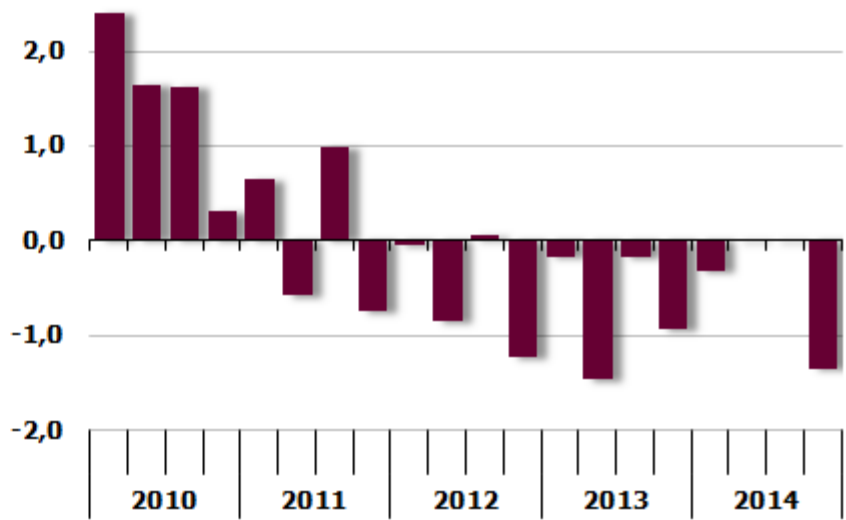
KONSUMPCYJNE - POPRAWA głównie dzięki sprzedaży portfeli „złych” kredytów

Kredyty zagrożone i opóźnione w spłacie (mld zł)

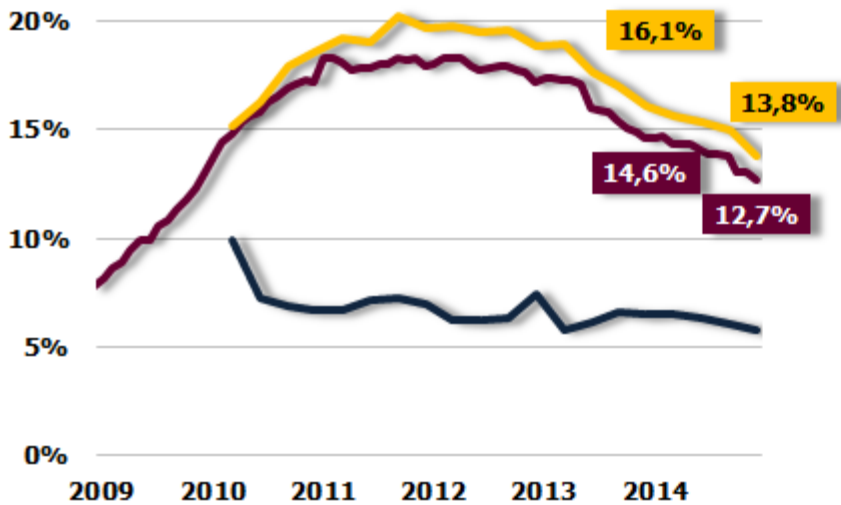
Zagrożone -1,7 mld zł
Opóźnione > 30 -2,3 mld zł

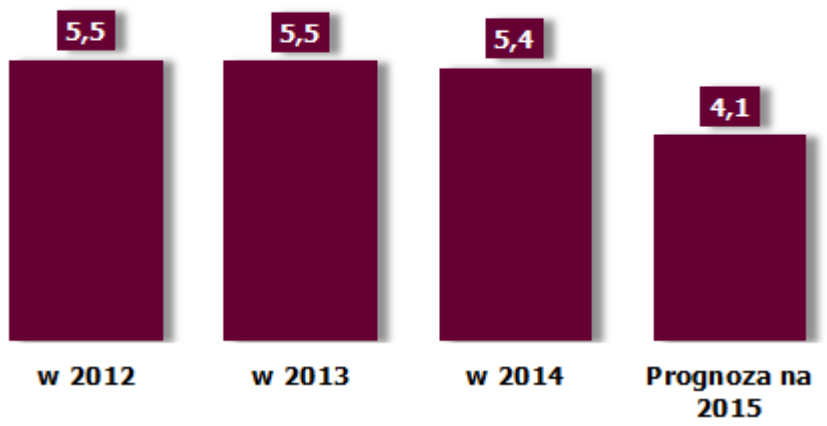
Kwartałna zmiana stanu kredytów zagrożonych (mld zł)

Udział w portfelu (%)

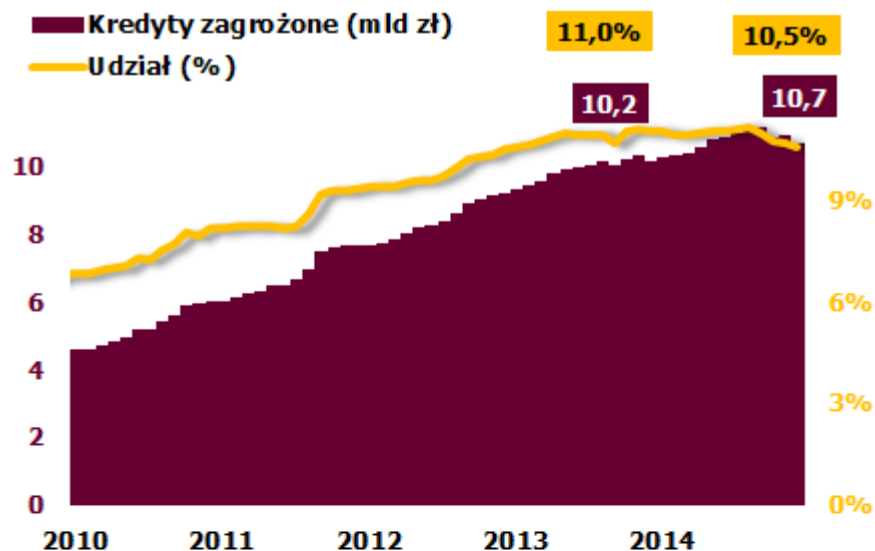

Sprzedaż kredytów i przeniesienie do ewidencji pozabilansowej (mld zł)

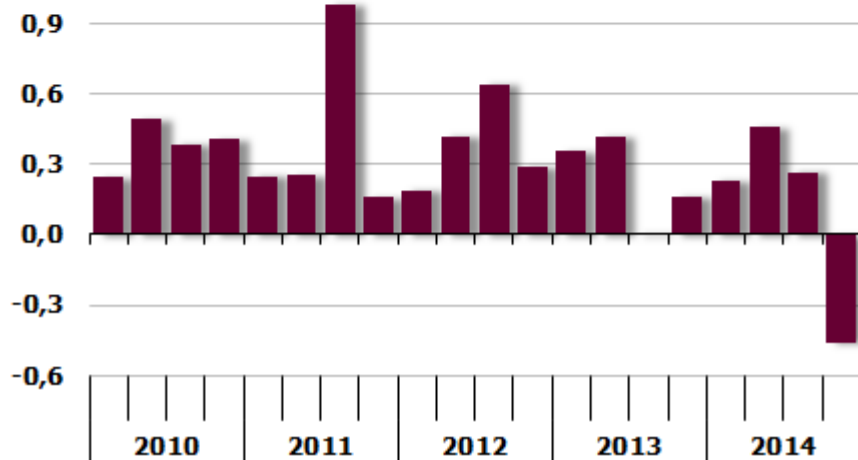

POZOSTAŁE GD - STABILIZACJA

Zagrożone +0,5 mld zł

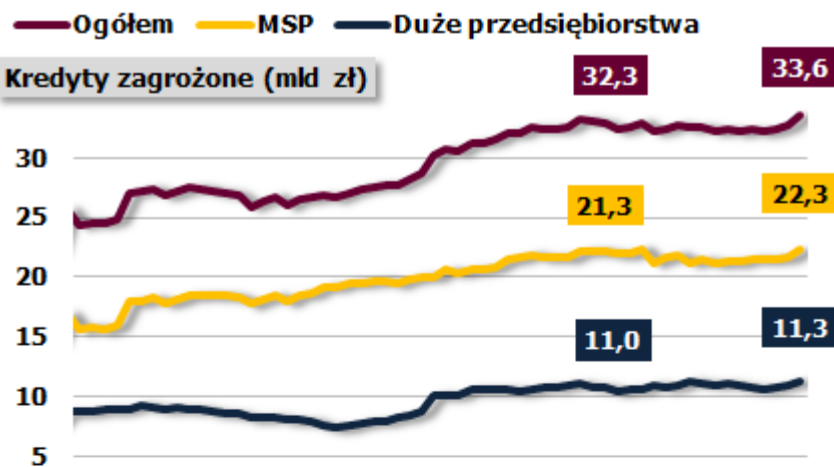

Kwartałna zmiana stanu kredytów zagrożonych (mld zł)

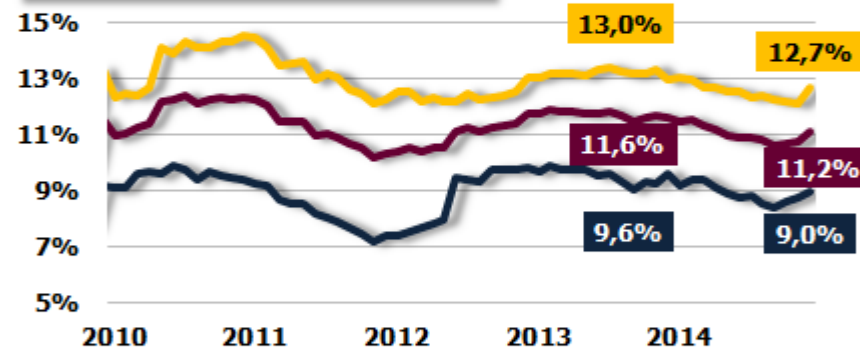

PRZEDSIĘBIORSTWA - STABILIZACJA

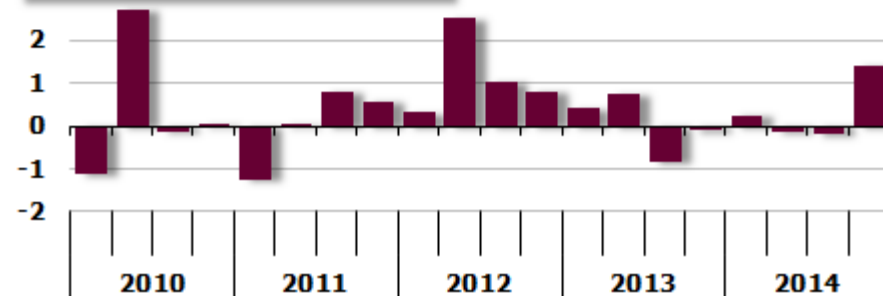
Zagrożone +1,3 mld zł (MSP +1,0 mld zł; Duże +0,3 mld zł)

Udział kredytów zagrożonych (%)

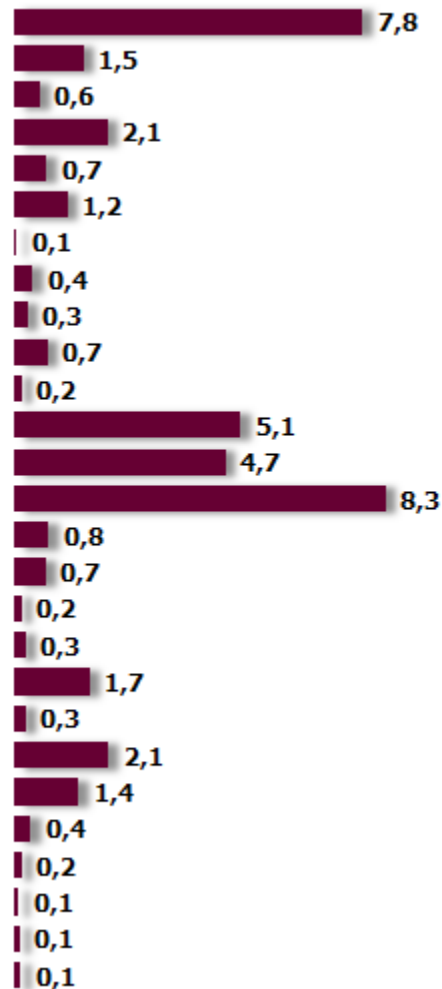

Kwartałna zmiana stanu kredytów zagrożonych (mld zł)

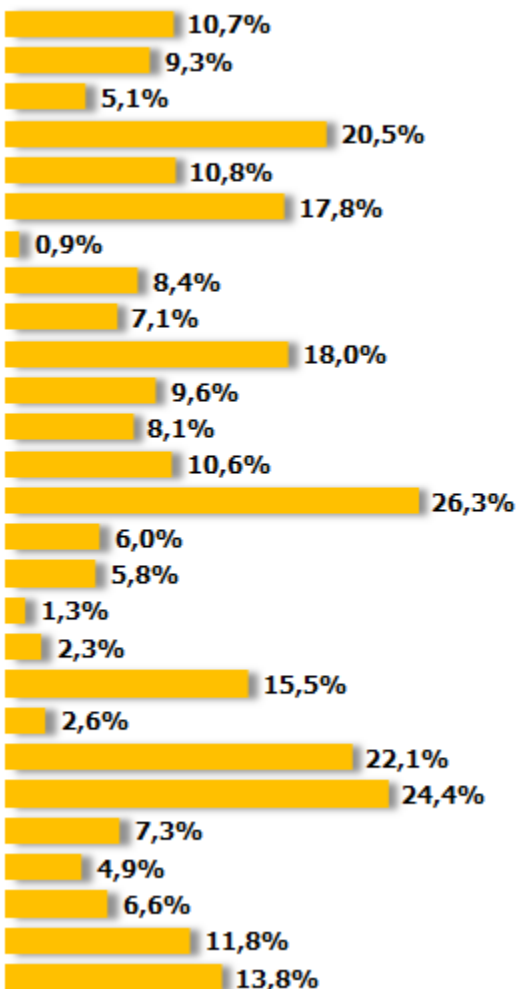

Jakość dużych zaangażowań wobec sektora przedsiębiorstw - stan na koniec 2014

Kredyty zagrożone (mld zł)

Udział w portfelu

Sekcja C - Przetwórstwo przemysłowe

- spożywczy

- chemiczny i farmaceutyczny

- metalurgiczny

- drzewny i papirniczy

- maszynowy

- rafinerie i koksownictwo

- inna produkcja, naprawa maszyn

- produkcja sprzętu transportowego

- produkcja cementu, gipsu, szkła

- produkcja tekstylna

Sekcja G - Handel

Sekcja L - Obsługa nieruchomości

Sekcja F - Budownictwo

Sekcja H - Transport

Sekcja A - Rolnictwo, leśnictwo, rybactwo

Sekcja D - Energetyka

Sekcja J - Informacja i komunikacja

Sekcja M - Działalność profesjonalna

Sekcja N - Administrowanie

Sekcja I - Hotele i gastronomia

Sekcja B - Górnictwo i wydobywanie

Sekcja Q - Opieka zdrowotna

Sekcja E - Dostawa wody, ścieki, odpady

Sekcja R - Kultura, rozrywka i rekreacja

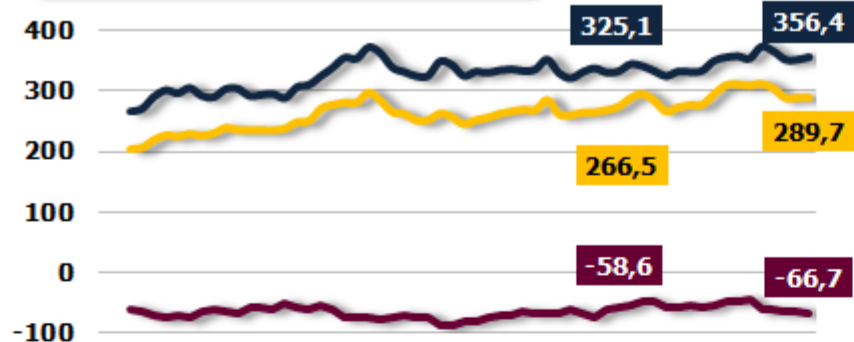
Sekcja P - Edukacja

Sekcja S - Pozostałe usługi

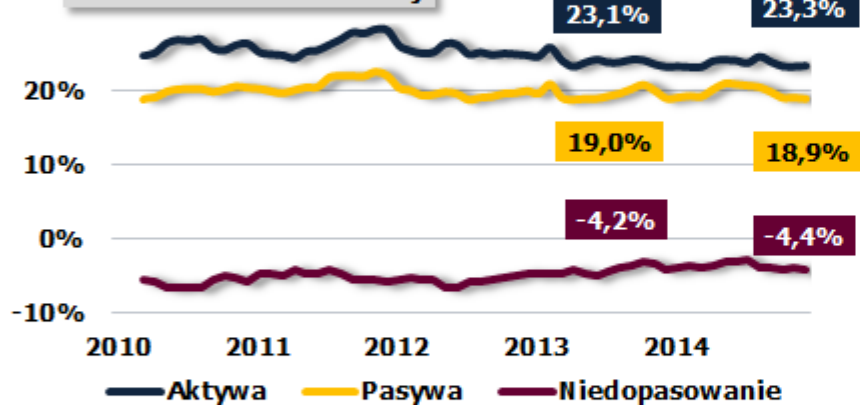
- W ujęciu branżowym kluczowe znaczenie ma jakość kredytów udzielonych dla przemysłu, handlu, obsługi nieruchomości oraz budownictwa, na które przypada około 70% ekspozycji kredytowych banków wobec sektora przedsiębiorstw
- W 2014 w największym stopniu stan kredytów zagrożonych zwiększył się w górnictwie oraz branży produkcji maszyn (po 0,5 mld zł)
- W końcu 2014 najniższą jakość przedstawiał portfel kredytów dla przedsiębiorstw z branży budowlanej, górnictwa, hoteli i gastronomii oraz przemysłu metalurgicznego (udział kredytów zagrożonych powyżej 20%)

Zwiększenie aktywów i pasywów walutowych, ale poziom niedopasowania stabilny Wzrost finansowania długoterminowego

Aktywa i pasywa walutowe (mld zł)

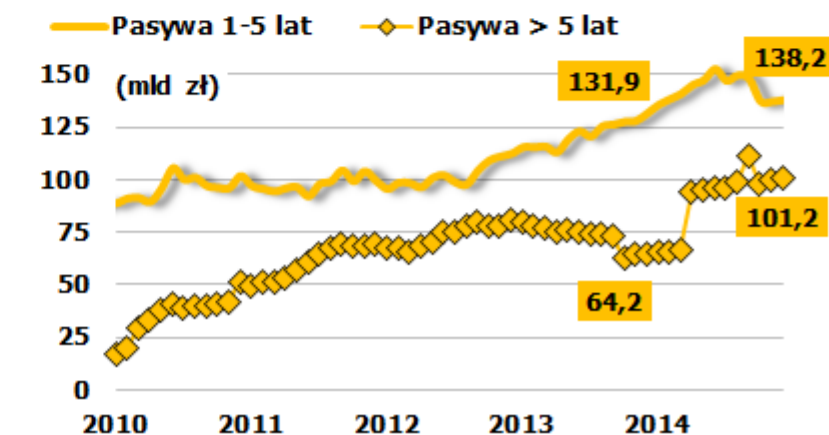
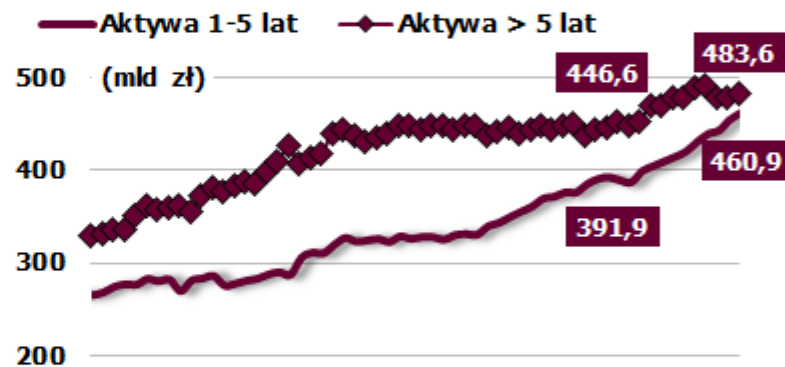
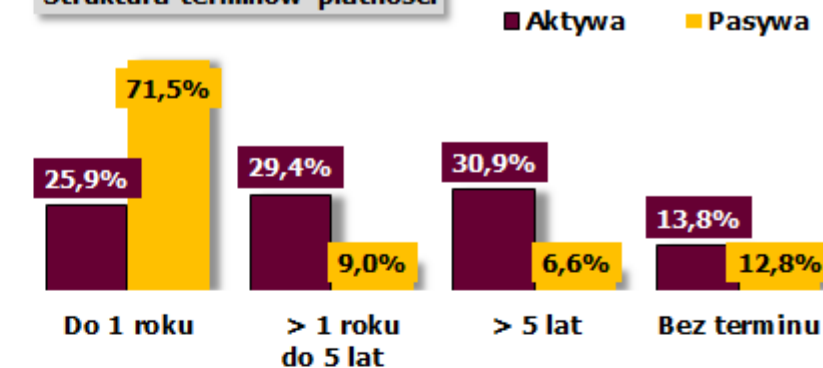
Udział w sumie bilansowej

Struktura wg walut (mld zł)

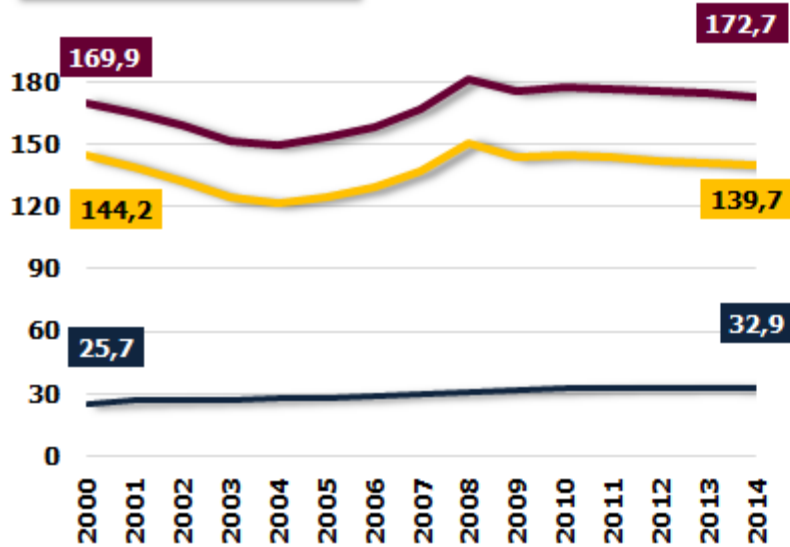

Struktura terminów płatności

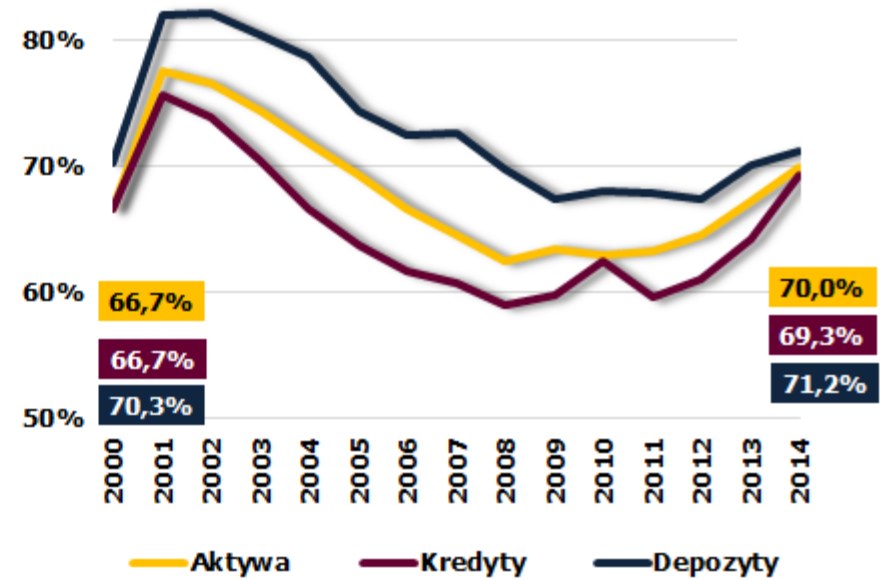

- **ZATRUDNIENIE I SIĘĆ SPRZEDAŻY**
- **STRUKTURA I KONCENTRACJA SEKTORA**
- **ROLA SEKTORA BANKOWEGO W GOSPODARCE**

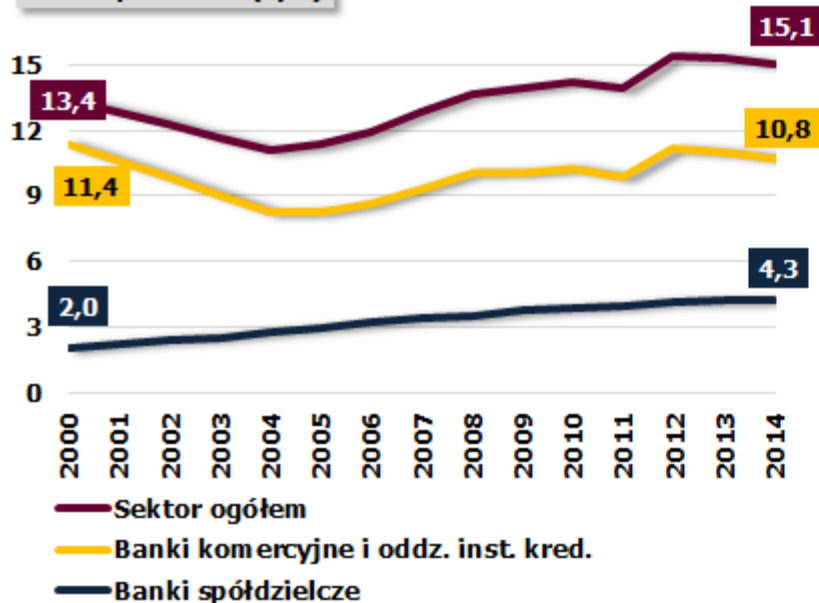
Zatrudnienie (tys. osób)

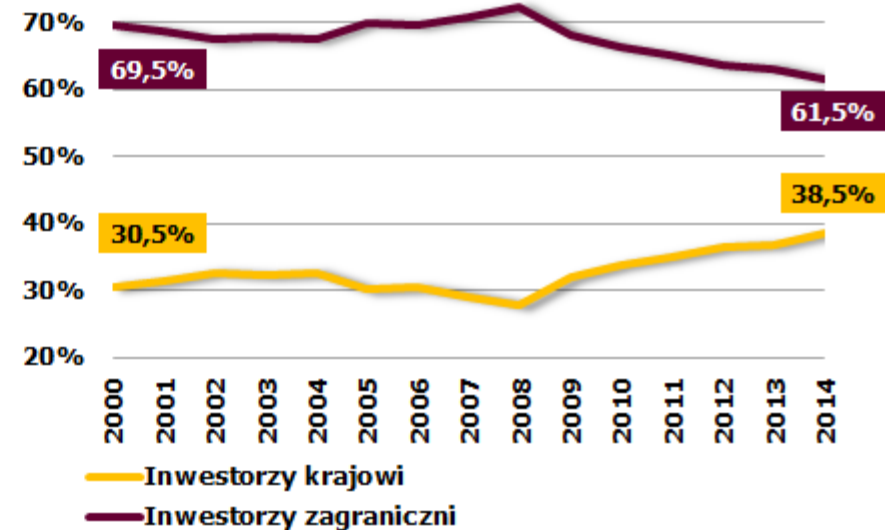
Udział 10-ciu największych banków w sektorze

Liczba placówek (tys.)

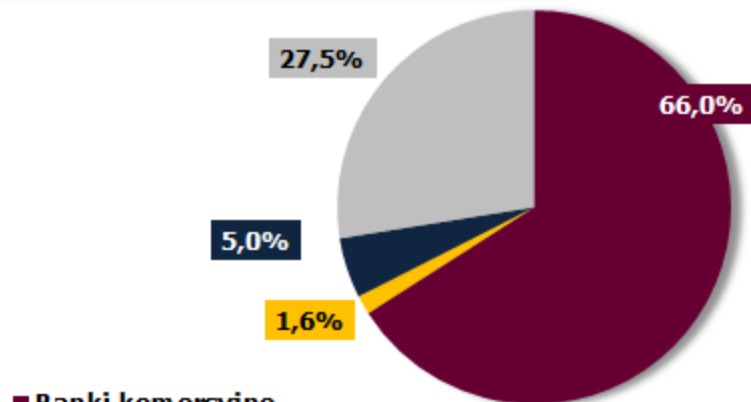

Struktura własnościowa (udział w aktywach)

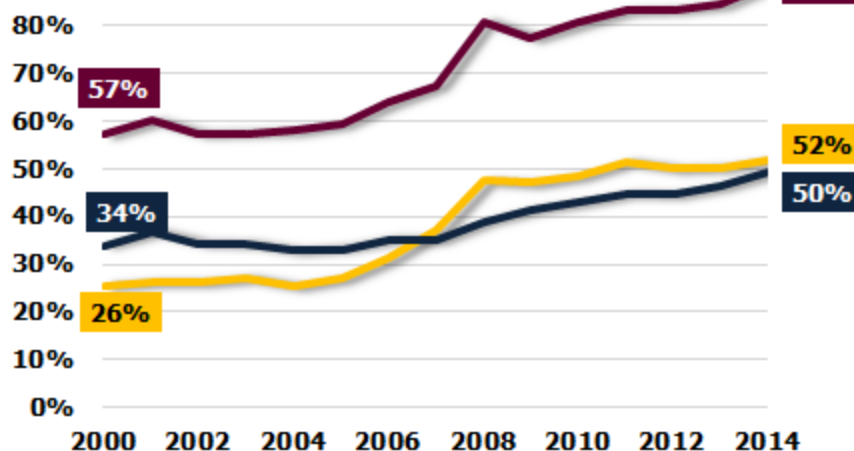

Struktura systemu finansowego (bez NBP) na koniec 2014

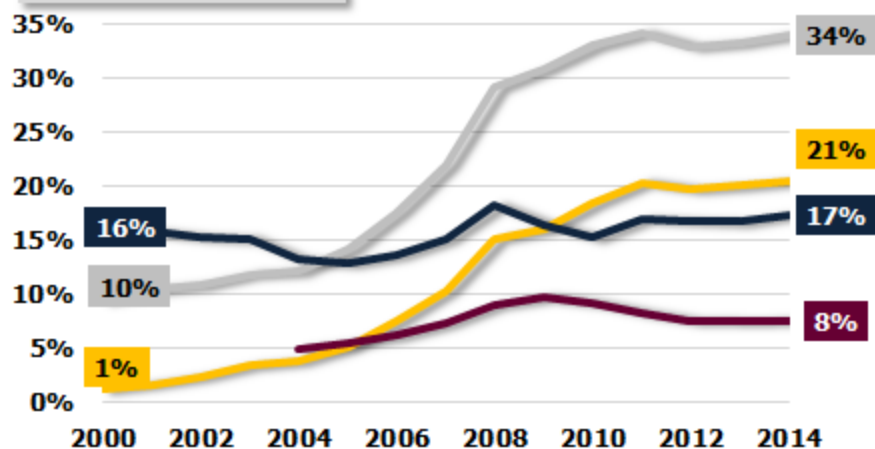
- Banki komercyjne
- Oddziały instytucji kredytowych
- Banki spółdzielcze
- Pozostałe komponenty

Udział aktywów, kredytów, depozytów w PKB

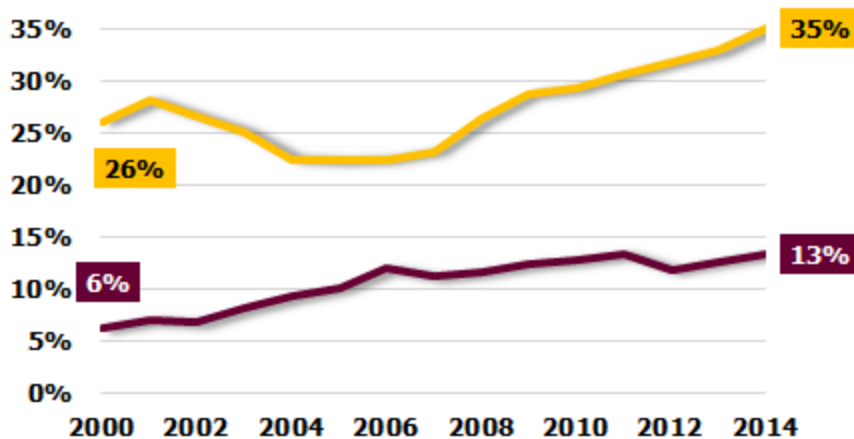
- Kredyty dla sektora niefinansowego
- Depozyty sektora niefinansowego
- Aktywa

Udział kredytów w PKB

- Kredyty dla gospodarstw domowych
- Kredyty mieszkaniowe
- Kredyty konsumpcyjne
- Kredyty dla przedsiębiorstw

Udział depozytów w PKB

- Depozyty gospodarstw domowych
- Depozyty przedsiębiorstw

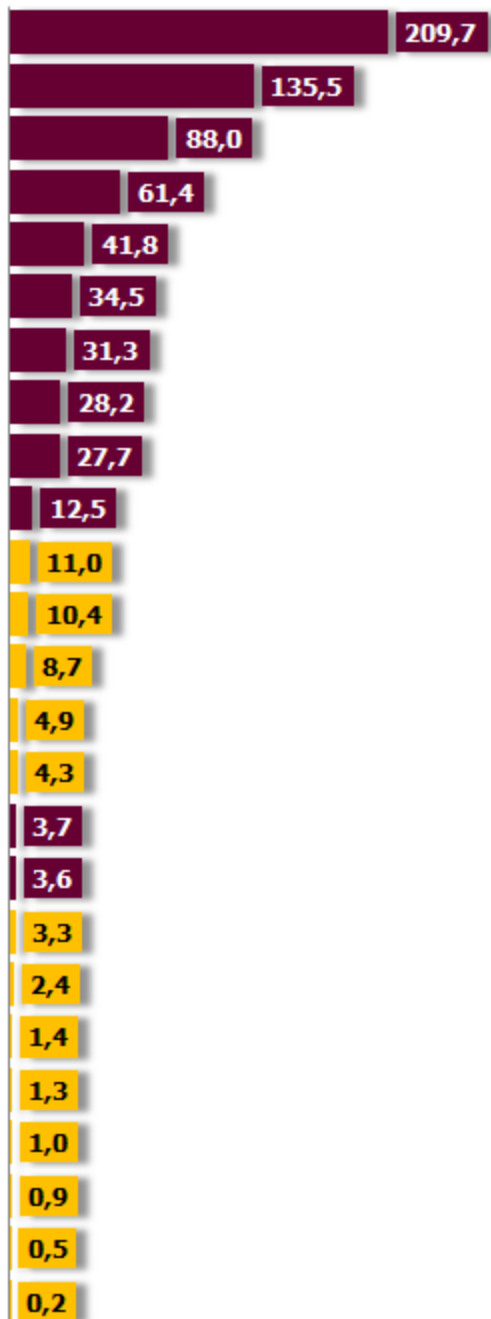
- **SYTUACJA NAJWIĘKSZYCH BANKÓW ORAZ ICH INWESTORÓW STRATEGICZNYCH**
- **GŁÓWNE ZAGROŻENIA I SŁABOŚCI EUROPEJSKIEGO SEKTORA BANKOWEGO W OCENIE EBA**

Pomimo lokalnego charakteru działania polskich banków, niższego stopnia rozwoju gospodarki i rynku finansowego sytuacja finansowa i wycena polskich banków wygląda korzystnie na tle banków europejskich

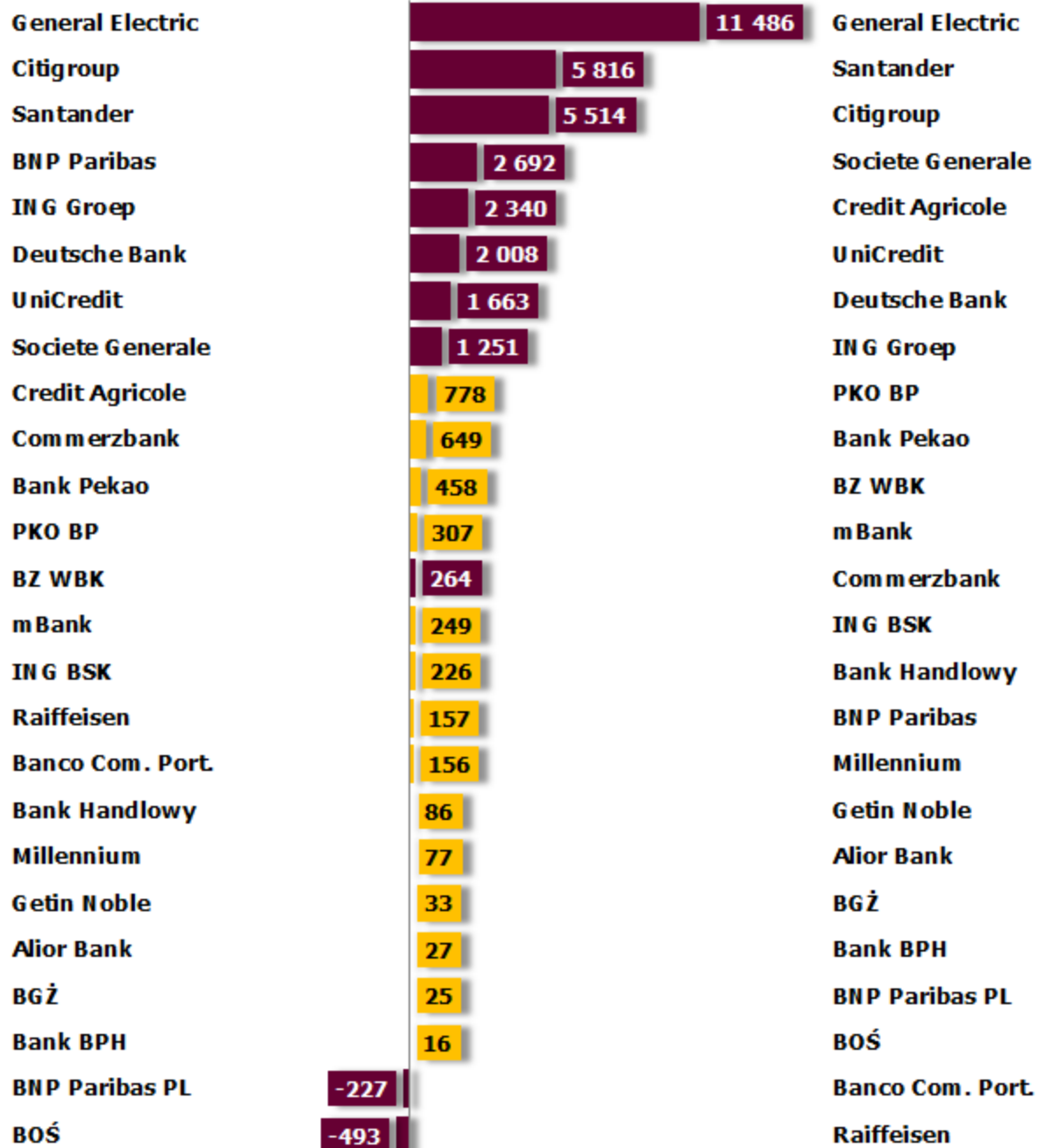
	Suma bilansowa			Kredyty			Wynik netto			Wartość rynkowa		
	12/2013	12/2014		12/2013	12/2014		12/2013	12/2014		12/2013	12/2014	
Banki polskie notowane na GPW (mln PLN)												
PKO BP	199 231	248 701	24,8%	156 274	187 520	20,0%	3 230	3 254	0,8%	49 275	44 700	-9,3%
Bank Pekao	158 522	167 625	5,7%	109 147	120 754	10,6%	2 785	2 715	-2,5%	47 113	46 903	-0,4%
BZ WBK	106 060	134 502	26,8%	71 581	90 947	27,1%	1 982	1 915	-3,4%	36 258	37 213	2,6%
mBank	104 283	117 986	13,1%	67 295	73 535	9,3%	1 206	1 287	6,7%	21 087	21 021	-0,3%
ING BSK	86 751	99 861	15,1%	53 798	62 780	16,7%	962	1 041	8,2%	14 747	18 201	23,4%
Getin Noble	63 617	68 831	8,2%	52 308	52 105	-0,4%	400	360	-9,9%	7 076	5 804	-18,0%
Millennium	57 017	60 740	6,5%	43 078	45 501	5,6%	536	651	21,5%	8 734	10 069	15,3%
Bank Handlowy	45 398	49 844	9,8%	16 115	17 569	9,0%	973	947	-2,6%	13 719	13 974	1,9%
BGŻ	35 777	40 497	13,2%	27 514	31 062	12,9%	160	138	-13,8%	3 915	4 488	14,6%
Bank BPH	33 004	31 607	-4,2%	25 013	24 044	-3,9%	192	112	-41,9%	4 178	3 757	-10,1%
Alior Bank	25 550	30 168	18,1%	20 460	24 839	21,4%	228	323	41,6%	5 698	5 456	-4,3%
BNP Paribas PL	21 117	23 200	9,9%	17 671	18 581	5,2%	102	103	0,9%	2 697	2 091	-22,5%
BOŚ	18 418	19 678	6,8%	12 360	12 813	3,7%	64	66	2,4%	1 075	778	-27,7%
Inwestorzy strategiczni banków polskich o sumie bilansowej > 10 mld zł (dane w walucie lokalnej, mln EUR, USD)												
BNP Paribas	1 810 522	2 077 759	14,8%	636 837	681 989	7,1%	4 818	157	-96,7%	70 499	61 369	-13,0%
Deutsche Bank	1 611 400	1 708 703	6,0%	382 171	410 825	7,5%	666	1 663	149,7%	35 351	34 461	-2,5%
Credit Agricole	1 518 811	1 589 076	4,6%	314 696	325 404	3,4%	2 510	2 340	-6,8%	23 277	27 722	19,1%
Citigroup	1 880 382	1 842 530	-2,0%	691 146	673 054	-2,6%	13 673	7 313	-46,5%	158 050	163 926	3,7%
Societe Generale	1 214 193	1 308 170	7,7%	361 196	371 044	2,7%	2 044	2 692	31,7%	33 721	28 174	-16,4%
Santander	1 115 763	1 266 296	13,5%	680 536	757 935	11,4%	4 175	5 816	39,3%	73 735	88 041	19,4%
ING Groep	1 294 050	1 123 295	-13,2%	537 790	523 467	-2,7%	3 545	1 251	-64,7%	38 783	41 788	7,7%
UniCredit	845 838	844 217	-0,2%	516 322	516 342	0,0%	-13 965	2 008	x	31 165	31 301	0,4%
Commerzbank	549 654	557 609	1,4%	224 107	215 644	-3,8%	81	264	225,9%	13 332	12 510	-6,2%
General Electric	656 560	648 349	-1,3%	x	x	x	13 057	15 233	16,7%	283 590	253 766	-10,5%
Raiffeisen	130 640	121 624	-6,9%	80 635	77 925	-3,4%	557	-493	x	5 009	3 672	-26,7%
Banco Com. Port.	82 007	76 361	-6,9%	60 222	57 168	0	-740	-227	x	3 279	3 560	8,6%

Źródło: Bloomberg

Wartość rynkowa - 12/2014 (mld EUR)

Wynik finansowy netto - 12/2014 (mln EUR)

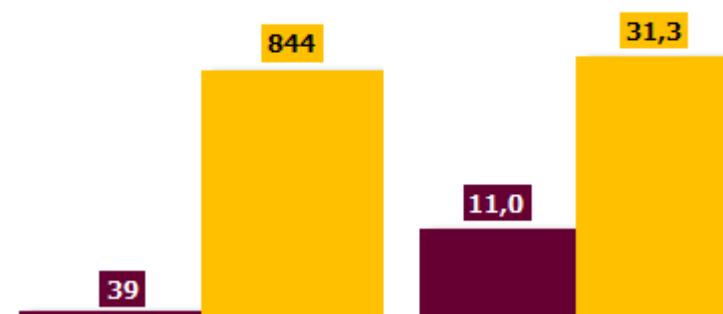

Bank Pekao vs UniCredit

	Bank Pekao	UniCredit
Suma bilansowa 2014	39 141	844 217
Wynik finansowy netto		
2010	633	1 323
2011	706	-9 206
2012	704	865
2013	664	-13 965
2014	649	2 008
RAZEM	3 355	-18 975
Wartość rynkowa 2014	10 952	31 301

Suma bilansowa na koniec 2013 (mld EUR)

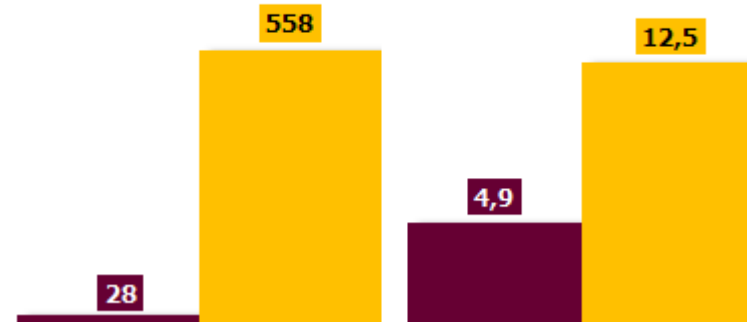
Wartość rynkowa

mBank vs Commerzbank

	mBank	Commerzbank
Suma bilansowa 2014	27 550	557 609
Wynik finansowy netto		
2010	161	1 430
2011	276	638
2012	286	-47
2013	288	81
2014	307	264
RAZEM	1 318	2 366
Wartość rynkowa 2014	4 908	12 510

Suma bilansowa na koniec 2013 (mld EUR)

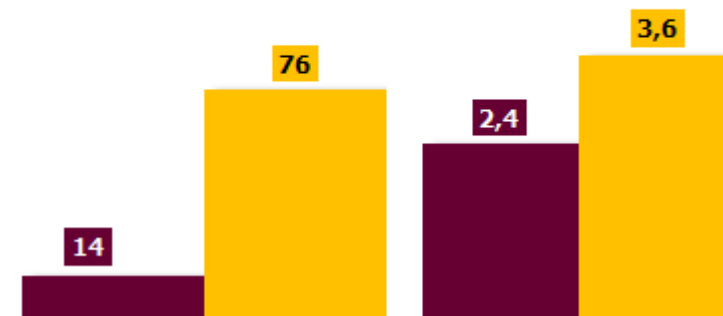
Wartość rynkowa

Bank Millennium vs Banco Comercial Portugues

	Millennium	Banco Com. Port.
Suma bilansowa 2014	14 183	76 361
Wynik finansowy netto		
2010	82	344
2011	114	-849
2012	113	-1 219
2013	128	-740
2014	156	-227
RAZEM	591	-2 690
Wartość rynkowa 2014	2 351	3 560

Suma bilansowa na koniec 2013 (mld EUR)

Wartość rynkowa

W ocenie EBA sytuacja banków krajów UE jest stabilna, ale przed bankami oraz organami nadzoru stoi wiele wyzwań

Sytuacja sektora bankowego UE w 2014 była stabilna, jednak w otoczeniu zewnętrznym banków, jak też w ich działalności występuje szereg czynników ryzyka oraz słabości, które powinny być przedmiotem szczególnej uwagi tak organów nadzoru, jak i samych banków

Otoczenie zewnętrzne

- niepewność i nieprzewidywalność dalszego rozwoju sytuacji w Grecji
- konflikt na Ukrainie
- oczekuje się korzystnego wpływu na sytuację krajów strefy euro rozszerzenia ekspansji monetarnej EBC
- ryzyko związane ze środowiskiem rekordowo niskich stóp procentowych, które oprócz zjawisk pozytywnych może prowadzić do odpływu części depozytów, w związku z poszukiwaniem wyżej oprocentowanych lokat lub inwestycji dających wyższe stopy zwrotu
- rozwój zjawiska *shadow banking*

Działalność banków

- w 2014 odnotowano poprawę wyników finansowych europejskich banków, ale zostało to osiągnięte głównie dzięki niższym odpisom (efekt wysokiej bazy z 2013), a w jakimś stopniu dzięki niższym kosztom finansowania. Uwagę zwraca niska zyskowność oraz duża rozpiętość w wynikach osiąganych pomiędzy bankami, jak też pomiędzy bankami działającymi w różnych krajach (wyższa zyskowność małych i dużych banków; modele biznesowe niektórych banków nie rokują szans na znaczący wzrost efektywności działania w przyszłości) Szansą na poprawę efektywności mogą nieść procesy konsolidacji (krajowej lub międzynarodowej) oraz utworzenie banków skupiających „złe” aktywa, ale działania te pociągają za sobą szereg rodzajów ryzyka i muszą być ściśle monitorowane tak przez banki jak i organy nadzoru
- obserwuje się wzrost popytu i podaży kredytu, ale w niektórych krajach popyt nadal jest słaby, a część banków nadal dokonuje „delewarowania” działalności
- ryzyko operacyjne związane z cyberprzestępczością, rozwojem nowych produktów bankowości elektronicznej, systemem płatniczym, outsourcingiem oraz znaczącą koncentracją dostawców usług IT w europejskim systemie bankowym

WNIOSKI KOŃCOWE

❑ **SYTUACJA BIEŻĄCA SEKTORA BANKOWEGO POZOSTAJE DOBRA I STABILNA**

Należy jednak mieć na uwadze, że w otoczeniu zewnętrznym polskiej gospodarki występuje szereg czynników ryzyka związanych m.in. z niskim tempem wzrostu krajów strefy euro, obniżeniem tempa wzrostu największych gospodarek z rynków wschodzących, niepewnością co do skutków zacieśniania polityki pieniężnej w USA. Dodatkowo należy mieć na uwadze ryzyko geopolityczne związane z konfliktem na Ukrainie oraz niepewność związaną z trudną sytuacją finansową Grecji. Czynniki te mogą wywierać negatywną presję na rynki finansowe oraz polską gospodarkę, a tym samym na warunki działania sektora bankowego.

W kontekście ryzyka związanego z działalnością banków, należy mieć też na uwadze ryzyko związane z portfelem kredytów mieszkaniowych udzielonych w CHF.

❑ **KONIECZNE JEST:**

- Dostosowanie strategii działania do uwarunkowań zewnętrznych
- Dywersyfikacja i dalsze zwiększenie stabilności źródeł finansowania
- Dostosowanie banków do zaleceń i rekomendacji KNF, w szczególności w zakresie podziału zysków oraz finansowania gospodarstw domowych na rynku nieruchomości

Opracowanie:

Andrzej Kotowicz

Departament Bankowości Komercyjnej i Specjalistycznej oraz Instytucji Płatniczych

URZĄD KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO

Uwaga:

- **Wszystkie dane prezentowane w „Raporcie” pochodzą z bazy danych z dnia 18 lutego 2015 i nie uwzględniają późniejszych korekt**
- **Źródła danych prezentowanych w „Raporcie”: UKNF, GUS, MF, Bloomberg, NBP, EBC, OECD, KE, REAS, FITCH, ZPL, PZF, PSIK, AMRON, IPiSS**